

№ 141

Wschodzenak.

Wrotyna

ja Sserbow

na lëto

1885.

Z nakładom Maćicy Serbskeje.

W kommissiji M. Smolerja.

Czytacz Smolerjcz kniżniczyczętnje w macziczym domje w Budziszynje.

W tutym 1885. lécze po Khrystuŝu, fotreż 365 dnjow wopŝhija, liczi ŝo lét:

wot ŝtworjenja ŝwéta	5834,
wot wuŝtajenja julianskeje protyŝi	1930,
wot czerpjenja a horjeŝtacza Khrystuŝowego	1852,
wot ŝpoczátka ŝchecŝijanŝtwa w Eŝerbach	865,

wot ŝałoženja Wudyŝŝkeho tachantŝtwa	665,
wot ŝpoczátka reformazije	368,
wot naroda kraja Alberta	57,
wot ŝałoženja Macziży Eŝerbŝeje	38,

Zyrtwinŝke létne ŝnamjenja.

W porjedżenej ŝrjechorjowej protyży:	W starej julianskeje protyży:
5 . . . ŝłota licžba	5
18 . . . wobwóđ ŝłónza	18
13 . . . romŝke danŝke cžyŝko	13
D . . . piŝmit njeđželŝti	F
XIV . . . epakty	XXV
5. haprleje . . . jutrownicžka	24. mērža
29. novembra . . . 1. njeđžela adventa	1. dežbr.

Saczmicže ŝłónza a mēŝacžka.

W lécze 1885 ŝo ŝłónzo a teŝ mēŝacžk dwójžy ŝacžmitaj; pola naŝ paŝ budže jeno přenje ŝacžmicže mēŝacžka ŝ džela widžecz. — Přenje ŝacžmicže ŝłónza ŝmeje ŝo 16. mērža popođnju 4 hodž. 15 min. hačž wjecžor do 9 hodž. 12 min.; druhe 8. ŝeptembra wjecžor 7 hodž. 34 min. hačž do 12 hodž. 6 min. — Přenje ŝacžmicže mēŝacžka ŝtanje ŝo 30. mērža pop. 3 hodž. 56 min. hačž do 7 hodž. 8 min.; druhe 24. ŝeptembra dop. 7 hodž. 12 min. hačž do 10 hodž. 20 min.

W lécze 1885 knježi Venus. ♀

Stoletna protyŝka praji, ŝo ŝu te léta, w fotrychž Venus knježi, bóle mokre dyžli ŝuche a druhdy ŝhétro cžopke.

Na létu poŝđe pŝchindže, ale je jara rjane a hoji wŝchitkim ŝłodam.

ŝdyž mokrota w nalécžu doŝho kraja njeje, dha budže w lécze cžopłota ŝlédowacž; jeli ŝo paŝ budže w nalécžu doŝho deŝchžikoje wjedro, dha w lécze ŝuchota naŝtanje, ŝo bur maŝo kop nawjaŝa.

Naŝyma budže ŝ wjetŝcha cžopka a rjana, ale ŝrjedž novembra ŝemja ŝamjerŝnje a do hód wjaży njerostaje.

ŝyma je pŝchi ŝpoczátku ŝrenjo ŝucha, pŝchi kónzu paŝ mokra, ŝo wulke deŝchžiki cžłowjeŝam a ŝlotu jara ŝchłodža.

Na létu ŝym dyrbi ŝo ŝ cžadžom wobŝtaracz, dokež móže jemu ŝuchota ŝchłodžicž, ale koždy hladaž ŝo, ŝo ŝwoje žně mokroty dla bjeŝ ŝchłody domoj woŝmje.

Kož a pŝchenža ŝo jara derje njeradžitej, budžetej paŝ rjanej w ŝłomje.

Wot ŝadu wjele njenaroŝeže, tola paŝ to wot toho wotwiŝuje, kajtež budže naléto, hačž je ŝuche abo mokre.

Tuto létu ma wjele hrimanjow a ŝylnych deŝch- cžikow, a po tajkim wjele rybow, ale maŝo ŝornow.

ŝchtyri létne cžakty.

ŝapoczátł nalécža: 20. mērža dopođnja 11 hodž.
= lécža: 21. junija dopođnja 8 hodž.
= naŝymy: 22. ŝeptembra wjecžor 10 hodž.
= ŝymy: 21. dežembra popođnju 4 hodž.

ŝchtyri kwatembry.

W porjedżenej ŝrjechorjowej protyży:	W starej julianskeje protyży:				
25. maŝ. róžka	<table> <tr> <td>{ Reminiŝcere</td> <td>13. maŝ. róžka</td> </tr> <tr> <td>{ ŝwj. Trojizy</td> <td>15. meje</td> </tr> </table>	{ Reminiŝcere	13. maŝ. róžka	{ ŝwj. Trojizy	15. meje
{ Reminiŝcere		13. maŝ. róžka			
{ ŝwj. Trojizy	15. meje				
27. meje	18. ŝeptembra				
16. ŝeptembra	<table> <tr> <td>{ ŝchžiza</td> <td>18. dežembra</td> </tr> <tr> <td>{ Lužije</td> <td>18. dežembra</td> </tr> </table>	{ ŝchžiza	18. dežembra	{ Lužije	18. dežembra
{ ŝchžiza		18. dežembra			
{ Lužije	18. dežembra				
16. dežembra					

Jutrowna tabella.

1886: 25. haprleje.	1890: 6. haprleje.
1887: 10. haprleje.	1891: 29. mērža.
1888: 1. haprl. (pŝch. l.)	1892: 17. haprl. (pŝch. l.)
1889: 21. haprleje.	1893: 2. haprleje.

12 njebieŝkich ŝnamjenjow.

 boran,	 lam,	 tŝelnik,
 był,	 knježna,	 kosoróžł,
 dwójnikaj,	 waha,	 wóđny muž,
 rał,	 ŝchforpion,	 rybje.

Abbreviatury abo pŝchitróŝchenja ŝłowow.

☉ ŝłónzo, ☽ mēŝacžk, ☺ poŝny mēŝacžk, ☾ poŝledni bértlił, ☿ mlody mēŝacžk, ♃ přeni bértlił, ŝh. p. ŝchadženje popođnju, ŝh. d. ŝchadženje dopođnja, ŝh. p. ŝhowanje popođnju, ŝh. d. ŝhowanje dopođnja, h. hodžina, m. minuta.

1885. Januar,

wulki rózł,
ma 31 dnjow.

Tydzenje a dnj.	Porjedžena protyka.		Stara julianska protyka. December.	☉		☽	☽
	Evangeliska.	Katholska.		šhadž. h. m.	řhow. h. m.		
1. tydženi. Text dop.: Mat. 16, 24—26; Pš. 102, 26—29; Ğebr. 10, 35—36; pop.: Jan. 4, 34—36.							
1 sčtwórtk	Rowe I. ☺	Rowe léto	20 Ignacija	8 5 4	3	☽	řh. p.
2 pjatk	Makcharja	Makarija	21 Juliany	8 5 4	4	☽	6 14
3 řobota	Rařhpra	Genoveřy	22 Anastazije	8 5 4	5	☽	7 31
2. tydženi. Text dop.: 1 Móř. 17, 1—4; Ğej. 45, 5—7; Romř. 14, 7—8; pop.: Ľuf. 12, 16—18.							
4 njeđžela	N. po n. I.	N. po n. I.	23 4. n. adv.	8 4 4	6	☽	8 47
5 pónđžela	Simeona	Telessora	24 Post. kónč	8 4 4	7	☽	10 1
6 wutora	3 kralow	Swj. 3 kral.	25 Boži dž.	8 4 4	8	☽	11 11
7 řjeda	Luziana	Kriřpina	26 Mać.Bož.	8 4 4	9	☽	řh. d.
8 sčtwórtk	Erharda ☾	Severina	27 Ščěpana	8 4 4	10	☽	0 19
9 pjatk	Čžeřčiměra	Juliana	28 2000 mrt.	8 4 4	12	☽	1 24
10 řobota	Zachariařa	Agathy	29 Njew. dž.	8 3 4	13	☽	2 27
3. tydženi. Text dop.: 1 Móř. 28, 10—17; Pš. 139, 7—12; Koloř. 2, 18; pop.: Mat. 3, 13—17.							
11 njeđžela	1. n. po 3 řr.	1. n. po 3 řr.	30 N.p.hodž.	8 2 4	15	☽	3 29
12 pónđžela	Reinholda	Ernřta	31 Melanije	8 2 4	16	☽	4 26
13 wutora	Hilarija	Bohuměra	1 jan. 1885	8 1 4	18	☽	5 19
14 řjeda	Bohuvěra	Feliřa	2 Sylvestra	8 0 4	20	☽	6 8
15 sčtwórtk	Feliřa	Pawola	3 Malachije	7 5 9	21	☽	6 52
16 pjatk	Erđmuthy ☉	Marcella	4 70 japořt.	7 5 8	23	☽	řh. p.
17 řobota	Antonija	Antonija	5 Theofanta	7 5 7	24	☽	5 59
4. tydženi. Text dop.: 1 Móř. 50, 15—21; Pš. 139, 7—12; Ğat. 3, 17—18; pop.: Mat. 4, 1—12.							
18 njeđžela	2. n. po 3 řr.	2. n. po 3 řr.	6 3 kralow	7 5 7	25	☽	7 3
19 pónđžela	Brizki	Kanuta	7 Jan. křč.	7 5 6	27	☽	8 8
20 wutora	řab. a Bořč.	řab. a Bořč.	8 Dominije	7 5 5	28	☽	9 15
21 řjeda	řaňže	řatrořla	9 Polymuth.	7 5 4	30	☽	10 25
22 sčtwórtk	řinzenzija	řincencija	10 Hrjeh. N.	7 5 3	32	☽	11 34
23 pjatk	řharithy	řarije řlub.	11 Theodozij.	7 5 2	34	☽	řh. d.
24 řobota	řimotheja ☾	řobillařa	12 Taciany	7 5 0	36	☽	0 46
5. tydženi. Text dop.: 1 Ğron. 18, 15—20; Ğer. 9, 23—24; 1 řětra 5, 6—7; pop.: řan. 2, 23—25.							
25 njeđžela	3. n. po 3 řr.	3. n. po 3 řr.	13 Triod.	7 4 9	38	☽	1 58
26 pónđžela	řolyřarpa	řolyřarpa	14 Zacheja	7 4 8	40	☽	3 10
27 wutora	řana řhryř.	řhryřořtoma	15 Pawol. Th.	7 4 7	41	☽	4 19
28 řjeda	řarolinj	řaňže	16 řětra w řj.	7 4 6	43	☽	5 20
29 sčtwórtk	řheobalda	řranca řal.	17 Antonija	7 4 5	44	☽	6 14
30 pjatk	řdelgundy ☺	řdelgundy	18 Athanazij.	7 4 3	46	☽	řh. p.
31 řobota	řirgilija	řětra ř Kole	19 Makarija	7 4 1	47	☽	6 18

Ğermanki a řkótne wiki.

Šnamjeřřo * řěřa řkótne wiki, řnamj. ř pař Ğermank a řkótne wiki; Ğdžęz ničžo řta- jene njeje, tam je jeno Ğermank.

NB. Dořeř řo Ğermanki druřby řiřepoložaj, řřa řu řmyřki mōžne.

2. Ľipř. Ruřland.*

7. Ľjeřwaczibto* a lane wiki.

15. řamjeřž.*

19. řinsbort.*

Řěřaczřkove pšče- mēnjenje a wjedro.

☺ Ğořny mēř. 1. wulř. rōžta rano 6 Ğođž. 24 min. pomrōčzene miře wjedro pščinjeře.

☾ Ğořledni řěřliř 8. wulř. rōžta rano 4 Ğođž. 34 min. řo ř wěřrom a řněřom pōčřina.

☉ Ğođny mēř. 16. wulř. rōžta dopōřdnja 9 Ğođž. 34 min. tačže wōczajo- wacz řawa.

☽ řřeni řěřliř 24. wulř. rōžta rano 2 Ğođž. 24 min. na řymne wjedro a mjer- řjenje pōřařuje.

☺ Ğořny mēř. 30. wulř. rōžta pōpōřdnju 5 Ğođž. 17 min. deřčęž a wěř pščinjeře.

řtolěřna protyka.

Wulři rōžł řo ř pō- mřōčzenym njeřjom a je řymu řapōčņuje; 4. Ğačž do 6. řpłne řliřki; wot 7. do 9. jara řyma; 11. do 15. deřčęž; wot 23. Ğačž do řōņza njeřřajne wjedro ř wěřřikom, řněřom a mřlu.

řot 2. do 10. wulřřho rōžta: řiřřomne pšči- mōtwjenje řřow. — řot 10. do 31. wulřřho rōžta: řřęčži řawł.

řjeř řořa řo eřęžž Ğořpōřari. — řoř je naj- řarřři řořpōřari, a wē, řřořo je řomu řřeřa.

1885. Februar,

malý rŏžk,
ma 28 dnjow.

Tydženje a dnj.	Porjedžena protyka.		Stara julianka protyka. Januar.	☉		Přejebje inamjen.	☾
	Evangelfka.	Katholfska.		řhadž. h. m.	řhom. h. m.		
6. tydžen. Text dop.: 2 Sam. 12, 1—7; Ězech. 18, 20; 1 Kor. 6, 19—20; pop.: Jan. 4, 5—15.							
1 njedžela	Septuages.	Septuages.	20 Septuag.	7 40 4 49	☾	7 34	
2 pŏndžela	Mar. wučž.	Sw. Marije	21 Triodina	7 38 4 51	☾	8 48	
3 wutora	Anšcharija	Blažija	22 Timotheja	7 36 4 53	☾	10 0	
4 řrjeda	Veroniki	řzidora	23 Klemensa	7 35 4 55	☾	11 8	
5 řhtwŏrtk	Agathy	Agathy	24 Ksenije	7 34 4 57	☾	řh. d.	
6 pjatk	Dorotheje	Dorotheje	25 Hrjeh. th.	7 33 4 58	☾	0 14	
7 řobota	Richarda	Romualda	26 Ksenofona	7 31 5 0	☾	1 17	

7. tydžen. Text dop.: 1 Kral. 2, 1—4; Přeb. Sal. 7, 3—5; řebr. 13, 7; pop.: Jan. 4, 19—30.

8 njedžela	Seragesim.	Seragesim.	27 Mjasopŏst	7 29 5 2	☾	2 16
9 pŏndžela	řaple	řaple	28 Eufronija	7 27 5 4	☾	3 12
10 wutora	řcholastiki	řcholastiki	29 Ignacija	7 25 5 6	☾	4 2
11 řrjeda	řufrosiny	Benedikta	30 Kreofona	7 23 5 8	☾	4 49
12 řhtwŏrtk	řordana	řulalije	31 Cyriaka	7 21 5 10	☾	5 29
13 pjatk	řulalije	řenigna	1 februara	7 19 5 11	☾	6 5
14 řobota	řalentina	řalentina	2 Mar.wuč.	7 17 5 13	☾	6 37

8. tydžen. Text dop.: 1 Kral. 3, 5—15; řř. 85, 8—14; řomř. 12, 7—8; pop.: Jan. 5, 5—18.

15 njedžela	řtomih.	řtinquag.	3 Syropŏst	7 15 5 15	☾	řh. p.
16 pŏndžela	řnesima	řiniana	4 Post. spoč.	7 14 5 16	☾	7 6
17 wutora	řŏstniřh	řŏstniřh	5 Agathy	7 12 5 18	☾	8 15
18 řrjeda	řopj. řrjeda	řopj. řrjeda	6 Popj. řrj.	7 10 5 20	☾	9 27
19 řhtwŏrtk	řufanny	řanřueta	7 Parthenija	7 8 5 22	☾	10 41
20 pjatk	řebereřta	5 ranow řhr.	8 Theofila	7 6 5 23	☾	11 55
21 řobota	řleonory	řleonory	9 Nikefora	7 4 5 25	☾	řh. d.

9. tydžen. Text dop.: Ězech. 33, 7—9; řej. 58, 6—9; 2 řetr. 1, 19—21; pop.: řuf. 9, 51—56.

22 njedžela	řwol.	ř. n. pořta	10 ř. n. pořta	7 2 5 27	☾	1 8
23 pŏndžela	řazara	řevera	11 Metecija	7 0 5 29	☾	2 16
24 wutora	řmathiařa	řatija	12 Marčina	6 58 5 31	☾	3 20
25 řrjeda	řwatember	řuche dnj	13 Kwatbr.	6 57 5 32	☾	4 14
26 řhtwŏrtk	řonařa	řlexandra	14 Aurencija	6 55 5 34	☾	5 1
27 pjatk	řollbreřta	řestora	15 řalentina	6 53 5 36	☾	5 39
28 řobota	řakarija	řeandra	16 Pamfila	6 51 5 37	☾	6 12

řermanski a řkŏtne wiki.

2. řubari.†
3. řarow.†
4. řeřwacřidŏ* a lane
wiki. řadeberg.*
5. řojereřh.†
6. řuřland.*
7. řubryřin.*
9. řhorjelž.† řařyna.†
14. řalawa.*
16. řalawa. řamna.*
21. řrojow.* řreřule
řermanant a lane wiki.
23. řiřtopiřh.* řrŏd.†
řuborař.† řroři-
řeřo.*
24. řarřeřřt řrořiřeřo.
26. řamjenž.*
28. řtrranto.* řerŏřow.*

Řeřacřkowe pŏře- mŏnenjenje a wjedro.

☾ Pořledni řertik 6.
maleho rŏřka wjeřor 11
hođž. 35 min. ma wřhelat
wjedro.

☉ Mŏdhy meř. 15. mař.
rŏřka rano 3 hođž. 20 min.
budže jařne a řymne.

☾ Přeni řertik 22.
mař. rŏřka dop. 11 hođž.
29 min. řo na mjerřnjentj
a řymu hořuje.

řtolŏtna protyka.

Malý rŏžk ma wot řwo-
řajka řymurne, deřeřeřite,
mřlowojte a wŏřřkořte
wjedro; 8. jařne a řhŏtr
řyma; 9. do 12. mřořne
j deřeřow a řnŏhom; 13.
do 16. jařne a řymne
18. deřeř a řnŏh; 19
do 22. řymny wŏtr; 23.
do 26. jařne njeřo, řyma
a wŏřřrot, dořeř je ře
w nořh deřeřajka řhŏ;
28. řurŏwe a řymne.

1. maleho rŏřka: 1. ter-
mija ģrunřřeřo dawta.

řhtŏř eřeřeř rořdama,
jařo eřeřeř dořtawa. —
řot dobreho řlowa jařh
njejabŏli. — řamiřeř je
řtara řnjeni. — řŏh řebi
řtari řřřwacřku, řjabŏl
řtari řořeřniřku.

1885. Měrc,

nalětnik,

ma 31 dnjom.

Dňdženje a dnj.	Porjedžena protyfa.		Stara julianska protyfa. Februar.	☉		Njebješte namjen.	☾
	Evangeliska.	Katholiska.		řhadž. h. m.	řhov. h. m.		
10. tydžen.	Text dop.: Měř. 9, 30—34; řř. 77, 8—14; 1 Pětr. 1, 13—16; pop.: Jan. 11, 1—16.						
1 njedžela	Remin. ☺	2. n. posta	17 2.n.posta	6 48 5 39	☾	řř. p.	
2 pøndžela	Amalije	Simplicija	18 Orthodox.	6 46 5 41	☾	7 37	
3 wutora	Kunigundy	Kunigundy	19 Archippa	6 44 5 43	☾	8 48	
4 řrjeda	Adriana	Kazimira	20 Leona	6 42 5 45	☾	9 55	
5 řchtwórtř	Bjedriča	Bjedriča	21 Timotheja	6 39 5 47	☾	11 1	
6 pjatř	Pol. pjatř	Fridolina	22 Eugena	6 37 5 48	☾	řř. d.	
7 řobota	Perpetuy	Dom. Uřw.	23 Klemensa	6 35 5 50	☾	0 5	
11. tydžen.	Text dop.: řiob. 20, 22—30; řř. 23; 2 Kor. 5, 19—21; pop.: Jan. 11, 32—46.						
8 njedžela	Ofuli ☾	3. n. posta	24 3.n.posta	6 33 5 51	☾	1 1	
9 pøndžela	Rebekki	Cyr. a Meth.	25 Tarazija	6 30 5 53	☾	1 55	
10 wutora	Alexandra	Franciski	26 Porřira	6 28 5 55	☾	2 43	
11 řrjeda	Řofiny	Sofronije	27 Prokopa	6 26 5 57	☾	3 25	
12 řchtwórtř	Řrjehorja	Řrjeh. wulf.	28 Wasilija	6 24 5 58	☾	4 2	
13 pjatř	Salomona	Řikefora	1 měrc	6 21 6 0	☾	4 35	
14 řobota	Abigaila	Mathilby	2 Theodata	6 19 6 2	☾	5 5	
12. tydžen.	Text dop.: řeř. 53, 4—5; řř. 73, 23—26; 1 Jan. 3, 5—6; pop.: Jan. 11, 47—57.						
15 njedžela	Lätare	4. n. posta	3 4.n.posta	6 17 6 3	☾	5 33	
16 pøndžela	Henrietty	Řeriberta	4 Gervaza	6 15 6 4	☾	řř. p.	
17 wutora	Řerty	Řatricija	5 Konona	6 13 6 6	☾	7 12	
18 řrjeda	Anřelma	Cyrilla	6 42 martr.	6 11 6 8	☾	8 24	
19 řchtwórtř	Řofeřa	Řozefa	7 Kapitona	6 8 6 10	☾	9 37	
20 pjatř	Řoachima	Řoachima	8 Theofila	6 6 6 11	☾	10 49	
21 řobota	Benedikta	Benedikta	9 40 martr.	6 3 6 13	☾	11 56	
13. tydžen.	Text dop.: řeř. 53, 11—12; řř. 118, 16—22; řebr. 5, 7—9; pop.: Jan. 12, 1—13.						
22 njedžela	Judifa	5. n. posta	10 5.n.posta	6 1 6 15	☾	řř. d.	
23 pøndžela	Eberharda	Řiktoriana	11 Sofrona	5 59 6 16	☾	1 3	
24 wutora	Gabriela	Gabriela	12 Theofana	5 57 6 18	☾	2 0	
25 řrjeda	Mar. přřhip.	Mar. přřh.	13 Nikefora	5 55 6 20	☾	2 48	
26 řchtwórtř	Řařtula	Olympije	14 Benedikta	5 53 6 21	☾	3 30	
27 pjatř	Řupert	Řol. macž.	15 Agapita	5 50 6 22	☾	4 6	
28 řobota	Angeliki	Řaňže z B.	16 Sabina	5 48 6 24	☾	4 37	
14. tydžen.	Text dop.: řuř. 24, 1—9; 2 řim. 1, 9—10; Jan. 11, 25—26; pop.: řat. 28, 1—8.						
29 njedžela	Řalmar.	Řowoncžka	17 6.n.posta	5 45 6 26	☾	5 5	
30 pøndžela	Řuida	Řwirina	18 Cyrilla	5 43 6 28	☾	řř. p.	
31 wutora	Řetlawa	Řuida	19 Řozefa	5 41 6 29	☾	7 37	

Řermanki a řkótne wiki.

- Nowosař. řtolpnyo. ř
- Řošbort. ř
- Řahaň. ř
- Dobrolug.*
- Řětořow.
- Řart.*
- Dobrolug.
- Řeřhwacžidlo * a lane wiki.
- Řadeburg.*
- Řubaň.*
- Řřhibuř. ř
- Řitawa. řubin.*
- Řařřtrow. ř
- Řitawa.*
- Řeřhwald. ř
- Řubin.
- Řařantrow. ř
- Řukow.
- Řař. ř
- Řuřland.*
- Řošpork.*
- Řraždžany
- (Ř. m.)*
- Řuřland.
- Řamjerž.*
- Řitow.*
- Řeř Komorow.*
- Řiřtopyž.*
- Řraždžany.
- Řubž. ř
- Řrabin.
- Řadeburg.*
- Řubin.*
- Řeřbach. ř
- Řeř Komorow.
- Řeřbach. ř
- Řubin.
- Řuřakow. ř
- Řeřřwjena
- Řoba. ř
- Řulow. ř
- Řubinow.*
- Řiernacžijh.
- Řubij.*
- Řočeňiža.*
- Řubnjow.
- Řižň. ř
- Řořřkow.
- Řařřň. ř
- Řořřkow.
- Řařoriža.*
- Řorow. ř
- Řhorjelž.*
- Řeřkow. ř
- Řndřřřin. ř
- Řalawa.*
- Řrtrand.*
- Řrečule ř
- a lane wiki.
- Řalawa. ř
- Řuborař. ř
- Řrtrand.
- Řarřečž. ř

Řeřacžkowe přřeměňjenje a wjedro.

- ☺ Pořny měř. 1. měřza rano 4 hodž. 58 min. řu měřza wjedro přřinjebe.
- ☾ Pořřledni řeřřřik 8. měřza wječor 7 h. 52 m. na řeřacž pokauje.
- ☼ Młody měř. 16. měřza wječor 6 h. 35 m. měřojte a młožne wjedro.
- ☾ Řřeni řeřřř. 23. měřza wječor 6 hodž. 21 min. ežiče a jařne.
- ☺ Pořny měř. 30. měřza pop. 5 hodž. 38 min. ma přřeměňjate wjedro.

31. měřza: 1. řerriřa řrařneje řerriř.

1885. Hapreleja,

jutrownik,
ma 30 dnjow.

Tydzień a dnj.	Porządźena protyka.		Stara julistanska protyka. Měrc.	⊙		Miejsce Janien.	☾	
	Evangeliska.	Katholiska.		śhadź. h. m.	řhow. h. m.		śh. a řh. h. m.	
1 řrjeda	Theodora	Huga	20 Sabby	5 39 6	31	☾	8 44	
2 śchwórtk	Seleny śht.	Zeleny śht.	21 Jakuba	5 36 6	33	☾	9 48	
3 pjatt	Gzihi pjatt	Wulki pjatt	22 Wasilija	5 34 6	35	☾	10 49	
4 řobota	Ambrosija	řzidora	23 Nikomeda	5 32 6	36	☾	11 45	

15. tydzień. Text dop.: Jan. 14, 1—6; Romst. 1, 4; Kol. 3, 1—4; pop.: Jan. 20, 19—23.

5 njeźzela	1. ř. jutrow	1. ř. dź. jutr.	24 1. s. jutr.	5 30 6	37	☾	śh. d.
6 pónźzela	2. ř. jutrow	2. ř. dź. jutr.	25 2. s. jutr.	5 27 6	39	☾	0 34
7 wutora	Luish	☾ Hermana	26 Gabriela	5 25 6	41	☾	1 20
8 řrjeda	Celestina	Perpetua	27 Matrony	5 23 6	43	☾	1 59
9 śchwórtk	Theofila	Waltruda	28 Hilarija	5 20 6	44	☾	2 34
10 pjatt	Daniela	Czechiela	29 Marka	5 18 6	46	☾	3 5
11 řobota	Julija	Leona	30 Jana Kl.	5 14 6	48	☾	3 33

16. tydzień. Text dop.: Mat. 18, 10—14; Pšchisł. Gal. 22, 17—19; Eph. 6, 1—4; pop.: Mat. 18, 1—7.

12 njeźzela	Quasimod.	1. n. p. jutr.	31 Quasim.	5 13 6	50	☾	4 0
13 pónźzela	Justina	řdy	1 hapreleje	5 11 6	51	☾	4 26
14 wutora	Tiburzija	Justina	2 Tita	5 10 6	52	☾	4 53
15 řrjeda	Paterna	☾ Rafaela	3 Nikety	5 8 6	54	☾	śh. p.
16 śchwórtk	Marona	Gerolba	4 Jozefa	5 6 6	56	☾	8 34
17 pjatt	Rudolfa	Rudolfa	5 Theodula	5 3 6	57	☾	9 47
18 řobota	Walerija	Eleuthera	6 Eutichija	5 1 6	59	☾	10 55

17. tydzień. Text dop.: Jan. 12, 24—26; 2 Kor. 4, 7—11; 1 Kor. 15, 19; pop.: Jan. 21, 20—22.

19 njeźzela	Mis. Dom.	2. n. p. jutr.	7 Mis. Dom.	4 59 7	1	☾	11 55
20 pónźzela	Sulpizija	Wiktora	8 Domaša	4 57 7	3	☾	śh. d.
21 wutora	Abolara	Anselma	9 Eusichija	4 55 7	4	☾	0 47
22 řrjeda	Sothera	☾ Raja	10 Terencija	4 53 7	6	☾	1 30
23 śchwórtk	Alberta	Abalberta	11 Antipasa	4 51 7	8	☾	2 8
24 pjatt	řurja	řurja	12 Artemona	4 50 7	9	☾	2 40
25 řobota	Marka	Marka	13 Marćina	4 48 7	10	☾	3 9

18. tydzień. Text dop.: Jan. 5, 28—29; 1 Kor. 15, 40—44; Sjew. Jan. 21, 4; pop.: Mat. 18, 18—20.

26 njeźzela	Jubilate	3. n. p. jutr.	14 Jubilate	4 45 7	12	☾	3 35
27 pónźzela	Tertulliana	Zitty	15 Agapije	4 43 7	14	☾	4 1
28 wutora	Vitala	Vitala	16 Simeona	4 41 7	15	☾	4 28
29 řrjeda	Sibylle	☾ Antonije	17 Wody sw.	4 39 7	17	☾	śh. p.
30 śchwórtk	Eutropija	Mariana	18 Jana Dec.	4 37 7	18	☾	8 37

Sermanki a śkótka wiki.

1. Njeřwacźidło.*
7. Scherachow.†
8. Džeje.†
10. Kuhlend.*
13. Wšpórt.* Rinsbórt.
Wštronz. Wštronz.
řhoczebná.†
15. Radeberg.*
16. Kamjeńž.* Radeberg.
18. Drjowł.*
20. Drjowł. Witoras.†
Wrody.†
21. Damna.* Krafow.†
23. Wozerejz.† Żarow.*
25. Śty Komorow.* Wšo-
tořow.*
27. Rakeř. Rannjom.†
Śty Komorow. Wšo-
tořow.
28. Żarow wolm. wiki.
29. Radeburg.*
30. Radeburg. Dobrotow.*

Měřaczkowe pšče- mėnjenje a wjedro.

☾ Pořledni bėrtisł 7.
hapreleje popołdnju 3 hodź.
40 min. rjane naletnje
wjedro pšćinjeje.

☉ Młody mėř. 15.
hapr. rano 6 hodź. 49 min.
† deřczejom nastupi.

☾ Brėni bėrtisł 22.
hapr. rano 0 hodź. 18 min.
na mokre wjedro pořajuje.

☉ Pořny mėř. 29. hapr.
rano 7 hodź. 12 min. rjane
a czopie wjedro řtjeza.

Stoletna protyka.

☾ Pšći spoczaty njesphe-
mėniate a njespodobne
wjedro; 5. řnėř; potom
řo wujazni a je hać do
15. rjenje; na to hać do
22. deřczej je řmuhom
powėtróm, mjerřjenje a
nrós; hiřczje dale pšče-
mėniate wjedro a na řonzu
czoplo.

1. hapreleje: 1. termija
wopalenjeje řagn. —
30. hapreleje: 1. termija
dořhodneho dawta.

☾ wjele rukow wjeřřja
pomoz. — Rádzicř drje
wě řozdy, ale niř pomhacz.

1885. Meja,

rózjowuit,

ma 31 dnjow.

Dździeń a dnj.	Porjędzjena protyka.		Stara julianska protyka.		skhadz.		křow.		Přebjete hnanjen.		
	Evangelsta.	Katholsta.	Haprleja.		h.	m.	h.	m.	Přebjete	hnanjen.	
1 pjatt ěobota	Wakpory Sigismunda	Fil. a Jak. Athanazija	19 Hermog.	20 Theodota	4	35	7	20		9 36	
19. tždźeni.	Text dop.: Mat. 7, 7—11; Jer. 5, 24; Jak. 5, 7—8; pop.: Łuf. 11, 1—4.										
3 njedźzela	Kantate	4. n. p. jutr.	21 Kantate	22 Paraklita	4	32	7	22		11 15	
4 pónďzela	Moniki	Floriana	22 Paraklita	23 Jurja	4	30	7	24		11 57	
5 wutora	Gottharda	Pija V.	23 Jurja	24 Sabby	4	28	7	26		řř. d.	
6 řrjeda	Jana jap.	Jana fežen.	24 Sabby	25 Marka	4	26	7	28		0 33	
7 řřtwórtk	Bohuměra	Stanisława	25 Marka	26 Wasilija	4	24	7	29		1 5	
8 pjatt ěobota	Dietricha Ğioba	Mich. zjew. Ğrjehorj. Naz.	26 Wasilija	27 Simeona	4	23	7	31		1 38	
20. tždźeni.	Text dop.: Jan. 14, 12—17; 2 Pětr. 1, 2—4; Ğebr. 8, 1—2; pop.: Ğap. řř. 1, 15—26.										
0 njedźzela	Rogate	5. n. p. jutr.	28 Rogate	29 9 martr.	4	19	7	34		2 27	
1 pónďzela	Adolfa	1. próřtn. dźeń	29 9 martr.	30 Jakuba	4	17	7	36		2 52	
2 wutora	Panfraga	Panfraca	30 Jakuba	1 meje	4	16	7	37		3 20	
3 řrjeda	Servaza	Servaca	1 meje	2 Bože stp.	4	15	7	38		3 51	
4 řřtwórtk	Bože řřp.	Bože řřpicje	2 Bože stp.	3 Timotheja	4	13	7	40		řř. p.	
5 pjatt	Sofije	Sofije	3 Timotheja	4 Pelagije	4	12	7	41		8 38	
6 ěobota	Sary	Jana Nep.	4 Pelagije		4	10	7	43		9 44	
21. tždźeni.	Text dop.: Jan. 14, 23—27; 1 Kor. 12, 3—7; Ğebr. 2, 2—4; pop.: Ğap. řř. 2, 1—13.										
7 njedźzela	Exaudi	6. n. p. jutr.	5 Exaudi	6 Ğioba	4	9	7	45		10 43	
8 pónďzela	Benanzija	Ğriřha	6 Ğioba	7 Křiř. nam.	4	7	7	46		11 30	
9 wutora	Potenziany	Ğoleřtina	7 Křiř. nam.	8 Jana Th.	4	6	7	48		řř. d.	
0 řrjeda	Thereseje	Bernardina	8 Jana Th.	9 Jezaije	4	4	7	49		0 10	
1 řřtwórtk	Ğawřřřtyn.	Řonřřtantina	9 Jezaije	10 Symana	4	3	7	50		0 44	
2 pjatt	Ğeleny	Nemiliana	10 Symana	11 Mocija	4	2	7	51		1 15	
3 ěobota	Deřřiderija	Deřřiderija	11 Mocija		4	1	7	52		1 41	
22. tždźeni.	Text dop.: 1 Jan. 4, 12—16; 1 Kor. 2, 10—11; 2 Kor. 13, 13; pop.: Ğap. řř. 2, 38—39.										
4 njedźzela	1. řř. řřwjatt.	1. řř. řřwjatt.	12 1. řřwjatt.	13 2. řřwjatt.	4	0	7	53		2 5	
5 pónďzela	2. řř. řřwjatt.	2. řř. řřwjatt.	13 2. řřwjatt.	14 Izidora	3	59	7	55		2 33	
6 wutora	Bedy	Ğilipa	14 Izidora	15 Kwatbr.	3	58	7	56		3 0	
7 řrjeda	Kwatember	Ğudje dnj	15 Kwatbr.	16 Theodora	3	57	7	58		3 29	
8 řřtwórtk	Wylema	Ğermana	16 Theodora	17 Andronik.	3	56	7	59		řř. p.	
9 pjatt	Řhryřřtiany	Magima	17 Andronik.	18 Theodata	3	55	8	0		8 23	
0 ěobota	Wiganda	Ğerdinanda	18 Theodata		3	54	8	1		9 12	
23. tždźeni.	Text dop.: Łuf. 17, 20—21; Pš. 78, 1—7; Ğebr. 10, 23—25; pop.: Ğap. řř. 2, 42—47.										
11 njedźzela	Ğř. trojřřj	1. n. p. řřwj.	19 Wř. Swj.		3	53	8	3		9 56	

Ğermanki a řřkótne wiki.

1. Bart.†
2. Budyšřin.*
4. Wiřřopizy. Ğuborař.† Ğadměřizy.† Ğahaň.†
5. Ğuřřland.*
6. Ğieřřwacziđlo.* Ğowe Ğieřřto pola Ğtořřpnja. Ğolecziņa.* Ğuřřland. Ğemr.†
7. Beřřow.†
8. Ğźerwjena Woda.†
9. Ğalawa.*
11. Ğamjeňz.† Ğubij.† Ğalawa. Ğubin.†
13. Ğhoczebus wřřkowe wiki. Ğuřřow.*
15. Ğuřřow. Ğřřibus.† Ğrořřřřcjo.
16. Ğiřřow.* Ğrebulė.* Ğubin.*
18. Wiřřopizy.* Wřřpore.* Ğinřřbort.* Ğrođt.† Ğiřřow. Ğařřyn.† Ğubin. Ğřřankow.†
19. Ğinřřbort. - Ğarřřcř.†
20. Ğadeburg.*
21. Ğhoczebus.*
26. Ğulow† Wobřramezřř Ğojerezř woln. wiki. Ğybaln.†

Ğieřřačřkowe přřeměnenje a wjedro.

- ☾ Pořřledni běřřřřř 7. meje dop. 9 Ğođř. 41 min. rjane a přřodne wjedro wobřřhowa.
- ☀ Ğłodny meřř. 14. meje pop. 4 Ğođř. 15 min. řřo deřřcř a řřlónčjne wjedro wotmenja.
- ☾ Přřeni běřřřřř 21. meje rano 6 Ğođř. 43 min. budže řřřřodne a mokre.
- ☀ Ğolny meřř. 28. meje wječřor 9 Ğođř. 29 min. na cřople wjedro pokajnje.

Ğtołětna protyka.

Přřenje dnj rjane a cřople wjedro; 7. Ğrimořřtanje; potom deřřcř, doniřř wěřřřřř 17. Ğařřne wjedro njeřřřřřineřře; 24. do 29. řřurowy powětr; 30. rjenje.

Ğřřtořř řřo wjele řřwail, rady wjele njeřřođe. — Ğřřwal, ale njeřřřřřřřwal.

1885. Junij,

kmażnik,

ma 30 dnjow.

Tydzień a dnj.	Porzeczona protyka.		Stara julianska protyka. Meja.	☉		Miejsce i namjen.	☾	
	Evangeliska.	Katholiska.		śhadż. h. m.	řhom. h. m.		śřh. a řh. h. m.	
1 pónđzela	Nikodema	Nikodema	20 Sp. Pětr. p.	3 52 8	4	☿	10 34	
2 wutora	Marzellina	Grasma	21 Konstant.	3 51 8	5	☿	11 8	
3 řrjeda	Grasma	Klotildy	22 Basiliska	3 50 8	6	☿	11 36	
4 śřtwórtk	Karpasija	Boż. czela	23 Michała	3 49 8	7	☿	śřh. d.	
5 pjatk	Bonifaza	Bonifaca	24 Simeona	3 49 8	8	☿	0 4	
6 řobota	Benigny ☾	Norberta	25 Jana hl.	3 48 8	9	☿	0 30	

24. tydzień. Tęxt dop.: Jan. 5, 23—25; řer. 7, 25—28; 2 Kor. 13, 8; pop.: Zap. řt. 3, 1—10.

7 njedzela	1. n. p. ř. tr.	2. n. p. řw.	26 2.n.p.swj.	3 47 8	10	☿	0 54
8 pónđzela	Medarda	Medarda	27 Helladija	3 47 8	10	☿	1 20
9 wutora	Prima	Feliciana	28 Eutichija	3 47 8	10	☿	1 48
10 řrjeda	Getulija	Onofrija	29 Theodozij.	3 47 8	11	☿	2 20
11 śřtwórtk	Nikandra	Barnabasa	30 Izaaka	3 47 8	12	☿	2 58
12 pjatk	Barnabasa ☾	řez. wutr.	31 Hermina	3 47 8	12	☿	řh. p.
13 řobota	Tobiařa	Ant. z Pad.	1 junija	3 46 8	13	☿	8 28

25. tydzień. Tęxt dop.: Jan. 5, 39—44; Mat. 5, 13—16; 2 Tim. 3, 15—17; pop.: Zap. řt. 4, 8—21.

14 njedzela	2. n. p. ř. tr.	3. n. p. řw.	2 3.n.p.swj.	3 46 8	14	☿	9 23
15 pónđzela	Wita	Wita	3 Luciliana	3 46 8	14	☿	10 8
16 wutora	Engelberta	Marije z h. R.	4 Metrofana	3 46 8	15	☿	10 46
17 řrjeda	Laury	Wolmara	5 Dorotheja	3 46 8	15	☿	11 18
18 śřtwórtk	Arnulfa	Marcella	6 Norberta	3 46 8	15	☿	11 46
19 pjatk	Gervasija ☾	Gervaza	7 Theodata	3 46 8	16	☿	řh. d.
20 řobota	Sylberija	Florencija	8 Theodora	3 46 8	16	☿	0 12

26. tydzień. Tęxt dop.: Jan. 6, 47—51; Mat. 7, 24—27; 1 Tim. 1, 18—19; pop.: Zap. řt. 5, 16—21.

21 njedzela	3. n. p. ř. tr.	4. n. p. řw.	9 4.n.p.swj.	3 46 8	17	☿	0 38
22 pónđzela	Gotthelfa	Paulina	10 Timotheja	3 46 8	17	☿	1 5
23 wutora	Basilija	Edeltrudy	11 Bartromja	3 46 8	17	☿	1 33
24 řrjeda	Jana řřeř.	Jana řřeř.	12 Onofrija	3 47 8	17	☿	2 4
25 śřtwórtk	Eulogija	Prořpera	13 Aemiliany	3 48 8	17	☿	2 40
26 pjatk	řeremiařa	Jana Paw.	14 Elizeja	3 48 8	17	☿	3 20
27 řobota	7 spanzow ☺	Ladislawa	15 Amosa	3 49 8	17	☿	řřh. p.

27. tydzień. Tęxt dop.: Jan. 8, 31—36; Mat. 6, 22—23; řebr. 13, 9; pop.: Zap. řt. 5, 34—42.

28 njedzela	4. n. p. ř. tr.	5. n. p. řw.	16 5.n.p.swj.	3 49 8	16	☿	8 36
29 pónđzela	Pětr. Paw.	Pětr. Paw.	17 Emanuela	3 50 8	16	☿	9 11
30 wutora	Paw. wop.	Paw. wop.	18 Leoncija	3 50 8	16	☿	9 41

řermanki a řkótne wiki.

1. Bizn.†
3. Řjeřwacjido.* Lubin wotm. wif.
4. Kalawa wotm. wif. Řhoczebuř.*
5. Ruřland.*
6. Lubnjow.*
8. řhorjel.† Lubnjow.
9. Řhoczebuř wotm. w.
11. Kalawa wotm. wif. Řhoczebuř.* Drtrand*
12. Drtrand. řródf wotm. wif. Wórow.*
13. Lubin.*
15. Muřakow.† Grabin.* Luban.†
16. Damna.* Grabin.
17. Radeberg.* Damna. Grabin wotm. wif.
18. Kamjenž.* Kalawa wotm. w. Řhoczebuř.*
22. řuczina† řařřetrow.* Řyřwaid.† řubin.* Řóřřow.*
23. Řóřřow.
24. Wieleczin.† Brody.†
25. Řhoczebuř.*
29. Řóřbort† Drazdżany. Drjomf.* Řyřbach. Wařyn.* Luboraž.
30. Wart.* Drjomf. řarow.† Řyřbach.

Řehaczkowe přřemjenje a wjedro.

☾ Pořledni bęrtik 6. junija rano 1 hodż. 3 min. ma czopie wjedro.

☉ Młody mėř. 12. jun. wjeřor 11 hodż. 40 min. horzotu a njewjedra p. řařuje.

☽ řřeni bęrtik 19. jun. p. 2 hodż. 46 min. řřřmurne a deřęczojte.

☺ Pořny mėř. 27. jun. p. 0 hodż. 16 min. czopie a rjane řętnje wjedro přřijnęje.

řtolętna protyka.

Wot řapoczatka junija hać do 21. rjenje a czopko, druřdy njewjedro ř deřęczom; wot 22. hać do řónża njeľubne a deřęczojte.

30. junija: 2. termija trajneje renty.

1885. Julij,

praznik,

ma 31 dnjow.

Tydzień a dnj.	Porządżena protyka.		Stara julianska protyka. Junij.	☉		☽	☾
	Evangelsta.	Katholsta.		śh. a dź. h. m.	śh. a dź. h. m.		
1 śrjeda	Theodoricha	Theobalda	19 Judy	3 51 8 15	☉	☽	10 9
2 śchtwórtek	Mar. domp.	Mar. domp.	20 Methodija	3 52 8 15	☉	☽	10 35
3 pjat	Kornelija	Ulricha z N.	21 Juliana	3 52 8 15	☉	☽	11 0
4 śobota	Ulrika	Ulricha	22 Eusebija	3 53 8 15	☉	☽	11 23
28. tydzień. Text dop.: Jan. 10, 23—30; Mat. 5, 44—48; 1 Jan. 8, 1—10; pop.: Zap. śt. 6, 1—7.							
5 njedźzela	5. p. ś. tr. ☾	6. n. p. śwj.	23 6.n.p.swj.	3 54 8 14	☉	☽	11 50
6 pónđzela	Jesajaśa	Arnolda	24 Jana nar.	3 54 8 14	☉	☽	śh. d.
7 wutora	Wilibalda	Wilibalda	25 Febronije	3 54 8 14	☉	☽	0 19
8 śrjeda	Kiliana	Kiliana	26 Dav. Thes.	3 55 8 13	☉	☽	0 52
9 śchtwórtek	Cyrilla	Cyrilla	27 7 spancow	3 56 8 13	☉	☽	1 32
10 pjat	Bohukhwala	Amal. Kun.	28 Cyrilla	3 57 8 12	☉	☽	2 20
11 śobota	Śija	Śija	29 Kónć P. p.	3 58 8 11	☉	☽	3 20

29. tydzień. Text dop.: Mat. 16, 15—19; Mat. 6, 1—8; Ćebr. 13, 8; pop.: Zap. śt. 7, 55—59.

12 njedźzela	6. p. ś. tr. ☉	7. n. p. śwj.	30 7.n.p.swj.	4 0 8 10	☉	☽	śh. p.
13 pónđzela	Margarety	Marhaty	1 julija	4 1 8 9	☉	☽	8 41
14 wutora	Bonaventury	Bonaventury	2 Suk. Mar.	4 2 8 8	☉	☽	9 17
15 śrjeda	Zap. dźel.	Zap. dźel.	3 Hiacintha	4 3 8 7	☉	☽	9 49
16 śchtwórtek	Kafaela	Mar. z Karm.	4 Handrija	4 4 8 6	☉	☽	10 17
17 pjat	Alexija	Alexija	5 Athanazij.	4 6 8 5	☉	☽	10 43
18 śobota	Eugenija	Kamille	6 Sisoa	4 7 8 4	☉	☽	11 10

30. tydzień. Text dop.: Mat. 9, 9—13; Mat. 6, 19—21; Romśt. 8, 8—9; pop.: Zap. śt. 8, 14—25.

19 njedźzela	7. p. ś. tr. ☽	8. n. p. śwj.	7 8.n.p.swj.	4 8 8 3	☉	☽	11 38
20 pónđzela	Ćliaśa	Marsche	8 Prokopa	4 9 8 2	☉	☽	śh. d.
21 wutora	Pragedy	Julije	9 Pankraca	4 10 8 1	☉	☽	0 8
22 śrjeda	Mar. Madl.	Mar. Madl.	10 45 martr.	4 11 8 0	☉	☽	0 42
23 śchtwórtek	Apollinara	Apollinara	11 Eufemije	4 13 7 58	☉	☽	1 20
24 pjat	Khrystiny	Khrystiny	12 Prokla	4 14 7 57	☉	☽	2 6
25 śobota	Jakuba	Jakuba	13 Gabriela	4 16 7 56	☉	☽	2 52

31. tydzień. Text dop.: Łut. 12, 42—48; 1 Mójś. 37, 4—11; Romśt. 6, 16—18; pop.: Zap. śt. 8, 26—36.

26 njedźzela	8. n. p. ś. tr.	9. n. p. śwj.	14 9.n.p.swj.	4 17 7 54	☉	☽	3 46
27 pónđzela	Marthy ☺	Eulalije	15 Kwirina	4 19 7 53	☉	☽	śh. p.
28 wutora	Bantaleona	Innocenca	16 Athenoga	4 20 7 51	☉	☽	8 14
29 śrjeda	Beatrzy	Beatrichy	17 Mariny	4 22 7 50	☉	☽	8 40
30 śchtwórtek	Ruthy	Ubdona	18 Hiacintha	4 23 7 48	☉	☽	9 5
31 pjat	Florentiny	Ignaca z Ł.	19 Makara	4 24 7 47	☉	☽	9 30

Śermanki a śkótne wiki.

1. Śieśwacjiblo.* Śty Komorow.*
2. Ćuffa. Ćhoczebus.* Ćubz.† Śty Komorow.
3. Ćubland.*
4. Kalawa.*
6. Ćisfopizy.* Kalawa. Ćjeże.† Ćroźiśćeżo.* Ćrebnule.†
8. Ćarsćeż.† Ćroźiśćeżo.
9. Ćhoczebus.*
11. Ćufow.* Ćubin.*
13. Ćufow.
20. Ćubij.* Ćolćeźniza.*
21. Ćolćeźniza.*
22. Ćadeburg.*
23. Ćiśibus.*
24. Ćrafow.*
25. Ćarow.*
27. Ćośporf.* Nowy Ćersdorf.
29. Ćórow.†
30. Ćamjeźz.*

Śieśwaczkowe psche-mjenje a wjedro.

☾ Pośledni bértlik 5. julija pop. 1 hodź. 23 min. na ćzople a jaśne wjedro poťajuje.

☉ Młody męś. 12. jul. rano 6 hodź. 14 min. po-mróćeżne njebyo a tuźnotu psćhinyjeśe.

☽ Brént bértlik 19. jul. rano 1 hodź. 18 min. je wot njewjedra a deśćeźa psćhewoźżany.

☺ Wotny męś. 27. jul. rano 3 hodź. 21 min. ma deśćeźojsće wjedro.

Śtolćetna protyka.

Śacź do 3. julija po-śhmurjene; 4. rano mróś a popołdnju njewjedro; potom rjenje śacź do 10.; wot 11. śacź do 13. deśćeź; wot 15. śacź do 17. trażne wjedro śa śhynowe źne; na to deśćeź; 29. a 30. njewjedra; 31. rjenje.

Śchtóź śo njedźzela wo-pije, śboże śebi śapije. — Śle śo śamo nawuknje, dobre dyrbiś wuknjeź.

1885. August,

injenz,

ma 31 dnjow.

Sermanki a škótne wiki.

1. Budyšin.† Lubin.*
3. Kulow.† Damna.*
5. Měškacžidło.*
Wifow.*
7. Czermjena Woda.†
8. Ely Komorow.*
10. Pinsbórt.* Gubin.
Zahau.† Eskantnow.†
Dobrotug.*
11. Bart.* Dobrotug.
12. Zembr.*
13. Kamjenz.*
15. Rusland.* Wěto-
šow.*
17. Boležniza.* Šchorjéž†
Rusland. Wětošow.
Grabin.* Gažyn.†
18. Laš.† Grabin.
19. Rabeburg.*
20. Bešow.†
24. Wóšpork† Galschtrow†
Rannjow.† Gródt.
Brodny.†
26. Zajonza.*
29. Barščez.* Lubnjow.*
Drtrand.* Rutow.*
31. Luban.† Lubnjow.
Drtrand. Rutow.
Trěbule.*

Dyžjenje a dny.	Porjedgeza protyha.		Stara julianska protyha. Julij.	☉			☽ fth. a fth. h. m.
	Evangeliska.	Katholiska.		fthadž. h. m.	fhow. h. m.	Wještje mnamjen.	
1 šobota	Pětra w rječz.	Pětra w rječz.	20 Elije	4 25	7 46	☽	9 55
32. tydžeń.	Text dop.: Łuř. 13, 31—40; 1 Sam. 19, 1—8; 1 Pětr. 3, 15—16; pop.: Zap. ř. 9, 1—8.						
2 njeđzela	9. n. p. ř. tr.	10. n. p. řwj.	21 10. p. řwj.	4 27	7 44	☽	10 22
3 pónđzela	Auguřta	Eščezěpana	22 Mar. Madl.	4 29	7 42	☽	10 52
4 wutora	Dominiřa	Dominiřa	23 Trořima	4 30	7 41	☽	11 28
5 řrjeda	Ořwalda	Marj. řn.	24 Khrystiny	4 32	7 39	☽	fth. d.
6 řhtwórtř	Řřheřr. Řhr.	Řhr. řřheřr.	25 Hany	4 33	7 37	☽	0 11
7 pjatt	Donata	Rajetana	26 Hermolaa	4 35	7 35	☽	1 4
8 šobota	Severa	Čyriaka	27 Pantaleon.	4 37	7 33	☽	2 5
33. tydžeń.	Text dop.: Łuř. 13, 23—25; 1 Sam. 24, 17—29; Romř. 14, 17—18; pop.: Zap. ř. 9, 19—28.						
9 njeđzela	10. n. p. ř. tr.	11. n. p. řwj.	28 11. p. řwj.	4 38	7 31	☽	3 16
10 pónđzela	Ławrjenza	Ławrjenca	29 Kallinika	4 39	7 30	☽	fth. p.
11 wutora	Řermana	Eufanny	30 Sily	4 40	7 28	☽	7 46
12 řrjeda	Řlary	Řlary	31 Eudokima	4 42	7 26	☽	8 16
13 řhtwórtř	Řurory	Řippolita	1 auguřta	4 44	7 24	☽	8 44
14 pjatt	Eufebija	Eufebija	2 Ščěpana	4 45	7 22	☽	9 12
15 šobota	Theobola	Mar. d. n. w.	3 Izaaka	4 47	7 20	☽	9 40
34. tydžeń.	Text dop.: Łuř. 15, 11—32; 2 Sam. 18, 31—33; Žaf. 2, 10; pop.: Zap. ř. 10, 25—33.						
16 njeđzela	11. n. p. ř. tr.	12. n. p. řwj.	4 12. p. řwj.	4 49	7 18	☽	10 10
17 pónđzela	Řiberata	Řiberata	5 Eusignija	4 50	7 16	☽	10 42
18 wutora	Auguřtyny	Řeleny	6 Khr. přek.	4 52	7 14	☽	11 19
19 řrjeda	Sebalda	Řagna	7 Donata	4 54	7 12	☽	fth. d.
20 řhtwórtř	Bernħarda	Bernħarda	8 Emiliana	4 55	7 10	☽	0 1
21 pjatt	Anařtařija	Řranciřki	9 Matija	4 56	7 9	☽	0 49
22 šobota	Alřonřa	Řiliberta	10 Ławrjenca	4 58	7 7	☽	1 40
35. tydžeń.	Text dop.: Łuř. 9, 59—62; 1 Mōřj. 43, 20—30; 1 Řor. 7, 24; pop.: Zap. ř. 12, 1—11.						
23 njeđzela	12. n. p. ř. tr.	13. n. p. řwj.	11 13. p. řwj.	4 59	7 4	☽	2 37
24 pónđzela	Bartromja	Bartromja	12 Focija	5 17	2	☽	3 37
25 wutora	Řudwiřa	Řudwiřa	13 Maksima	5 37	0	☽	fth. p.
26 řrjeda	Řamuřela	Severina	14 Michi	5 46	58	☽	7 11
27 řhtwórtř	Řebħarda	Řefirina	15 Mar. kn.st.	5 66	55	☽	7 36
28 pjatt	Řelagija	Řawřřhtyna	16 Mandelija	5 86	53	☽	8 1
29 šobota	Řana řm.	Řana řm.	17 Flora	5 106	51	☽	8 27
36. tydžeń.	Text dop.: Mat. 11, 16—19; 1 Sam. 3, 11—13; Žaf. 1, 5—6; pop.: Zap. ř. 13, 42—49.						
30 njeđzela	13. n. p. ř. tr.	14. n. p. řwj.	18 14. p. řwj.	5 116	50	☽	8 56
31 pónđzela	Řořuny	Řajmunda	19 Handrija	5 126	48	☽	9 30

Měřacžkowe pře- měnjenje a wjedro.

- ☾ Pořledni běřtit 3. auguřta wječor 10 hodž. 53 min. řhlny wětr a deřčež wěřčeži.
- ☼ Młody měř. 10. aug. pop. 1 hodž. 12 min. na řjane, čzople wjedro po-řajuje.
- ☽ Břeni běřtit 17. aug. pop. 2 hodž. 45 min. budžz řuče a wětrojte.

☺ Pořny měř. 25. aug. wječor 6 hodž. 23 min. řo na deřčežř hotuje.

Řtołětna protyha.

Wot řapocěžatka auguřta ģač do 9. deřčež; 10. řjenje; wot 11. ģač do 14. deřčež; wot 15. ģač do 25. řjenje a ģzopto; wot 26. ģač do řonza deřčež.

1. auguřta: 2. ternija ģruntřřeřo dawřa.

1885. September,

pożnięż,
ma 30 dnjow.

Tydzień a dni.	Porządźena protyka.		Stara julianska protyka. August.	☉			☽ fth. a fh. h. m.	
	Evangeliska.	Katholiska.		fthadz. h. m.	fhom. h. m.	Wjebieje inamjen.		
1 wutora	Egidija	Egidija	20 Samuela	5	13	6 45	☽	10 9
2 śrjeda	Abjaloma ☾	Szczępana K.	21 Thaddeja	5	15	6 43	☽	10 55
3 sztwórtk	Mansweta	Mansweta	22 Agathy	5	17	6 41	☽	11 52
4 piatk	Konstantina	Rozalije	23 Lupa	5	18	6 38	☽	fth. d.
5 śobota	Nathanaela	Lavr. Just.	24 Euzebija	5	20	6 36	☽	0 56

37. tydzień. Text dop.: Mat. 11, 25—30; Dan. 5, 13—17; Łuk. 17, 10; pop.: Zap. f. 14, 11—18.

6 njeźzela	14. n. p. ś. tr.	15. n. p. swj.	25 15. p. swj.	5	22	6 34	☽	2 8
7 pónźzela	Reginy	Reginy	26 Adriana	5	23	6 31	☽	3 24
8 wutora	Marje nar. ☉	Mar. nar.	27 Boemona	5	25	6 29	☽	fh. p.
9 śrjeda	Sidonije	Sidonije	28 Mójzasa	5	26	6 27	☽	6 42
10 sztwórtk	Bulcherije	Mikł. Tol.	29 Jana sm.	5	27	6 25	☽	7 10
11 piatk	Abrahama	Hiacintha	30 Aleksand.	5	29	6 23	☽	7 39
12 śobota	Bohumila	Guida	31 Mar. pas.	5	31	6 21	☽	8 9

38. tydzień. Text dop.: Jan. 9, 1—5; 2 Sam. 12, 18—23; Jaf. 4, 7—10; pop.: Zap. f. 14, 19—23.

13 njeźzela	15. n. p. ś. tr.	16. n. p. swj.	1 septemb.	5	32	6 18	☽	8 41
14 pónźzela	Kschiza pow.	Kschiza pow.	2 Sym. Styl.	5	34	6 16	☽	9 17
15 wutora	Frideriki	Nikodema	3 Mamy	5	36	6 14	☽	9 57
16 śrjeda	Kwatbr. ☽	Suche dni	4 Babila	5	38	6 11	☽	10 43
17 sztwórtk	Lamperta	Kan. swj. Fr.	5 Zacharije	5	39	6 9	☽	11 33
18 piatk	Tita	Jozefa Kup.	6 Michała	5	40	6 7	☽	fh. d.
19 śobota	Renata	Januarija	7 Sozona	5	41	6 5	☽	0 28

39. tydzień. Text dop.: Łuk. 12, 54—57; 2 Mójš. 2, 16—20; 1 Thes. 4, 11—12; pop.: Zap. f. 15, 6—12.

20 njeźzela	16. n. p. ś. tr.	17. n. p. swj.	8 17. p. swj.	5	43	6 3	☽	1 26
21 pónźzela	Mateja	Mateja	9 Joachima	5	45	6 0	☽	2 27
22 wutora	Maurizija	Mauricija	10 Mendory	5	46	5 58	☽	3 31
23 śrjeda	Thekle	Lina	11 Theodory	5	48	5 55	☽	4 36
24 sztwórtk	Jana podj. ☺	Jana podj.	12 Antonija	5	50	5 53	☽	fh. p.
25 piatk	Aleofaša	Firmina	13 Kornelija	5	51	5 51	☽	6 31
26 śobota	Cypriana	Justiny	14 Křiž. pow.	5	53	5 48	☽	7 0

40. tydzień. Text dop.: Mat. 10, 16—28; 1 Mójš. 18, 20—32; Mat. 5, 33—37; pop.: Zap. f. 17, 16—28.

27 njeźzela	17. n. p. ś. tr.	18. n. p. swj.	15 18. p. swj.	5	54	5 46	☽	7 32
28 pónźzela	Wjazysława	Wjacława	16 Eufemija	5	55	5 44	☽	8 9
29 wutora	Michała	Michała	17 Sofije	5	57	5 42	☽	8 53
30 śrjeda	Hieronyma	Ota	18 Kwatbr.	5	59	5 40	☽	9 46

Germanki a skótné wiki.

2. Mješwacjidfo.*
3. Khoczebús woim. m. Damna.
4. Rußland.*
5. Kinsbórf.* Žitawa.
7. Biskopizh.* Žitawa.*
8. Khoczebús.† Kóštfow.*
9. Draždžany (R. m.)*
10. Kadeburg.* Žemr.†
12. Mušafom.† Kalawa.*
14. Kalawa. Džže.†
15. Żarow.†
16. Kadeberg.*
18. Lubin.*
21. Bart.† Kamjeńz.†
22. Wołtromz. Drjowf. Lubin. Mitoras.†
23. Rychbach.† Śakantnow.† Lipst (21. sept. hač 17. okt.).
24. Wołerezy.† Połcziņa.
25. Nowofalz. Biskopizh. Gubin.† Grozičježo.*
26. Trébule.† a lane wiki.
29. Wjeleczin.†
30. Śródt.*

Měšaczkowe pschemjenjenje a wjedro.

☾ Pošledni bértik 2. septembra rano 6 h. 13 m. šo i rjanym a czoplym wjedrom sapoczina.

☉ Młodny měš. 8. sept. wjezor 9 hodž. 41 min. na deščej pokazuje.

☽ Přeni bértik 16. sept. rano 7 hodž. 13 min. ma deščejojte wjedro.

☺ Połny měš. 24. sept. dop. 8 hodž. 52 min. rjane wjedro lubi.

Stolětna protyka.

Wot sapoczatka septembra hač do 12. krašne; wot 17. hač do 25. fšlóna a włóžne; potom hač do kónca šašo rjane wjedro.

30. septembra: 3. termija krašnej renty. — 2. termija došhodneho dawta.

1885. Oktober,

winowz,

ma 31 dnjow.

Tydženje a dnj.	Porjedžena protyka.		Stara julianska protyka. September.	☉			Mjesec i danjen.	☾	
	Evangeljska.	Katholska.		šhadž. h. m.	thow. h. m.	šh. a th. h. m.			
1 shtwórtk	Nemigija ☾	Nemigija	19 Trofina	6 05	38	☾	10 46		
2 pjatt	Rahele	Leodegara	20 Eustachij.	6 25	35	☾	11 54		
3 šobota	Magimiana	Kandida	21 Kodrata	6 45	33	☾	šh. d.		
41. tydžen. Text dop.: Mat. 5, 38—41; 1 Mójš. 33, 9—11; Jak. 3, 5—10; pop.: Zap. št. 19, 1—11.									
4 njedžela	18. n. p. š. tr.	19. n. p. šwj.	22 19. p. šwj.	6 65	31	☾	1 6		
5 pónđžela	Plazida	Franca z Alf.	23 Jana podj.	6 85	28	☾	2 22		
6 wutora	Fidy	Bruna	24 Thekle	6 95	26	☾	3 27		
7 šrjeda	Ešbery	Justiny	25 Eufroziny	6 115	24	☾	4 52		
8 shtwórtk	Efraima ☉	Brigity	26 Jana Th.	6 125	22	☾	th. p.		
9 pjatt	Dionisija	Dionizija	27 Kalistrata	6 135	20	☾	6 7		
10 šobota	Uthanasija	Franca Borg.	28 Kharitana	6 155	18	☾	6 38		
42. tydžen. Text dop.: Mat. 19, 3—8; 1 Mójš. 13, 8—9; Mat. 5, 27—30; pop.: Zap. št. 19, 23—40.									
11 njedžela	19. n. p. š. tr.	20. n. p. šwj.	29 20. p. šwj.	6 175	15	☾	7 13		
12 pónđžela	Magimiliana	Magimiliana	30 Hrjehorja	6 195	13	☾	7 51		
13 wutora	Kolomana	Kolomana	1 oktobra	6 205	11	☾	8 36		
14 šrjeda	Burkharda	Eduarda	2 Cypriana	6 225	9	☾	9 23		
15 shtwórtk	Hedwigi	Therazy	3 Dionizija	6 245	7	☾	10 16		
16 pjatt	Hawła ☽	Hawła	4 Hierothej.	6 265	5	☾	11 13		
17 šobota	Innozenza	Hedwigi	5 Kharitiny	6 275	3	☾	th. d.		
43. tydžen. Text dop.: Mat. 12, 46—50; Ruth. 1, 15—17; Eph. 5, 25; pop.: Zap. št. 20, 17—38.									
18 njedžela	20. n. p. š. tr.	21. n. p. šwj.	6 21. p. šwj.	6 285	1	☾	0 14		
19 pónđžela	Ferdinanda	Petra z Alf.	7 Sergija	6 304	59	☾	1 16		
20 wutora	Wendelina	Vitalija	8 Pelagija	6 324	57	☾	2 20		
21 šrjeda	Wurfšle	Wurfšle	9 Jak. Alf.	6 344	54	☾	3 26		
22 shtwórtk	Kordule	Kordule	10 Eulampija	6 364	52	☾	4 35		
23 pjatt	Severina ☺	Severina	11 Filipa	6 374	50	☾	šh. p.		
24 šobota	Salomy	Rafaela	12 Proba	6 394	48	☾	5 30		
44. tydžen. Text dop.: Mat. 21, 28—31; 1 Mójš. 32, 2—5; Mat. 23, 27—28; pop.: Zap. št. 21, 8—14.									
25 njedžela	21. n. p. š. tr.	22. n. p. šwj.	13 22. p. šwj.	6 414	46	☾	6 7		
26 pónđžela	Amadeja	Bernwarda	14 Nazarija	6 424	45	☾	6 50		
27 wutora	Sabiny	Frumenta	15 Luciana	6 444	43	☾	7 41		
28 šrjeda	Šhim. Jud.	Šhm. Jud.	16 Longina.	6 454	41	☾	8 39		
29 shtwórtk	Narziša	Guzebije	17 Hozeje	6 474	39	☾	9 45		
30 pjatt	Klaudija ☾	Klaudija	18 Lukaša	6 494	37	☾	10 56		
31 šobota	Šs. reform.	Wolfganga	19 Joela	6 514	35	☾	šh. d.		

Šermanki a škótne wiki.

1. Krafow.†
3. Jarow wolm. wiki.
5. Gucžina.† Kafazy. Šcherachow.† Dubž.† Grabin.* Luboras.† Gafyn.†
6. Grabin.
7. Nješwacžidło* a lane wiki. Grabin wolm. w.
8. Šhocžebus.*
9. Čerwjena Woda.†
10. Lubin.*
12. Bistopizy.* Lubij.† Kulow.† Kóštkow.* Zybali.† Rychwald.†
13. Darščy.† Kóštkow.
14. Šty Komorow.*
15. Šhocžebus.* Wifow.*
16. Wifow.
18. Nješwacžidło deštone, lucžłowe a šmolowe w.
19. Galsčtrom.* Kinsbórk.* Wóšport.* Dražždžany. Rabmė ryz.† Bahai.†
20. Kinsbórk.
22. Šhocžebus.* Drrtrand.*
23. Drrtrand.
24. Wėtošchow.*
26. Bjernacžizy.† Bizi.† Brody.† Wėtošchow.
28. Nowe Wėšto (p. St.). Radeberg.*
29. Kamjenž.* Radeberg. Šhocžebus.* Beškow.*
31. Drjow.† Rušland.*

Nješwacžkowe pšče-mėnjenje a wjedro.

- ☾ Pošledni bėrtlik 1. oktobra pop. 0 hodž. 27 m. rjany cžaj pščinješe.
- ☉ Młodny mėš. 8. okt. dop. 8 hodž. 29 min. ma poškmurjenje njebjow a motre wjedro pokasuje.
- ☾ Prėni bėrtlik 16. okt. rano 2 hodž. 18 min. ma deščej a wėtr.
- ☉ Pošny mėš. 23. okt. wjezor 10 hodž. 20 min. je šymne a šurowe wjedro.
- ☾ Pošledni bėrtlik 30. okt. wjezor 6 hodž. 56 min. wo š mokrym a šymnym wjedrom pocžina.
1. oktobra: 2. termija wopalenješe fakšy.

1885. November,

nashmit,
ma 30 dnjow.

Tydzjenje a dnj.	Porjedzena protyfa.		Stara	☉		☾
	Evangeljska.	Katholjska.	justianska protyfa.	šhadž. h. m.	řhov. h. m.	šh. a řh. h. m.

45. tydzjen. Text dop.: Mark. 12, 41—44; 2 Mořj. 5, 1—4; Ğaf. 4, 2—3; pop.: Ğap. řt. 24, 10—16.

1 njedźela	22. n. p. ř. tr.	Wřch. swjat.	20	23. p. swj.	6 53 4 33	☾	0 9
2 pøndźela	Ğasarija	Řhud. duřh.	21	Hilariona	6 55 4 31	☾	1 23
3 wutora	Huberta	Huberta	22	Alberta	6 57 4 29	☾	2 37
4 řrijeda	Řhorle	Řhorle Borr.	23	Jakuba	6 58 4 28	☾	3 50
5 řchtwórtř	Blandiny	Zacharija	24	Arethy	6 59 4 27	☾	5 1
6 pjatř	Leonharda	Leonharda	25	Marciana	7 1 4 25	☾	řh. p.
7 řobota	Erđmana	Willibrorda	26	Dimitrija	7 3 4 23	☾	5 8

46. tydzjen. Text dop.: Mat. 20, 20—23; Ğef. 55, 8—9; Ğil. 1, 20—24; pop.: Ğap. řt. 24, 24—27.

8 njedźela	23. n. p. ř. tr.	24. n. p. swj.	27	24. p. swj.	7 5 4 22	☾	5 45
9 pøndźela	Theodora	Theodora	28	Terencija	7 7 4 20	☾	6 27
10 wutora	M. Luthera	Ğandrija W.	29	Anastazije	7 8 4 18	☾	7 16
11 řrijeda	Menasza	Měrczina bisk.	30	Zenobija	7 10 4 17	☾	8 5
12 řchtwórtř	Modesta	Měrczina	31	Stachisa	7 12 4 15	☾	9 1
13 pjatř	Arđadija	Stanisława	1	novemb.	7 14 4 14	☾	9 59
14 řobota	Levina	Venerandy	2	Acindina	7 15 4 13	☾	11 0

47. tydzjen. Text dop.: Mat. 13, 47—50; Ğrěđ. Ğal. 8, 11—13; Ğaf. 1, 12; pop.: Ğap. řt. 25, 6—15.

15 njedźela	24. n. p. ř. tr.	25. n. p. swj.	3	25. p. swj.	7 16 4 12	☾	řh. d.
16 pøndźela	Edmunda	Othmara	4	Jana jap.	7 18 4 10	☾	0 3
17 wutora	Huga	Huga	5	Galakta	7 20 4 9	☾	1 7
18 řrijeda	Řeřchija	Lufasza	6	Pawola	7 22 4 8	☾	2 14
19 řchtwórtř	Řilze	Řilźbjety	7	Lazara	7 24 4 6	☾	3 23
20 pjatř	Řof. pjatř	Felixa z B.	8	Michala	7 25 4 5	☾	4 34
21 řobota	Mar. wopr.	Mar. wopr.	9	Onezifora	7 27 4 4	☾	5 47

48. tydzjen. Text dop.: Ğjem. Ğan. 3, 15—17; Ğř. 16, 8—11; 1 Řov. 15, 58; pop.: Ğap. řt. 26, 24—31.

22 njedźela	Řř. řemr.	26. n. p. swj.	10	26. p. swj.	7 29 4 3	☾	řřh. p.
23 pøndźela	Řlimanta	Řlimanta I.	11	Viktora	7 30 4 2	☾	5 29
24 wutora	Řhryřogena	Jana Řr.	12	Nila	7 32 4 1	☾	6 29
25 řrijeda	Řhatřiny	Řhatřiny	13	Jana Řhr.	7 33 4 0	☾	7 33
26 řchtwórtř	Řonrada	Řonrada	14	Filipa	7 34 3 59	☾	8 44
27 pjatř	Řuncerija	Řirgilija	15	Řap. post.	7 36 3 58	☾	9 58
28 řobota	Řuffa	Řofřhena	16	Mateja	7 38 3 58	☾	11 13

49. tydzjen. Text dop.: Ğan. 15, 1—15; pop.: Ğer. 31, 31—34; Ğř. 100; Ğan. 17, 3.

29 njedźela	1. advent.	1. n. advent.	17	27. p. swj.	7 39 3 57	☾	řřh. d.
30 pøndźela	Ğandrija	Ğandrija	18	Platona	7 41 3 56	☾	0 27

Řermanki a řkótne wiki.

2. Ğrěđ. ř. Řuhland.
3. Ğart.* Ğamna.*
4. Ğeřřwacźibto* a lane wiki.
5. Řhoczebus.*
6. Řuhland.*
7. Ğudysřin.* Ğufow.* Ğubynow.* Ğrěbule ř. a lane wiki.
9. Řychřach. ř. Ğubin. ř. Ğubnjow. Ğrořiz-řeřo.*
10. Ğař. ř. Řychřach. Ğrořizřeřo.
11. Ğolcźniza.* Ğuban.*
14. Ğitawa. Řh. Řomorow.*
16. Ğtolpno. ř. Ğitawa.* Ğořbor. ř. Řh. Řomorow.*
21. Ğubin.*
23. Ğořpor. ř. Ğobrołog.* Ğubin. Ğitoras. ř.
24. Ğobrołog.
25. Ğadeburg.* Ğemr. ř.
26. Ğamjeniz.*
28. Ğalawa.*

Řeřaczkowe pře- męjenje a wjedro.

- ☉ Młody měř. 6. nowembra wjeřor 10 hodź. ma jařne a mile wjedro.
- ☾ Ğrěni bęřřik 14. nov. wjeřor 10 hodź. 57 min. řymn a řněř přčinjeře.
- ☼ Ğolny měř. 22. nov. dop. 10 hodź. 37 min. na wętr a řněř połařuje.
- ☾ Ğořbedni bęřřik 29. nov. rano 2 hodź. 55 min. ma mile wjedro.

Řtořetna protyfa.

Wot 1. hać do 5. nowembra řymurne njebjio a wętr; 6. a 7. rjenje; wot 9. řymne deřaczojte wjedro; 17., 18. a dale řněř; po- řlednje dnj měřaza řu jara řymne.

Řdnź řo najřepje hraje, přeřtań. — Ğeřczinřak dyrbi na pořledku ř Ğańbu do Ğufowa a Ğudobiz czańnyč. — Ğ zureho řo lořř dawa.

1885. December,

hodovník,

ma 31 dnjow.

Tydženje a dny.	Porjędzjena protyka.		Stara julianska protyka. November.	☉			☾
	Evangeljska.	Katholjska.		škadž. h. m.	řhom. h. m.	Měsjeće namjen.	
1 wutora	Longina	Natalije	19 Abadije	7 42 3 55	☾	1 39	
2 řrjeda	Aurelije	Babianj	20 Hrjeh. D.	7 44 3 55	☾	2 50	
3 řchtwórtř	Franza Kaw.	Franca Kaw.	21 Mar. wopr.	7 45 3 54	☾	4 0	
4 pjatř	Borbory	Borbory	22 Filemona	7 46 3 53	☾	5 7	
5 řobota	Amořa	Sabbasa	23 Amfilocha	7 47 3 53	☾	6 11	

50. tydžeň. Text dop.: Mat. 5, 17—19; pop.: řef. 40, 1—5; Mat. 4, 1—2; 1 řim. 1, 15.

6 njeđzela	2. advent. ☉	2. n. advent.	24 28. p. swj.	7 49 3 52	☾	řh. p.
7 pónđzela	Markwarda	Ambrozija	25 Ekateriny	7 50 3 52	☾	5 8
8 wutora	Mar. podj.	Mar. podj.	26 Jurja	7 51 3 52	☾	5 57
9 řrjeda	Agrippiny	Leofadije	27 Jakuba	7 52 3 52	☾	6 50
10 řchtwórtř	Judithy	Melchiada	28 řčěpana	7 53 3 52	☾	7 47
11 pjatř	Damařa	Damařa	29 Parama	7 54 3 52	☾	8 48
12 řobota	Epimacha	Magenciya	30 Handrija	7 55 3 52	☾	9 49

51. tydžeň. Text dop.: Mat. 11, 2—10; pop.: řagg. 2, 7—10; 1 řóřř. 49, 18; 1 řim. 2, 4—5.

13 njeđzela	3. n. advent.	3. n. advent.	1 dec. 1. ad.	7 56 3 52	☾	10 52
14 pónđzela	řřidora ☾	Spiridiona	2 Habakuka	7 57 3 52	☾	11 55
15 wutora	řgnazija	řhryřtyny	3 Zefanje	7 58 3 52	☾	řh. d.
16 řrjeda	Kwatember	Suře dnj	4 Borbory	7 59 3 52	☾	1 2
17 řchtwórtř	Ananiara	Lazara	5 Sabby	8 0 3 53	☾	2 10
18 pjatř	Wunibalda	řraciana	6 Miklawř	8 0 3 53	☾	3 21
19 řobota	Reinharda	řnemezija	7 Ambrozija	8 1 3 53	☾	4 33

52. tydžeň. Text dop.: řan. 1, 19—27; pop.: řef. 12, 2—6; 5 řóřř. 18, 18—19; 1 řan. 1, 15—17.

20 njeđzela	4. n. advent.	4. n. advent.	8 2. n. adv.	8 2 3 54	☾	5 46
21 pónđzela	Domascha ☺	Domascha	9 Mar. pod.	8 2 3 54	☾	řh. p.
22 wutora	Beathy	řloriana	10 Meny	8 3 3 54	☾	5 12
23 řrjeda	řad. řěvy	řiktorije	11 Daniela	8 4 3 55	☾	6 23
24 řchtwórtř	řatoržiza	řatoržica	12 Spiridiona	8 4 3 56	☾	7 39
25 pjatř	Boři džeň	1. ř. hodow	13 Eustrata	8 4 3 56	☾	8 57
26 řobota	2. ř. hodow	2. ř. hodow	14 Thyrsa	8 5 3 57	☾	10 14

53. tydžeň. Text dop.: Mat. 25, 14—30; pop.: řef. 40, 27—31; řř. 103, 8—18; řan. 1, 9—14.

27 njeđzela	ř. po hodž.	ř. po hodž.	15 3. n. adv.	8 5 3 58	☾	11 28
28 pónđzela	řřewin. dž. ☺	řřewin. džečž.	16 Haggaja	8 5 3 59	☾	řh. d.
29 wutora	řonathana	Domascha	17 řwj. wótc.	8 5 4 0	☾	0 40
30 řrjeda	Dawita	Dawita	18 Kwatbr.	8 5 4 0	☾	1 50
31 řchtwórtř	řylweřtra	řylweřtra	19 Bonifacija	8 5 4 1	☾	2 59

Sermanki a řkótn wiki.

4. Ruřland.* řřřibua.
5. Rudňřin.*
7. Nowofalž. Džeře: řrijowř. Brodň. ř
8. řařyn.*
9. řřěřwacžidlo* a lan wřř.
10. řřořřičeřo.
14. řalawa. řuborař ř
15. řojereřy. řarřeř
16. Ruřland. řřřř.
17. řamjeňž.* řuřařow.
19. řřařđžanj. řřebul herman ř lane wřř
21. řulow. ř

řřěřařřkhowe řřřeměnje a wjedro

☉ Młody měř. 6. de zembra pop. 2 hodž. 14 n mofre wjedro a pořřm rjene njeřbo řřřinjeře.

☾ řřeni řertřř 14. de wječřor 7 hodž. 20 mř jařne njeřbo a mjeřřinje wječřečř.

☺ Pořřny měř. 21. de wječřor 9 hodž. 56 mř řo je řřřlnym wětrom řřěřom řapocžřna.

☾ Pořřledni řertřř 28 deř. pop. 1 hodž. 20 mř na řřadnu řřmu pořřaju

řřolětna protyka.

1. a 2. de zembra jař řřma; potom řřěř hac do 8.; wot 9. hacž do 14 řřma; 15. mřle wjedro hacž do 23. řřěř, dňř dňř ř deřřečřom mjeřřanj 24. njeřlubojne wjedro; n to řřma hacž do 29. a 31. řřadna řřma.

31. de zembra: 4. ter-mija krařneře renty.

Božo, daj tomu čjeřř; řřřřž ju wě řřeřečř. — řřřřž ničeřo nřma, řřřeře řeři njeřřž; řřřřž na njeřřžto, řřđa wřřřřřto. — řřřřto řeři čžeřř, řřřřž wóř nočže. — řřřřřž do mřřna. — řřřřřř řawřđřa řřřřeřeje. — řřđđa wřřa je řřana, řřřž jeno dawu.

Zulicjebowanje danje.

Rapi- tal.	3 procent.		3 1/2 procent.		4 procent.		4 1/2 procent.		5 procent.		Rapi- tal.
	Sčnje marf	mp. np.	Sčnje marf	mp. np.	Sčnje marf	mp. np.	Sčnje marf	mp. np.	Sčnje marf	mp. np.	
mf. 1	3	3/10	3 1/2	3/10	4	4/10	4 1/2	4/10	5	5/10	mf. 1
5	15	1 1/2	17 1/2	1 1/2	20	1 1/2	22 1/2	1 1/2	25	2 1/2	5
10	30	2 1/2	35	3	40	3 1/2	45	3 1/2	50	4 1/2	10
15	45	3 1/2	52 1/2	4 1/2	60	4 1/2	67 1/2	4 1/2	75	5 1/2	15
20	60	4 1/2	70	5 1/2	80	5 1/2	90	5 1/2	100	6 1/2	20
25	75	5 1/2	87 1/2	6 1/2	100	6 1/2	112 1/2	6 1/2	125	7 1/2	25
30	90	6 1/2	105	7 1/2	120	7 1/2	135	7 1/2	150	8 1/2	30
35	105	7 1/2	122 1/2	8 1/2	140	8 1/2	157 1/2	8 1/2	175	9 1/2	35
40	120	8 1/2	140	9 1/2	160	9 1/2	180	9 1/2	200	10 1/2	40
45	135	9 1/2	157 1/2	10 1/2	180	10 1/2	202 1/2	10 1/2	225	11 1/2	45
50	150	10 1/2	175	11 1/2	200	11 1/2	225	11 1/2	250	12 1/2	50
60	180	12 1/2	210	13 1/2	240	13 1/2	270	13 1/2	300	15 1/2	60
70	210	14 1/2	245	15 1/2	280	15 1/2	315	15 1/2	350	18 1/2	70
80	240	16 1/2	280	17 1/2	320	17 1/2	360	17 1/2	400	20 1/2	80
90	270	18 1/2	315	19 1/2	360	19 1/2	405	19 1/2	450	22 1/2	90
100	300	20 1/2	350	21 1/2	400	21 1/2	450	21 1/2	500	25 1/2	100
200	600	41 1/2	700	42 1/2	800	43 1/2	900	44 1/2	1000	45 1/2	200
300	900	62 1/2	1050	63 1/2	1200	65 1/2	1350	67 1/2	1500	70 1/2	300
400	1200	83 1/2	1400	85 1/2	1600	87 1/2	1800	89 1/2	2000	95 1/2	400
500	1500	104 1/2	1750	107 1/2	2000	110 1/2	2250	113 1/2	2500	120 1/2	500
1000	3000	208 1/2	3500	214 1/2	4000	220 1/2	4500	226 1/2	5000	232 1/2	1000
5000	15000	1041 1/2	17500	1063 1/2	20000	1085 1/2	22500	1107 1/2	25000	1129 1/2	5000
10000	30000	2083 1/2	35000	2146 1/2	40000	2208 1/2	45000	2269 1/2	50000	2331 1/2	10000

Zulicjebowanje, tač wyškoto punt přihůdže, hdyž zentnař 1, 2, 3 atd. marlow placji.

Bunt přehozo tač wjele n.p. placji, kaž zentnař marlow.

A na wopas:

Zentnař přehozo tač wjele marlow placji, kaž punt n.p.

Rezultátobovanie placšifny metra, hdyž starý ľahký 1 np. hraj 1 marč placši.

Šohž farý ľahký lohčž placši:	hdyž placši meter:	Šohž farý ľahký lohčž placši:	hdyž placši meter:	Šohž farý ľahký lohčž placši:	hdyž placši meter:	Šohž farý ľahký lohčž placši:	hdyž placši meter:	Šohž farý ľahký lohčž placši:	hdyž placši meter:
1	18	17	30	33	58g	49	86g	85	501
2	3g	18	31g	34	60	50	88g	90	58g
3	5g	19	33g	35	61g	51	90	95	677
4	71	20	35g	36	63g	52	91g	—	76g
5	8g	21	371	37	65g	53	93g	—	854
6	10g	22	38g	38	671	54	95g	5	942
7	124	23	40g	39	68g	55	971	10	942
8	141	24	424	40	70g	56	98g	15	3
9	15g	25	441	41	724	57	98g	20	11g
10	177	26	45g	42	742	58	0g	25	207
11	194	27	477	43	757	59	24	30	29g
12	212	28	494	44	77g	60	5g	35	384
13	23	29	512	45	79g	65	14g	40	472
14	247	30	53	46	812	70	23g	45	56
15	26g	31	547	47	83	75	324	50	64g
16	28g	32	56g	48	847	80	41g	—	56g
								—	297

Rezultátobovanie placšifny nového ľahá, hdyž starý ľahký 1 np. hraj 1 marč placši.

Šohž farý ľahký placši:	hdyž placši no-ový ľahký:	Šohž farý ľahký placši:	hdyž placši no-ový ľahký:	Šohž farý ľahký placši:	hdyž placši no-ový ľahký:	Šohž farý ľahký placši:	hdyž placši no-ový ľahký:	Šohž farý ľahký placši:	hdyž placši no-ový ľahký:
1	0g	11	6g	21	12g	35	21	85	51
2	12	12	72	22	13g	40	24	90	54
3	18	13	7g	23	13g	45	27	95	57
4	24	14	84	24	144	50	30	—	60
5	3g	15	9	25	15	55	33	—	—
6	3g	16	9g	26	15g	60	36	—	—
7	4g	17	10g	27	16g	65	39	—	—
8	4g	18	10g	28	16g	70	42	—	—
9	54	19	114	29	174	75	45	—	—
10	6	20	12	30	18	80	48	—	—

W s t a w k.

Statistické a genealogické povjeseje.

Po pöhlenim ludiczenju w lécze 1880 ma:

Němski kraj: 539,816 □km. (t. r. kwadratnych kilometrow a 1 □mila ma 55,062 □km.) a 45,194,177 wobhdlerjow; křěžor Wylem, rodź. 22. měrza 1797, ženjeny s Augustu, wajmarskej prynzešynu. Křěžorski krónprynz Bjedrich Wylem, rodź. 18. oktobra 1831.

Sakska: 14,993 □km. a 2,972,805 wobhdl.; kral Bjedrich Albert, rodź. 23. haprleje 1828; ženjeny s prynzešynu Karolu s Wasa, rodź. 5. augusta 1833. Krónprynz Bjedrich August Jurij, rodź. 8. augusta 1832; ženjeny bě s portugalskej prynzešynu Janu Marju, wudowz wot 5. februara 1884.

Bruńska: 347,509 □km. a 27,251,067 wobhdl.; kral Wylem I., rodź. 22. měrza 1797.

Bajerška: 75,863 □km. a 5,271,516 wobhdl.; kral Ludwif II., rodź. 25. augusta 1845.

Würtembergška: 19,503 □km. a 1,970,132 wobhdlerjow; kral Šhorla I., rodź. 6. měrza 1823.

Badenska: 15,083 □km. a 1,570,189 wobhdl.; wulfowójwoda Bjedrich, rodź. 6. septembra 1826.

Awstria: 622,837 □km. a 38,214,708 wobhdlerjow; křěžor Franz Josef, rodź. 28. augusta 1830.

Štalska: 296,323 □km. a 28,209,620 wobhdlerjow; kral Šumbert I., rodź. 14. měrza 1844.

Franzowska: 528,577 □km. a 36,905,788 wobhdlerjow; přäsident republiky Jules Grevy, rodź. 15. augusta 1813.

Šendželska: 314,961 □km. a 34,505,043 wobhdlerjow; kralowa Viktorija, rodź. 24. meje 1819.

Španijska: 508,066 □km. a 16,623,400 wobhdlerjow; kral Alfons XII., rodź. 28. nov. 1857.

Portugalska: 89,685 □km. a 4,348,551 wobhdlerjow; kral Ludwif I., rodź. 31. oktobra 1838.

Ruska: 5,036,510 □km. a 72,392,900 wobhdl.; křěžor Alexander III., rodź. 10. měrza 1845.

Turkowska: 179,475 □km. a 4,790,000 wobhdl.; křěžor Abdul Šamid II., rodź. 9. febr. 1830.

Gričiska: 51,860 □km. a 1,679,775 wobhdlerjow; kral Jurij I., rodź. 24. dezembra 1845.

Rumunška: 129,947 □km. a 5,376,000 wobhdlerjow; kral Šhorla I., rodź. 20. haprleje 1839.

Serbija: 48,657 □km. a 1,589,650 wobhdl.; kral Milan I. Šbrenowicz, rodź. 18. septembra 1850.

Bółharška: 63,856 □km. a 1,965,500 wobhdl.; wječć Alexander I., rodź. 5. haprleje 1857.

Čjornohórška: 9475 □km. a 268,000 wobhdlerjow; wječć Nikita (Miklawš) I., rodź. 25. septembra 1841.

Póknózna Amerika: 9,272,442 □kilom. a 50,152,559 wobhdlerjow; přäsident republiky Arthur.

Brazilška: 8,337,218 □km. a 11,780,000 wobhdl.; křěžor Don Pedro II., rodź. 2. dez. 1825.

W l. 1830 bě na zylkej semi 381 kilometrow železnizow, w l. 1883 pač 450,000 kilometrow, ja totrež šu šo wudaše 91½ miliardow hriwnow.

Europa je ša železnizy wudaša 52 miliardow hriwnow, Amerika 33 miliardow hriwnow.

Na zylkej semi je 83,800 lokomotiwow, 144,000 wošow ša wjesenje čłowjekow, 2,100,000 wošow ša wjesenje tworow.

S zylka je šo wjesko w l. 1882 2400 milionow čłowjekow a bu wjesenych 1200 milionow wošow tworow.

W pscherěstu šo wsčědnje na železnizach wjesu 7 milionow čłowjekow a 3⅓ milionow wošow tworow.

Po ludiczenju w l. 1880 mějesće:

Awstria	22,130,684	wobhdlerjow,
Wuherska	15,610,739	=
město Win	1,083,420	=
město Praha	180,755	=
město Libeř	27,746	=

Němski šejm abo rajchštag ma 397 wotpóškanzow, totřič šo s luda a wot luda wušwoleju, a to

236 w Bruškej,	3 w Brunšwifškej,
48 w Bajerškej,	3 w Wajmarskej,
23 w Sakskej,	3 w Šamburku,
14 w Badenskej,	2 w Weininškej,
9 w Šešenškej,	2 w Šoburgškim,
7 w Šlesfenburškej,	2 w Anhalce,
3 w Šldenburškej,	1 w Šaltenburškej

a we wsčěch druhich mješich krajach.

Wudawki ša rajchštag šo nalicja na 407,670 hriwnow.

Němſte wójsko wobſteji w czaſu měra w lětomaj 1884/85 je 427,274 mužow, a ſa to ſame ſo wudawa 367,177,983 hriwnow.

Ř tutym wudawkam pſchinoschuje

Pruska	262,957,023 hriwnow,	
Sakſta	21,570,305	=
Würtemberkſka	14,695,590	=
Wajerſka	43,490,595	=
a k temu	20,454,470	= wurjadnje.

Sakſka ma	1137 wyſchſow,	
	27,606 mužow,	
Pruska	14,008 wyſchſow a	
	330,629 mužow ſa wójsko ſtajič.	

Bomhaj Bóh!

Řadne a pſches woſebite poděndženja poſnamjenjene ſu te ſchěſč lět, kotrychž ſchěſte my lětſa naſtupimy, lěta 1880—1885. Aſtronomojo abo hwěſdarjo, to ſu wuczeni mužojo, kotřiž ſo na hwěſdy wuſteja a jich křód wobkedžbujaj, ſu hižom dawno wuſplědžili, ſo w tutych ſchěſč lětach ſchtyri wulke planety: Jupiter, Uranus, Saturnus a Neptun w ſwojim běhu do najwjetſheje bliſkoſčeje ſlónza a to wſchě ſchtyri na dobo pſchjindu a ſo woſoło njeho ſeſtupaju. Tute planety ſu wulke hwěſdy, wjele króč wjetſhe byžli naſcha ſemja; Jupiter 1414 króč, Saturnus 773 króč, Uranus 99 króč, Neptun 85 króč. Tuta naſcha luba ſemja, na kotrejž my bydlimy, kaž je wam wſchitkim derje wědomne, wot ſlónza wotwiſtuje a wot njeho ſwětlo a czoſſotu doſtawa, ſchtož je woboje k žiwjenju jejných roſtlinow a wobhydlerjow trěbne. Ğdyž pač ſo tajke wulke planety, haj najwjetſhe mjese nimi, do bliſkoſčeje ſlónza ſtaja a jemu wobaraju druhim planetam ſwětlo a czoſſotu pſchipoſčezekáč, dha ſo njemóžemy dživáč, hdyž ſo wſchelake podawa, ſchtož nam k ſchłodze ſluži. Ğižom w ſchěſtym lěttotku, t. r. hdyž je ſo 500 po Ğhryſtuſu piſało, a w ſfinatym lěttotku, t. r. hdyž ſu 1200 piſali, je ſo ſtało, ſo ſo czi tjo, Jupiter, Saturnus a Uranus, do bliſkoſčeje ſlónza cziſchczachu. Se ſtawimnow tamnych czaſow wěmy, ſo ſu tehdy wobhydlerjo naſcheje ſemje pſches czežke domapytanjaj tyſcheni byli. Stare kroniki piſajaj, ſo je ſo w ſchěſtym a ſfinatym lěttotku cžorny mór a wſchelaka druha czežka khorofč

na ludži dača, ſo ſu wulke ſemjerženja zyle krajiny wupuſczike, ſo je ſo woheń ſ horow a ſ morjow wupuſwał a ſo buchu pſches to měſta a wſy poſhypane a wulke kupy do mórſteje hłubiny ponurjene. Wiſajaj, ſo ſu wulke wichory naſtawale a móžne ſliwki kraje powodžale, ſo je ſo pſches to wulka ſchłoda wobydlerjam cžiniča, kotřiž ſu po tyſazach w měſtach a na wſach jow a tam ſrudny kónz brali. Ğdyž pač je ſo k přjedy pomjenowanym tjjom wulkim planetam w běhu lět 1880 hač do 1885 Neptun pſchjſantnył, dha ſmy ſo derje ſrudnych a czežkich czaſow bojecž móhli. Wo prawdže je něſchto na tym, ſchtož ſu hwěſdarjo prajili, ſo ſu mjenujzaj tute ſchtyri planety wina tyč wſchelakich ſrudnych poděndženjow byle, kotrejž ſu ſo tute lěta mēle. Dopomimy ſo jeno na to, ſchto je ſo podaćo! W l. 1880 běchu czežke njewjedra ſ wichorami a ſliwkami, pſches kotrejž žaſoſne powodženja naſtachu, kažejž ſu porědko w přjedawſchich czaſach hdy byle a pſches kotrejž buchu rjane žně na polach a na kſach ſtažene. W žiwym dopomnjeczju hiſchčeje je 14. junij 1880, na kotrymž dnju je naſcha Ružija, najpřjedy němſta w horach a na to tež naſcha ſerbiſta tu w nižinje, pſches wulku wodu a mokrotu pſches měru wulku ſchłodu czežpika. Zyle lěto bě ſymne a mokre, plody na polach a na ſchtomach nam ſtupe žně wobradžichu. Ř temu mējachu ſo na wſchěch ſtronach ſemjerženja a to w tajkich woſoſnoſczach, w kotrychž hač doſal wo tym ničo njewjedžachu. Ğdyž dale na lěto 1881 ſpominamy, dha mējachu ſo tež w běhu teho ſameho wulke ſemjerženja, móžne wichory a ſrudne powodženja. Ğłowne mēſto Krowatſkeje, Agram, ſo do hromady ſhpny, na kupje Ğſchija w Ğtalſkej ſo mēſta a wſy powalichu a měrni wobhydlerjo buchu w roſpadankach pohrjebani. W Armeniſkej bu na 40 wſow do procha a popjeła powalenyč a kupa Ğhios bu zyle ſapuſczena. Wjedro bě ſ wjetſcha mokre a ſymne a žně běchu hujjene. — Lěto 1882 ma ſo jako jene ſ najmokriſchich tuteho lěttotka do kroniki ſapiſáč a wo jeho nuſach budžeczje wſchitzy něſchto powjedáč wjedječ. W Ğirolſkej, w Ğtalſkej, pola Rheina a w ſakſkich rudnych horach, kažke wulke powodženja ſu ſo tam mēle a wjele tyſaz wobhydlerjow wo ſamóženje a žiwjenje pſchinjeſle! W Wadenſkej

w Württembergſkej ſu krupy žita pobike, ſo bu ſchoda burow na 14 mil. hriwnow naliczēna. My w naſchrej Ružijy paſ ſmy tajſu mokrotu a tejšo deſchczikow mēli, ſo plody pſches to ſchodowachu, w czaſu žnjow žita na polach wuroſzczechu a ſywy ſo jenož ſ nusu wobſtaracz mōžachu. Teho runja mējeſche lēto 1883 lute hroſne a njewobſtajne wjedro, ſo bēchu žnē jenož ſchpatne. To wſchitto, ſo ſu tajſe hubjene lēta, praja wuſtojni hwēſdarjo, ſ teho pſchindže, ſo tamne ſchtyri planety ſlōnzu bliže a bliže na ſchiju ſtupaju a je ſadžewaju, ſwoju polnu mōz naſchrej ſemi pſchiwobrocjeć. Sčto dha ſo paſ nēt k temu praji, kajſe je ſo lēto 1884 poſaſa? To bē lēto rjane a kraſne, kajſež dołho mēli njeſmy. Symba bē miſa a loſta, nalēto wuſnamjenjeſche ſo ſ najwobebniſchim wjedrom; hdyž tež bē druhdy ſuchota, dha ſo tola w prawym czaſu raniſchi a wječorny deſchcz w rjanej mērje ſeindže. Žnē bēchu bohate a ſo nanajrjenišcho domkhowachu. Hacz runje tute lēto ſwōj bēh hiſchče njeje doſonjaſo a je mōžno, ſo naſyma hiſchče wichory a deſchcziki pſchinjeſe, dha ſu tola pola ſ wjetſcha derje wobſyte a wobſtarane, ſo ſo wjele bojecz njetriebamy. Sčto paſ chzemy k temu prajicz? Njeſku ſ tym wſchitte ſke wēſchczēnja ſahaſbjene, njeje wſcha hroſa wofſtronjena? Ženo jeniczke mōhlo ſo jaſo ſke ſnamjo poſtajicz. Sla hroſna khorocz, kholera, ſ Afriki a to ſ Egiptowſkeje, hdyž wona loni hižom ſurowje ſahhadjeſche, je do Europy pſchiſchla a w Franzowſkej, kaž woſebje w Italſkej wobhydlerjom po tyhazach nadpanyla a moriſa. My ſmy pſched nej hacž dotal wobarnowani woſtali! Džat budž ſa to Bohu!

Nēt dha je hiſchče lēto 1885 wyſche woſtaſo, w kotrymž ſu tamni ſchtyrjo hoſczo pola ſlōnza hiſchče na wopytanju, a to ſamo my lētſa naſtupimy. Chzemy ſo bojecz, ſo budže tole hubjenišche a frudniſche dyžli wſchitte te prjedawſche? Chzyli ſe ſtyſtanjom a ſe ſtaroczju do njeho hicž jaſo tajzy, kotſiž žaneje wēry a žaneho dowērjenja do teho nimaju, kiž loſt a wētry wodži a wſchitte mroczele?

Poſlenje tyh ſchēſcz lēt, wo kotrychž ſu hwēſdarjo lute ſke wēſchczili, dyrbi lēto 1885 bycz. Me hiſchče nēſchto hōrſche ſo wēſchczē, mjenujzy ſo budže tuto lēto poſlenje tuteho ſwēta. Profeta je wuſtupiſ, kiž na to dopomina, ſo w l. 1886 zyly ſwēt ſahinje.

A to ſo njeje haſle wczera abo w najnowſchim czaſu ſtaſo, ſo je ſo tajſe wēſchczēnje w myſlach jeneho cžlowjeſa porodžiko. Nē! wjazy hacž ſydom lētſtotkow je ſo minylo, ſo je ſo tajſi profetiſki hōſſ ſklyſchecz daſ. W Irlandſkej bē arzbifſkop Malachias žiwy, wuczēny muž, wuſtojny w protyčnyh naležnoſczach, kiž je ſ wulkej wuſchitnoſczju kalendarij ſa pſchichodne lētſtotki wudžetaſ. Že to jara woſtudle dželto, ale tola jara kħwalobne. Pſchetož ſchtož chze to doſonjeć, dyrbi ſo na hwēſdow bēh wuſtejeć a pſchede wſchitkami wēzami derje liczicz wjedjeć. Tajſe ſlicžbowanje paſ ſo jenož wuczēnym mužam radži. Wy, lubi cžitario, kotſiž ſeže jeno do wjeſneje ſchule kħodžili a pola ſwojeho wuczērja licžbowacz nawukli, to niħdy a na niħdy njebyſchče wuſlēdžili, ſchtož tamny arzbifſkop. Šam pſchedženat, kiž je hižom pſches ſtizeczi lēt dołho ſwoju protyku ſa ſerbſki lud ſeſtajaſ, na žane waſchnje ſa tym pſchichoch njeby, ſo ſo w l. 1886 nēſchto ſtanje, ſchtož hiſchče byto njeje, taſ dołho hacž ſwēt ſteji. Tamny ſławny a wuczēny Irlandſki arzbifſkop Malachias je mjenujzy hižom w l. 1143 wuliczil, ſo w l. 1886 jutry na Marka, ſwjatki na Antona panu a ſo ſwjedžen ſana kſchczēnika na tōn džen trjechi, na kotrymž je wot najſtarſchich czaſow ſem Bože cželo w protyzy poſtajene. A woprabdže, w l. 1886 je 25. haprleje ſwjateho Marka a jutrowniczka, 13. junija Antona ſ Paduy a ſwjatkowniczka a 24. junija Bože cželo. To dyrbi taſ bycz a w tym ſo nicžo njeħodži pſchemēnicž. Ničto do teho ryčecz njemōže. Sčto dha wot naſ by ſebi pſchi tym nēſchto ſkeho myſliſ? Sčto dha mōhł ſo teho dla do hroſy podacz? Tamny knjeſ Malachias paſ je taſle wēſchczil:

Cum Marcus paschabit,

Antonius penteconstabit,

Joannes adorabit,

Totus mundus vae clamabit!

to rēka na ſerbſki:

Šdyž na Marka jutrowniczka,

Na Antona ſwjatkowniczka,

Na Bože cželo Jan tōn kſchczēnik panje,

W zylym ſwēcze bēdawoſanje ſo ſtanje!

Nētajſa mudra hjočzka paſ je ſ teho wuhudaſa, ſo budže teħdy ſwēta lōnž. Sčto mēnicze, lubi

pscheczjeljo? Dopjelnja šo tajše wěšczenja? Ze to, šo tute šwjate dny na pomjenowane waschnje w hromadu trjeczja, nětajša wina teho, šo dyrbjaloj njebjó a semja sahinyč? Ze tutón šwjaty Malachias tajši wulki profeta był, kajšič žadyn druhi prjedy wustupil njeje? Ze Wóh tón Knjes runje tutemu arzybiskopej, a žanemu druhemu, to šjewil, šchtož ma šo w pschichodže podacž? Šdy by temu tak bylo, dha bychmy tola w l. 1885 bóle dylži žane druhe lěto pokutu čziničž dyrbjeli, dofelž džé by šudny džéi blifto był. To pať my po prawym dyrbinym, hdyž tež pschichodne lěto 1886 pošlenje njeje. Abo nětotši móhli rjeknyčž: Šójče dha, jěšmy a pijmy, pschetož t lětu šmy morwi! Woni pať to bje-wšcheho pschemyšljenja hižom šami wot šo čzinja, šo nje-praschejo wo tónž. Abo čzylí wy šo teho dla sa-džeržecž, kaž je šo tam a šem stało, hdyž ludžo wšhelke tajše wěšczenja w prjedawšich čzafach sa wěšte a wěrne džeržachu a šwoje ležomnošče a šwětné kubla rospšchedachu a šo do puschzinow a šamot-nošče podachu, t modlenjom woczakujó tónž šwěta. Wšchaf šo to hižom šamo wot šo kóždemu pschi-škuscha, kiž čže dobry kšesczijan byčž, šwětej dobru nóž prajicž a w šwojej komorzy šo t šwojemu knjejej modlicž. Šchtož čže tajšim wěšczenjam wěricž, temu bych dobru radu dať, šo by šebi lěšba dvě protyžy kupil, dofelž šebi tola na žane waschnje žadacž njemóže, šo šo t lětu žana špišče a wuda.

Ně wšchaf, to by tola luta pschiwěra a wulka njemudročž byla, hdy by šchto tajšim čzłowjecžnym wěšczenjam čzyl wěricž a na Wože šłowo šabycž. Wšchedženaf je teho dobreho dowěrjenja, šo budže, je-li žiwý a stromý a jeli Wóh šechže, šwojej protyžy kaž na lěto 1885 tať tež na lěto 1886 móž wuńicž dacž. Wón wšchaf berje doščž wě, šchto maju tajše wěšczenja na šebi. Šlej! kóžde lube lětko šo wón po waschnju wšchitkich protyřarjow šthróbli wěšcžicž a do přědka postajecž, kaške wjedro budže. Wón to čzini ludži, wošebje burow dla, kotšič hewaf žanu protyřku njebychu kupili, a tola ani wón ani žadyn druhi čzłowjek a hdy by wón w tutych wězach naj-wustojnišči a najwadžnišči byčž čzyl, t wěštoščžu do přědka prajicž njemóže, kať jutšje budže, hacž dešččž póńdže abo hacž budže šłóncžto šwěcžicž. Šow

dyrbi šo t japošchtołom šawołom šwědcžicž: šchtož wěmy, je nježyle, a šchtož wěšcžimý, je nježyle. A tať praji tón Knjes, kiž je tebe štworil w macžernym žiwocze: Ša šym tón, kiž wšchitko čzinju, kiž njebjěša šam pschestaju a semju šchěrotku čzinju bješ pomoz-nika, kiž zejchi šharjom t ničžomu čzinju a wěšcžerjom njemudrych šczinju, kiž mudrych t blašnam a jich mudročž t hłupocžiči šczinju (Šef. 44, 24. 25.). Nje-powołaj šo ničto na to, šo wšchaf šu šo wšchelate wěšcžzenja dopjelniše a šo móhlo po tajšim tež to wěrne byčž, šchtož je šo w nastupanju lěta 1885 a 1886 wěšcžičilo! Dopomnju šo na něšchto, šchtož je šo w l. 1843 měło. Tuto lěto w Rólnje nad Rheimom wulka hroša a bojocž wobydlerjom tuteho měšta šapschija. Mudra hłojčžka bē w nowinach wošjewila, šo w starých kronikach šteji, šo budže tuto měšto se wšchěmi šwojimi wobydlerjemi pšches jedyn komet wupuščzene a šo wšchitžy šrudny tónž wošmu. Ludžo w Rólnje do teho wěrjachu, pschetož wulki komet je šwojej doškej blyšchčatej wopušchu pšchezo bliže a bliže čžěrjesche. Wulki džěl Rólnšich wobydlerjom t šchepotanjom na tón džéi čzakašče, hdyž dyrbjěšče šo tuta hwěšda t wrjěštotom t njebjá na nich walicž a se šwojim štraschnym pšomjenjom žyrkwoje a šhěže šapalicž a mužow, žony a džěčži t džědami a t wówkami šabicž. Nětotši šo w žyrkwjach a w šwojich domach na kolenach klecžo modlachu, drušy wšchitke šwoje ležomnošče pschedachu a do pjenješ štajichu, t kotrymž šebi dobre dny čzinjachu; nětotši wbohi lud hanjachu a šo jemu šmějachu, a tola šo tež čzi šami wěštho štyškanja njemóžachu šminycž, dofelž kóždy wjecžor widžachu, šo šo kometowa wopušč dale a bóle wupšchestrěwa a powjetšcha. Wšchitžy tam se štyškom na tón džéi čzakašchu, na kotrymž ta šo pšchezo bóle pschibličžaza hwěšda na to wbohe měšto t njebjěš dele panje a je powali. Našhóršče bē, šo njewjedžachu — a tón mudry profeta bē jim to šamjelčžaf — hdy šo to štanje, wodnjo abo šrjedž nožy. A hlej! to wěšcžzenje je šo dopjelnišo. Kať, teho šo džiwajmy! Na rěžy Rheimje šo wulka parolódbž wjesěšče, kotrejž bēchu mjeno Róln dali, a teho runja jena tajša, kotrejž Komet rěčachu. Šedyn wjecžor, njewě šo, kať je to pschichto, najšterje wulšeje čžmy dla parolódbž Komet na parolódbž Róln

storczy a to s tajkej mozu, so so posleńšča w żołmach wody ponuri.

Duż so njedajmy psches wěschczenja hwěsďarjow a falschnych profetow nascheho czaša molicz. Njebudźmy w hrosy a w bojoscy dla teho, shtoz je so jim wudźało. Wschitko, shtoz so w potajnoscy pschichodnych czašow khowa, to so po hnadnej woli wschekomózneho Boha stanje, kiž je praji: Njeshym ja, kiž njebio a semju napjelnju? Shtó je w radze teho Knjesa ředžał, kiž by wjedził wschitko, shtoz je wobřantnył? Wty mamy wěschczenje, řwěta kónz nastupaze, s erta nascheho řbóznika, kotremuž to tón wótz je dowěřil, so praji a ředuje: Snydom po řałoscy teho řameho czaša řlónz so řacźmi a měřaz řwoje řwětko njeda, a hwěřby budźa s njebjes řadacz, a mozy njebjesow budźa so řibacz; njebio a semja řahinjetej. Wo tym dnju pať a wo tej řhtundze njewě nihtó, teź jandźesjo w njebjesach niź, hać jenož tón wótz. Dofelź pať wo tym, shtó jutje abo pschichodne lěta budze, niź prošć njewěmy, dha wachujmy a modlmy so, so bychmy kóždy džen dostojniřchi byli a wobřtać móhli psched cźlowskim řynom. Nałožmy czař teje hnadny, kiž je nam spořczeny, a wukupmy jón s mudrosću, so njeby nascha duřcha žaneje řhtodny řřała. We wschēm pať, shtoz so stanje, njech je řty abo dobry czař, řpěwajmy s Dawitom: Wóh je nascha nadźija a řylnosć, pomoz we wulkich nufach, kotrež nař řu řajale. Wty so njebojmy, hdy by runje semja so powróćila a hory so řrijedza do morja ponurite; hać runje morjo by řařchumiło a so řmućziło a wot jeho nawalnosće hory so pschepadle.

Wěsche junu duchowny, kiž so na hwěřby na njebjesach derje wustejesche a něotru nóz na to waži, so by s toćzenej řchleńzu na nje řladał. Ř temu bē řebi něřajtu řubju na wěži řyřkwoje wuřwolil a wuhotował, so móhł tam w nóznej cźiřchinje řwojemu wjeřelu dořeć cźinicź. Wón mějesche cźrijódku dźeći a te řame wón posleđni wjecřor lěta, kotrež so k řwojemu kónzej bližesche, řobu na wěžu řřa. Tam so jim, hdyž bē so to wulke wofno wotećiniło, rořřadowacz da. Nózna cźichota bē řwoje miķe řřchidlescha kóło wokoło wupřestřijeta. Na jařnym móđrym njebjju so wójřko hwěřdow řybolesche, řaź womećiećki wokoło řwojeho pařtyřja, wokoło měřacźka řhromadźene.

Psches toćzenu řchleńzu řebi dźeći jene po řruhym tutu křařnosć njebjestu wobřadowachu, hać so na posleđku s nutrosću wokoło nana řestupachu. Tutón pať s hnutymi řłowami k nim řyćzesche wo wschekomozy a mudrosće lubeho Boha w njebjesach, kiž řyř řwět je wschēm řtworjenjemi řdzerži a cźlowjekow wodži wot kolebki hać do rowa jene lěto po řruhym, runje řaź je hwěřdam jich pucze wotměřil.

Wón řwojemu młodemu posřucharřtrow, kotremuž bē so nózny řtražniķ pschisantnył, rořřtaja, so dycbi teź w nowym lěće, kotrež so jutje řapocźnje, tutemu wótzej nascheho řnjesa řefom Řhryřta dowěřieć a řwoje młode duřche w posřuchnoscy řwjecćieć. Po wobřantnjenju řwojeje řyćze, pokasujjo se řwojej řuku na miķe jařne njebio s řbřřchcžatym wójřkom hwěřdow, tutu řwoju maķu gmejnu napominasche, s nim tón řhěřlusch řanjesć: Wch, porucź Wóhu řwěru twój pucź a řrudobu! To křinczesche řjenje a křařnje po řyķej wřy, so to ludžo w řwojich řožach ležo řařřyřchachy a wotucźichy a w řwojej cźichej řomorzy řobu řpěwachu. Tutón řhěřlusch je młodym a řtarym řchřećećjanam řať řnathy, so so wón teź w cźemnej nozy

ſ hłowy spěwa. Ššym wěšty, ſo gmejna Boža, po
 zyłej ſemi roſſchěrjena, ſebi runje taſ hłowa kaž
 hłóš tuteho křerluſcha Gerhardoweho wyſkozy waži a
 jón spěwajo kaž čžitajo jako ſtudnicžtu hłódkeho troſčta
 w nuſach žiwjenja nałožuje. Wſchaf ſhonjenje wucži,
 ſo naſch lud, woſebje naſch ſerbſki lud, w ſwojich
 ſpěwarſkich bóle čžita, dyžli w bibliji a ſo jemu te
 rjane ſerbſke křerluſche wjazy mozy k ſpokojenju
 duſche, hdyž ſo jej po troſčcže ſtyſčcže, poſticža,
 dyžli dołhe křumſčhtnje ſeſtajane přédowanja. Nan,
 kiž na ſmjertnym tožu ležo widžesche, ſo jeho jenicžka
 džowka jeho dla a ſwoje dla ſe želniwoſčžu ſrudnje
 pláčje, ju k ſebi křwaſche a ju potroſčhtowa jenicžzy
 ſ tej ſčtucžtu: Ty dyrbiſch Boha žadacž, ſo jemu
 dowěricž, na jeho ſkuffi hladacž, po jeho pučžach
 hičž; ty ničžo ſe ſtaroſčžu wot Boha njewoſmjelch,
 wſcho ſ wulkej wjeſeloščžu pſches próſtwu doſtanjelch.
 Šdyž junu duchowny křudeho wotrocžta wěrowaſche,

wo kotrymž wjedžesche, ſo bē mało čžaſa do ſchule
 křodžik a ſo mało wo Boſy wē, dha ſo wón wulzyſchnje
 ſpodžiwawſche, kať tutón tročhu hłupikožty čžlowjeť tu
 ſčtucžtu ſobu ſpěwawſche: D wótcže, twoja hnada
 wſchē wēzy wobſtara, tež twoja dobra rada tu wodži
 čžlowjeka; ſčtož ſa naſ dobre widžiſch, to ſ lubošču
 nam daſch a ſtemu, kotrež hidžiſch, k nam ſwěru
 wobaraſch. Haj! tutón rjany křerluſch je ſo wěrný
 ludowy ſpěw ſčžiniť a ſčtož je jón hdy wuknyť, jón
 ženje njefabudže. Teho dla tež my, tón ſamý křóble
 ſpěwajo, do noweho léta ſtuřmy, kotrež Boža hnada
 nam wobradži. Šdyž pať nam w bēhu teho ſameho
 čženne dny ſeſkřadžeja, hdyž je nam pod ſtaroſčžemi
 wutroba čžežka a ſtyſkna, dha ſanjeſmy ſebi ſ křoblej
 wěru: Ty dobre pučže wſchudže a pomoz wudželiſch,
 ty požohnujelch ludži, jim ſwětko ſaſhwěčžiſch; čže ničžo
 njefamolli, twój ſkuff ſo dyrbi ſtačž, wſcho dže po twojej
 woli, ty móžeſch ſbože dacž. — K temu pomhaj Wóh!

Wiſhelafe

ſe žiwjenja ſerbſkeho wótcžinža njebo Jana Ernſta Šsmolerja,

redaktora Serbskich Nowin, po jeho ſamſownych ſapiſkach.

Jan Ernſt Šsmoler narodži ſo 3. měrza 1816
 we Łuczju, małej zyrkwinej wſhy pruskeje Šornjeje
 Łužizy. Teho nan bē tam ſ wuczerjom a kantorom;
 bu pať wot tam w lěcže 1821 do Łaſa powoľany a
 to pſchede wſchēm teho dla, dokeľž bē wo nim ſnate,
 ſo wón wubjernje roſymy ſerbſke džěcži němſku rycž
 nawucžicž a jim nabožinſke hodžiny ſa žiwjenje plódkne
 ſčžinicž. To wſchaf nětko ſa teho ſwědomneho ničžo
 čžežke njebē. Wón njetrjebaſche dale ničžo čžinicž,
 hacž ſo je nabožinu a němſku rycž na jenicžtim
 roſomnym, w druhich ſerbſkich ſchulach wſchaf bohužel
 huſto pſches njeroſom abo lěnjoščž wopuſchčženym
 pučžu, mjenujžy ſ pomozu mačžérneje rycže wucžeſche.

Šsmoler ſtuduje hłowjanskje rycže.

Po jutrach 1830 pſchidže Šsmoler na wulku
 ſchulu do Budyſchina. Šdyž bē tu pilnje pſchi
 wuknjenju wſchěch druhich rycžow tež ſo dale a bóle
 w ſwojej mačžérnej ſerbſkej rycži wudoľonjať a ma-
 turitatne pruhowanje křwalobnje wobſtať, poda ſo
 w lěcže 1836 do Wroťſławja, ſo by tam na duchown-

ſtwo ſtudowať. Tu ſeſna ſo wón bliže ſ dwēmaj
 hłowjanymaj wuczerjomaj, profesorom Stenzelom a
 ſ Fallerslebenom, kotrajž jeho namoľwjeſčtaj, ſo
 dyrbjať, dokeľž móže ſerbſki, tola tež podobnej rycži,
 póľſtu a čžeſtu, nawuknyčž. To wón čžinjeſche a
 bu potom wot njeju ſa dohladowarja univerſitneje
 knihownje, w kotrežž bē wjele póľſkich a čžeſkich knihi,
 poſtajeny. W ſamym čžaſu ſeſna ſo wón bliže
 ſ wyſokim ſaſtojnikom křala Friedricha Wilhelma IV.
 ſe hłowobdnym knjeſom ſe Stillfried. Tón da jeho raſ
 k ſebi pſchicž a radžeſche jemu, ſo by pſchi ſwojich
 darach ſa wuknjenje rycžow tola hłowjanſke rycže
 ſtudowať. Šsmoler wotmoľwi na to, ſo drje by to
 rad čžiniť, ſo pať k temu hřědkow nima. „Ščtož to
 naſtupa“, pſchipomni tamny, „dha wobrocžcže ſo na
 ſeho Kraloľſtu Majeſtočž a proſčcže wo pſchi-
 ſwolenje ſtipendija.“ Šsmoler čžinjeſche hnydom po
 jeho radže. Dokeľž je jeho hižom (tať piſche wón
 na křala) na Budyſchke wulkej ſchuli jedyn wucžer
 na ſerbſku rycž poľaſať a we Wroťſławju 2 profesoraj
 k wuknjenju póľſkeje a čžeſkeje rycže namoľwajoť,

dha smeje wón to sa porst Boži, so ma netko tež druhe słowjanske rycze studowacz, hdyž jemu Jeho Kralowsta Majestoscž předki k temu spožęzi. Tola jeho

wutrobje stajnje herbsta rycž najdróżšche kubko woſtanie. Wórſy po tym dosta wón pišmo s tej powjeſčzu, so je jemu kral se šwojeje kašy na 4 lěta dołho lětny stipendium wo 400 toler pšchiswolik, a to s tym wuměnje-njom, so Šsmoler na kónzu kóždeho lěta kralej rošprawu wo šwojich studijach poda, so, je-li móžno, we wul-tich prošdninach kóždeho lěta do słowjanskeho kraja pucžowa-nje čžini a so šo na to šwaja, so wučerške mě-sto słowjanskich rycžow na pruškej univeršicze pšchiwosmje, je-li so šo jemu tajke hdy po-šticzi. Šsmoler

šlubi to wščo a studowasche netko pilnje na wulkim polu słowjanskich rycžow.

Šsmoler pšched pruskim kralom Wilhelmom IV.

W lěčze 1840 běšče šo pruski kral do Šhorjelza nabał, so by šebi tam hołdowacz dał wot Łužickich

krajnoſtamow. Šsmoler pucžowasche tež tam, so by pšchi tej škadnošczi s kralowškim šastojnikom, Jeho Gzellenzu se Stillfried w hromadu pšchinčž a jemu

šo podžatowacz móhl. To šo jemu tež radži, hdyž šo kralej nowe prome-nady wofoło města połaſo-wachu. Tam běšče mjenujžy tež Šsmoler mješ pšchihladowarjemi. Dofelž bě wón wyšofo ſroščeny mło-dženz, dołho nje-traješče, so jeho Jeho Gzellenza se Stillfried wu-hlada a jeho k šebi krawasche. Šsmoler k njemu pšchistupi, po-džatowa šo sa jeho tehdom-nišču dobru radu, prošesche jeho, so by jeho najponižnišči džal tež kralej wuprajik a stupi nešotre kroczele do sady. Tola na jene dobo stupi jeho Gzellenza k Šsmo-

Jan Erust Šsmoler.

lerzej, wša jeho sa ruku a pšchedstaji jeho Jeho Kralowškej Majestoscž, jako teho, kiž šlo-wjanske rycze s kralowškim předkami studuje. Jeho Majestoscž woprašča šo jeho: „Nó, Šsmolerjo, kak dha kłodži?“ Šsmoler wotmolwi na to žyle pšche-šlapnjeny: „Derje, Majestoscž“, na čžož kral pšchi-

staji, Szmolerzej na ramjo pscheczelniwoje krapajo a na jeho studentiski swojefschnik pokasujō: „Haj, studen- tam wschak ſo stajnje derje wjedže.“ S tym bē pschēdstajenje ſtōnczjone, a kral wotēndže jemu w Bože- mje prajo. Na to pschistupischtaj knjes krajnostarschi s Derzen a k. mēschczjanosta Demiani a pscheproschytaj Szmolerja na hosczjini, kotruž bēchu krajnostawy kaž tež mēsto kralej wuhotowale. Wōn to pscheproschenje pschija a je dželbrał na tej hosczjinje.

Saloženje Maczizy.

Hdyž bēsche Szmoleť swoje studije dokonaj, psche- bywasche wōn dlējšchi czaſ w Lipsku kaž tež w Budy- schinje. Do teho czaſa padnje saloženje Maczizy Sserbskeje, towařstwa, kotrež mējēsche ſo sa czisichczjenje a roschčerjenje dobrych ſerbskich knihow staracz. Wone bu 26. februara 1847 wot ſakſkeje a 30. haprleje teho ſameho lēta wot pruskeje wyschnosczje wobkruzjone. Szmoleť bēsche mjenujzj na ſwojich puczowanjach psches Łuzizy nashonit, ſo ſo Sserbam wschelake knihi podawachu, w kotrychž ſo kschesczijanstwo a wyschnoscz pschimasche. Wōn bēsche teho dla wschelatic Sserbow, kiž ſebi myſlachu, ſo mōžeja k czitanju a roshmjenu nēmſkich knihow nēmſki doſcz a je teho dla s hromadami kupowachu, psched tym warnowal. Woni pak jemu wotmolwichu, ſo ſerbske knihi do czjista pobrachuja, a ſo ſu Sserbja teho dla nufowani nēmſke czitacz, njedch ſu nētko dobre abo hubjene. To dželſche Szmolerzej k wutrobje a wōn saloži teho dla horka ſpommjene towařstwo Maczizy Sserbskeje, kotrež je hacž dotal psches ſwoje wudate piſma bohobojaſnoscz a luboscz k kralej a wyschnosczji jara poſhylnjowale.

Prēnje ſerbske kemſchenje w Draždjanach.

Bē to w lēczje 1846, jaſo Szmolerja jebyn Sserb wophta, kiž jemu powjedasche, ſo w bliſtoſczji Draždjan ſa hetmana ſkuzi a ſo ſo jemu tam derje ſpodoſa. Jenož to je ſa njeho kaž tež ſa wschēch Sserbow a Sserbowkow tam ſkuzaznych tať czežke, ſo dyrbja ſerbskeje Božeje ſkuzby parowacz. Wōn prajēsche: „Naſ je tam wulka liczba mužſkich a žōnſkich a na kralowym wulkim kuble ſamym ſkuzza hižom 70. Wſchitzjy pak poczinaju bōrſy po ſwojim pschitkhadzenju tu do zuſby nimale pōhanſke žiwjenje wjeſcz. Re mſchi

njekhodža, dokelž prēdowanje, kotrež je wēſo nēmſke, njeroshymja. Njebj dha mōžno byko, ſo by djs a djs ſerbski duchowny s Łuzizy do Draždjan ſo podal a ſa tamnych kaž tež wokolnych Sserbow Božu ſkuzbu dzerkal? A ſarunanju wuložkow k temu trēbnych chze kōždy stajnje 25 np. ſapiaczicž. Luby knježe, won ſtōnczi, wy ſcže hižom tať wschelake dobre ſa Sserbow wudobyl, hladajcže tola ſa tym, ſo bychmy ſerbske Bože ſkuzby w Draždjanach dostali.“ Szmoleť ſrycža ſo na to hnydom je ſwojim psche- czelom, tehdomniſchim cand. theol. S. Zmiſchom kaž tež s Jakubom, ſararjom pschi Michaskeje zyrkwi w Budyſchinje. Tuczj ſestajachu prōſtwu, kotruž Sserbjo we wulkej liczbe podpishachu a kotraž bu wot jeneho Sserba, mjenujzj wot dr. Pſuhla, tehdom wuczjerja na gymnaſiju k ſwjatemu kſchizju w Draždja- nach, kralowſtemu miniſterſtwu pschepodata.

Tuto wuſhlyſcha rad tu prōſtwu, pschewoſtaji ſa tute, kōžde ſchwōrtlētō junkrōcz ſo wotbywaze ſerbske Bože ſkuzby, kſchiznu zyrkej, najrjenſchi Boži dom w zylch Draždjanach, a wſa k temu trēbne wuloži tež na ſwoju poſkadnizu. Wot teho czaſa maja nētko kaž ewangelszj tať tež katholiczj Sserbja lētnje 4 ſerbske kemſchenja w Draždjanach; pschetōž czi poſledni ſu ſebi je poſdžischo tež wuproſyli. Sa nich ſo wone w kralowej dwōrſkeje zyrkwi wotbywaju. A kōždy krōcz, hdyž ſo w ſerbskich zyrkwjach Hornjeje Łuzizy pschipowjedži, kotru njedzelu ſo ſerbske kemſchenje w Draždjanach wotdzerži, dha ſtupaju drje tež stajnje s erta tych, kiž maju tam wonkach tych ſwojich, k Bohu horze džakne modlitwy, kaž tež dobro- proſchenja ſa kralowſke miniſterſtwo, kiž je mōžne ſczjinito, ſo tež mjes Nēmzami wonkach bydlažj Sserbja duchowny troſcht s Božeho ſłowa dostawaju a mōžeja tať czim ſkerje woſtacž na droſy boha- bojaſnosczje.

Szmoleť w lēczje 1849.

Szmoleť pschēshydl ſo po ſwjatkach lēta 1848 s Lipska do Budyſchina a wſa tudy redakziju Serbskich Nowin do ſwojeje ruki. Wōn czinjēsche to czim radſcho, dokelž bēchu tute nowiny runje tehdy tež domolnoscz dostale, tež wo politickich wēzach piſacz. Pſchi tym wuži wōn nētko kōždu ſkladnoscz, ſo by

pschi tehdomnischim směschku pschinarodženu lubosčž Šserbow t wyschnosčži pošlynjował a sběhał. A jeho próza je dobre płody nješla; pschetož wšchelazy džaťowachu šo tehdy runje Šsmolerjej a jeho nowinam, šo hjes fakšini Šserbami ani jedyn w šwěrnosčži t kralowštemu domej khabať njeje, hdyž w lěcže 1849 w Draždžanach sběžt pschezo bóle a bóle stawasche.

Šchirner, hłowa fakšejje revoluzijštejje strony, běšče prjedy w Budyšchinje t rycznikom byl a tam wě šo lubosčž Šserbow t kralowštemu domej, kaž tež Šsmolerjomy wliw na nich, sesnał. Wón wjedžešče tať, šo tuta šwěrnosčž ani pola teho, ani pola tamnych šo podrycz njehodži, a běšče šebi teho dla wošebity pucz wumyšliť, po kotrymž by jich t nješwěrnosčži sawjedi. Wón běšče šebi mjenujžy do hłowy stajit, šo šu Němžy wot Šserbow hidženi a šo dyrbi teho dla Šsmoleť jako dobry Šserb wulki hidžet Němžow bycz. Na to wón twarješče. Šdyž pať budžišče šebi Šsmolerja a wšchěh Šserbow runje w tym nastupanju jenož trochu wobhladať, dha budžišče namakať, šo runje czi prawi, woprawdžiczi Němžy pola Šserbow we wulkej czešczi steja, a šo šo jenož czi, kiž nicžo prawe nješbu, mjenje waža, šo pať wot hidženja žyłe žaneje rycže bycz njemóže. Šchirner pať cžinjješče po šwojich wopacžnyh nahladach a póšla jeneho Ššlowjana do Budyšchina, šo by tam revoluziju abo sběžt do skutka stajit.

W tych dnjach šastupi mjenujžy t Šsmolerjej zusožnik, kiž šo ša Rušu Dubrila pschedstaji a pschisponni, šo jeho šłowjanske rycže a wědomnosčže šajimujja, a šo cže teho dla tež šerbški nawuknyčž. Šdyž bē šo tať kšwilku rycžaťo, mēnjješče wón, šo ma nusnje hišchčže list napišacž a šo ma šo t temu do hoščenja „t bētemu konjej“ wrócžicž; hdy by pať jemu Šsmoleť tu czešcž wopokasacž cžyť, tam jeho hōšcž bycz, dha by šo tam wo šerbškej rycži dale rycžecž hodžilo. Šsmoleť pschilubi. Šdyž bē w postajenym cžašu do jstwy tuteho zusožnika, hdyž mējješče šo wobjedowacz, šastupit, podžaťowa šo tón jemu najprjōdžy, šo běšče pschischoť, pschistaji pať tež t molom, šo je šebi prjedy psched nim wopacžne mjeno dať. Wón prošješče teho dla wo samošwjenje. Šeho woprawdžite mjeno je Šakunin, Ruša pať wón je. Pschi wobjedže rycžješče šo wo póđlanškich wěžach.

Psched kōnzom pať da Šakunin něťotre blesche czežkeho wina pschinješcž. Š tym wšchať něťo pola Šsmolerja nicžo cžinicž njebē. Pschecžimo wšchitkim nadbēhanjam bē wón psches šwoju kralošměrnu myšł wobróty, a šylnych picžow běšče šo wón hižom dawno wotrjeť. Šdyž Šakunin t nim klinkasche, podōťny wón t hubomaj šo šchleňzy a na to šo wón wobmjesowa. Šakunin njemējješče teho dale kēdžbu, ale pschiūdže něťo na to, cžežōž dla běšče do Budyšchina pschijēť. Wón pocža mjenujžy, šo drje je jemu Šchirner prajit, šo šo wšchať Šserbow pschinarodžena a pschuwučžena šwěrnosčž t kralowštemu domej powalicž njemōže, pschede wšchēm tež teho dla niž, dofelž ju Šsmoleť w kōždym nastupanju pošlynjecž a wobkruccžecž wē, a t temu tež wón nicžo pschisponnicž njecha. Me teho mēnjenja wón je, šo je něťo prawy cžaš pschischoť, šo wjecžicž na tyšazlětnej njeprawdže, kotraž je šo Šserbam wot Němžow štaťa, šo šu woni wobđerjow šerbškeho naroda šabwali, jich wobšedženštwo hjes šobu rošdžělili a lud t wotročžkam šcžinili. Šsmoleť dyrbjat teho dla šerbških burow nawabicž, na rycžetkublerjow, kotřž šu wšchitžy Němžy, cžahnyčž a jim, kaž bēchu to psched krotkim němžy burja we Wjasonžy a Šchōnburštkim cžinili, jich dwory šesapalecz. Šsmoleť šnapschecžiw: „Ta njeprawda, kotraž je šo Šserbam štaťa, je psches kšōb stawišnow nacžinjena a hodži šo najmjenje psches hrube wjecženje wurunacz. Jenož t němštejje strony móže šo tute wurunanje štačž, hdyž Němžy dobrowōlnje Šserbam w žyrkwi, šchuli a na šudništwje te małe a šnadne žadanja dopjelnja, kiž woni w tym nastupanju haja. A w tym je šo hižom wšchelake štaťo. Wysče teho pať šu Šserbja tať šwěrn a pobožni, šo woni došcžcžinjjenje ša jim wot něťocho cžinjenu njeprawdu wot niťocho drugeho njewotcžakujja, kšiba wot Woša a wot wyschnosčže, wot njeho postajeneje. A cžežō dla dyrbjeli, tať šłōnczi Šsmoleť, šerbšy burja na němškich rycžetkublerjow cžahnyčž, hdyž tola ani najmjeniščeje pschicžiny nimaju, jich hidžicž? Wot lēta 1835 šem nimaju woni žaneje možy ani jako Němžy ani jako rycžetkublerjo, jim na něťajke waschnje šchōdžicž. Němški rycžetkubleť wobšedži wjele ležomnosčžow, šerbški bur maťo — hewať štaj wonaj šebi runaj; pschetož wobaj mataj po tym, hacž wjele wob-

šedžitaj abo malo, wjazy abo mjenje dawkow dawacz. To šym ja šwojim čžitarjam lěto wot lěta přėdował, a ja dyrbjal jim nětko jako falschny profeta wěšćezic? A hdžezkuliz němsti ryczerkubler šerbstu rycž tať daloko rošymi, šo može buram dobru radu dawacz, dha drje šo stanje, šo jeho ša gmejnskeho prjodł-šterjerja wušwola."

"Šm", mēnjeshje na to Wakunin, "dha tu nicžo čžinicž njeje. Čžzemoj wo druhich wězach rycžecž." A nětko powjedashje bjes druhim tež, tať je w Draždžanach kralowške kšėze šesapalecz dať; tola je šo jenož malo wotpaliko. A hdžž Šsmoleť pšchšpomni, šo je to tola njetrjebawšcha wěz była, napschecžiwu wón: "Ša džeržu ša šwoje powoľanje, wšchitko, šchtož wobšteji a šteji, šanicžicž, njech je to Bože wustajenje abo wušchnošć, njech je to kralowški hród abo dom bohateho. Šsmoleť prascheshje šo na to: "Šchto dha čžzeczje na měšto podtorhaneho nowe natwaricž?" na čžo Wakunin wotmolwi: "Torhacz, to je moje powoľanje; nowotwar njech drusy wobštaraja." Šsmoleť dowoli šebi tu naspomnicž, šo tola kžždy rošomny muž prjedy, abo š najmjenšcha hdžž stary dom torha, šebi na to myšli, kaťki nowy lěpšchi dom čžze na tamneho měšto štaicž. Wón pať jeho rycž pšchetorhny: "Aj, moja mudrošč wobšteji w torhanju. Wostajeczje mi ju! Wascha mudrošč wobšteji, mam ša to, w twarjenju. Ša wam ju wostaju. Wóršy šo poľaže, šchto wot naju šwētej wjetšchi wužitt pšchinješe."

Šo by šo njetrjebawšcheho wurycžowanja šminyť, pocža Šsmoleť wo druhich wězach rycžecž. Wakunin wotjėdže bóršy po tym do Draždžan, a Šsmoleť njeje jeho ženje wjazy wohladať.

Šsmoleť wučži Jeho Kralowšku Wyškocšč prynuža Alberta šerbstki.

W lēcze 1850 da šo Jeho Kralowšta Wyškocšč prynuž Albert ł šwojemu do Budyšchina pšchepoľozenemu regimentej pšchėšadžicž. Wón bē šebi wotmyšliť, ša čžaš šwojeho tudomnišcheho pšchėbywanja šerbstu rycž tať daloko hacž možno nawuknyčž. Jeho dla da tehdomnišchi wotrjėšny direktar ł Rōnneritz, kiž bēšche ł Draždžan ł temu poručžnošč dostal, Šsmolerja ł šebi pšchšnicž, wošjewi jemu wotmyšlenje Kralowšteje Wyškocščje a pšchšitaji, šo je Šsmoleť ša wučžerja

Jeho Wyškocščje pomjenowany. Šsmoleť pšchija tuto posticženje wē šo ł radoščju. Wón wučžeshje jeho poľdra lěta, kať dotho prynuž w Budyšchinje pšchėbywawšche. Kať bē se wšcheho widžecž, bē prynuž Albert na wuknjenje šwucženy a šnajeshje hižom wjele zušch rycžow. Tať nawukny wón tón čžaš šerbstu rycž tať derje, šo možeshje w nej w došahazei mērje rycžecž. Šserbja pať, kotrymž bē šo se štrony Němžow lěštokki dotho přėdowaťo, šo bychu šo šwojeje rycže, kiž je tola jenož hubjena burška, čžim šterje čžim lěpje wotrjekli, widžachu nětko na jene dobo, šo prynuž Albert, pšchšchodny šakški kral, próžy njelutuje šerbsti wuknyčž. Šich džakownošč pšchecžiwu kralowštemu domej ša tutu jich narodej wopoľasamu kēžžbliwošć nješnajeshje žaneje mjeshy a woni njedachu žanej škladnošči nimo hicž, šo bychu Jeho Kralowšteje Wyškocščje njehoľdowali.

Šsmoleť pšchėd ruškim kšėžorom.

W lēcze 1867 bu w Moskwe wulka ethnografška wustajenzu wuhotowana. Tež wšchitke škowjanške ludy buchu namoľwjane, šo na nej wobdžėlicž. Šsmoleť pučžowawšche tehdy tež do Moskwy. Tam šendže šo wón se wšchelakimi Škowjanami a pučžowawšche ł nimi tež do Šėtrohroda. We wšchėch šhadžowanjach tutych Škowjanow wjedžeshje wšcho Šsmoleť, doľelž wón wšchitke škowjanške narycže, kať pōľsku, čžėštu, škowawštu atd., derje šnajeshje.

Łucži Škowjenjo mėjachu tehdy tež audijenzu (pšchšstup) poľa kšėžora Alexandra II. Wón rycžeshje se wšchelakimi. Šdžž pšchėd Šsmolerja pšchšindže, rjekny Jeho Maještosč kšėžor: "Š wami možemy ruški rycžecž. Wy šcže Ruštu hižom prjedy woppytali a ju wěščze hižom šnajeczje. Kaťku šcže ju nětko namatati?" Šsmoleť wotmolwi, "šo je Ruštu tať ł lěpšchemu pšchemēnjenu namatati, kať šebi wón ndžal njebē. A wón može to ł čžim wjetšchim prawom prajicž, doľelž je bjes tym jenicžž pšchėš Jeho Maještosč njemōlništvo šo šbėhnyťo, nowinarštwu šo šwoboda daťa kať tež šjawne a ertne šudženje šo šawjedbo". Kšėžor šdashje šo ł tym wotmolwjenjom špokojeny byčž.

Jeho Maještosč kšėžorka pocžeshći Šsmolerja ł tym praschēnjom, kať dotho je hižom jako špišar džėlawy.

Wón wotmolwi na to, a hnydom pschistupi t njemu Zejna Ržežorska Wyškosocz wulkowójwodowa Marja, wobhonjesche šo sa jeho strowosczu jemu pschi tym ruku šficzjo, kotruž Šsmolec, hdyž běšche na wschitko ponižnje wotmolwjať, koschešche. Wón bě tón jeniczki bjes wschitkimi šlowjanskimi hoszczemi, kotremuž šo tajta wulka czješcz dosta.

Šo audijenzy bě hoszczina, na kotrejž wjele móžnych a wyškotich t dwora džěl bjerjesche.

Šsmolec wostawa w Šserbach.

Šsmolec džělascche se šwojimi hľubokimi duchownymi darami štajnje t ľěpschemu šwojich Šserbow. Šwonkowneho wužitka wón wjele njemějesche, wón tež jeho njehladašche. Šemu budžišche hižom dawno možno byľo, bjes starosczje a derje žiwy bycz, hdy budžišche psches šwoju wutrobu pschinjescz móhľ, šwój šerbšti lud, kotremuž běšche wot šwojeje mladosczje šem wschě šwoje džěko a prózu, wscho šwoje samóženje woprowaľ, wopuszczicz t w zusbje měšto pschijecz. Tať bu jemu hižom w ľěcže 1860 šastojnstwo gymnasiaľneho wučerja w Moskwy t 2000 rublami došhodow posticzene. W ľěcže 1861 bu jemu profesura na uniwersicze w Čhartowje a w ľěcže 1868 we Warschawje — wobej t 3000 rublami ľětnych došhodow — posticzena. Ššwojim Šserbam t lubosczji je šo wón

šapowjedžik a je štajnje pschewědczeny byľ, šo je tať prawje cziniť. Ženož to wušnamjenjenje, kotrejž pať žaneho pjenježneho wužitka njemějesche, je pschijať, t kotrymž jeho Čhartowšta univeršita sa šwojeho czěštneho šobustawa pomjenowa, kať tež wyškoti rjad, t kotrymž jeho ruski kžežor Alexander II. wušnamjeni.

Šsmolerjowa šmjerzcz.

Šsmolec bě wot mlodych ľět šem trochu khorowaty byľ. Šańdzene ľeto bu wón šľabschi a šľabschi, tať šo dyrbjesche špoczatť junija šo ľehnycz. Džen 13. junija rano ¼9 wušny wón czíšche we wěrze do šwojeho Anjesa, hdyž běšche šwoje czasne žiwjenje pschinješľ na 68 ľět. Džen 16. junija bu jeho šemrěte czělo na Šrodžiščtu pola Židowa t wulkej czješczu a t wulkim pschewodom se wschěch stron Šserbow kať tež t wutraja khowane. Wóh špocz t jemu wěczny měř. Šola Šserbow wostanje jeho dopomnicze w žohnowanju.

Ššwjatok něť je Tebi daty,
 Ššchejemy drje Tebi jón;
 Ššerbowštwu pať šy Ty wšaty —
 Žaruj, ludo šerbšti wschón!
 Ššyna šwěrneho šy šhubit
 Ššody hórki tamneje;
 Ššryštuš pať je šwojim šľubit
 Ššowe šbóžne žiwjenje.

Ššto je šo w šwěcze podalo?

Dobre kať šle, wješeke kať šrudne, t temu pschewěnat rjetnje. Najľěpsche pať tola je, šo je šo měř šdžeržať. Tutón měř žada šebi kóždy lud a kóždy wječch. Šloty měř wscho dobre šľodži, šchłódna wójna wschemu šchłódži! Ššto měř dawa? wješeľoscz! Ššto da wójna? šhubjenoscz! Bohu budž džak, šo šo měř ššahľ njeje! Našch njeměrný šušob, horby Š Franzowša, kž tu hańbu šapomnicž njemóže, šo je šebi w l. 1870 tejšo puťow křydný, a kotremuž hišchče dženska w žiwoczje rěže, šo je nušowany byľ Čľšaš a Šotšringsku Němžam šašo nasad dacž. Tón je někotre rasy jasyť na naš wutřkať a wschelate hľupe rycze wjedľ a wschelate njemužitne blady w šwojich nowinach na naš pišať, šo by lohzy t teho někaťka pschekora nastacz móhľa. Tu w němštim kžežorstwje

pať šu jenož t rańjenjom tšchabli a šo tajkeho džěczazeho ľóšystwa dla šmjeli, derje wjedžo, šo nicžo tať horze šo njeje, kaťkež je warjene. Němšti kanžler Ššismarť je jim derje šuby pošasať, jako bě sa tej ľesczu pschišchot, t kotrejž lubi Š Franzowšjo špyťachu, Šušow na šwój boť czahnycz. Wón šo najšriedy t Awštriju a na to t Štalšfej do wěštego šľuba t šdžerženju měra da, t kotremuž šo Ššumunšta a Ššerbija pschisanťnyščaj. Š temu je šo w najnowšchim czasju šama Ššusta pschiwodaľa. Šo tym šamym chžychu wschitke tute wulke móžnařstwa t tymi mjensšchimi wječchowštwami šo kať wulke haczenje šestajicz, kotrejž wot atlantiskeho morja hacž do turtowškeho by došahnyľo a wschěj šlej wodže, kotraž móhľa měř kashcz, wobaralo. To je šo woprawdže jara derje radžiko. Ššama Ššpaništa je sa tute wot-

pohladanja zyle dobytá. Franzowsojo řu jeje krala Alfonso, hdyž loni wot wopyta pola němsteho křezora Wylema psches Paris puczowasche a tam něotre dny pschebywasche, na jara njepřichstojne waschnje hanili. To řo jim wot řchpaniskeho luda jara řa řto wřa a hdyž řo na to němřki křón-prynz na pschifasnjú křezora do řchpaniskeje poda, wot jeje krala a luda nanaj-rjeischo pschijaty, je řo Franzowsam wřcha nadžija řhubila, tuteho řwojeho najblíž-scheho řuřboda do někajteho řwjajřa psche-cziwo Němzam řaplesč. W měřazu auguscze 1884 pař je řo w Sternjewizach w Řólskej wulka konferenza řřjoch křezorow, ruskeho, awstriskeho a němsteho, mēla. řchto řu tam tuczi najmóznischi wjerchojo řuropy wucziniři, a řchto jich přeni ministrowo, kotřiz běchu tam pódla, Bismarck, Kalnoth a Gierš, wuradžili, řiřchcze na řřawnosč wustupilo njeje. Se wřcheho pař, řchtož je řo wo tym piřalo, móžemy to jene wuhudacž, řo řu řo tuczi řřjo wjedzerjo europisťeje politiki na to řřenocžili, řwo-jim ludam tón nich požadany mēř řdžeržecž. Ř najmjenschemu ruski minister Gierš, kiž je na měřto njeboh Gorczakowa řtupil, žane pokřilenje nima ruski lud do někajteje wójny řaplesč, ale wjele bóle na to džela, mēřny czař ř temu natožicž, řo by krajei ř lepřchemu řbožu popomřhane bylo. A to je derje!

Lubi Franzowsojo řu derje řbože mēli. řich republika je twjerdscho dyžli hdy řa-řožena. ředyn jeje najwjetschich psche-cziwnikow, kiž mēřesche w kraju wjele pschiwřřowarjom, řrabja Chambord, je wumřjeř. řón bě po prawym řerba řranzowiskeho kralowiskeho řřóna a teho dla ř kraja wuhnaty. řola pař tótón řřón zyle wupřřnjeny njeje. řchetož ředyn druhi by řo najradřcho na njón řřnyř, mjenujř wuj teho řemřjeteho, řrabja ř Parisa, kiž je řwojimi pscheczelemi na tón džer řata, hdyž někajta revoluzija wudyri, řo by řo jako kral wuwolacž dař. řódla tež přynz

Napoleon, wuj Napoleona III., řebi někajřu nadžiju cžini, řo jeho řa křezora postaja, hdyž tu prawy czař budže. Republikanarjo pař řwēru wachuja, řo řo tutaj dwaj njebyřhtaj křnejřřwa mozowaloj! —

Mēř a prawy řokoj pař pschi wřchēm tym njewuřřwaju. W řnutřřkownym kraju anar-chistwojo a řocialdemokratwojo řřajnje řaru cžerja a bychu najradřcho wřchu porjadnosč powalili, hdy by jim móžno bylo. řřchi tym pař řo řwonkach kraja wot nich wójna wjedže. Něřchto dyřbi tótón njemēřny lud mēř, na cžož řo mēři. řoni řo Franzowsojo na řunesow w řřřřž dachu a na to w řřřř Anamitow a řontinjanow nadpadžechu. řute ludy řu po prawym řhinesiskemu křezorei poddane. řle Franzowsojo mēřachu ř jich woby-řlerjemi někajře wřkowanje a řařřblichu řo ř džela jako pschekupřř pola nich. řa jene dobo řo jim tutych krajow řamych jara řhžřsche a pólřlachu tam řwojich wojakow ř tymi cžerwjenymy řholowami na řódžach, řo bychu wřcho do řwojeho wobředženřřwa brali. řaž řchecžřřjenjo pař řo tam njeřřu řadžerželi, ale řu řo řaž řreilacžne džiwje řwēřjata na tutych řuřřch ľudži dali a jich řurowje cžwilo-wali. řiřchcze něřř woni tam wójnu wjedu, dořelž řo řhineswojo, kotřiz řebi přredy wjele ľubicž dachu, rořřněwachu a pocžachu řo řřlnischo wobaracž. řacž runje řebi tajře wójnuwjedženje wjele pjenes řada a jene dwazeczi millijonow řřiwnow po družim ř temu řo pschetrjeba, řacž runje po morju řaž na kraju psches řřosne řho-rosčje a w řitwach wjele tyřřaž wojakow řřubja, dha řo tola řranzowsojo njechadža řřokojicž. řičezjo ř nowa nadřpanu ř řanonami a řřelřami řhinesow.

Tuczi ľubi řhineswojo řu džiwny pōhanski ľud, kiž něotre řřa millijonow duřchow wopřřija, ale na wójnske naležnosčje řo malo wustjei, ř najmjenscha napřchecžjo řranzowsam. řo řhinesach, jich řřiwjenju a jich řřutkowanju wjele njewēmy, dořelž je jich kraj

řrabja Chambord.

řrabja ř Parisa.

řřynz Napoleon.

daloko wot naš sdaleny a woni rady s druhimi žane towarstwo mječ njechadža. Wěmy, so šu wulku murju wokolo šwojeho zyheho kraja natwarili, so nchtó ani won ani nuts njeby móhł. Po šwojim cłowskim šchtalcze njejšu jara šylni ani hobršyž ludžo, a tež po šwojim wobleczenju, kotrež je na žonjaze jara podobne, šu k wjedženju wóiny njetmani. Pola naš maju dobru šwalbu s teho, so w šwojich plódných krajinach thejowu selinu plahuja. Žačo wšchědne picze město našeho kofeja, wina a piwa wjele šchalkow theja wužiwaju a s rajša kaž tež s druhich rostlinow šebi wobjed nahotuja. Wšchi tym šu póhanjo a šchesczjanstwu, kotrež šo jim wot starych cžakow pšches misionarow pošticzi, šurowje napscheczivo steja. Žendželczenjo, Rušjo a Němzy dawaju šebi wjele próžy, s nimi wikowacž a šwoje tworj s jich tworami wuměnjecž, ale s tym jenož mačo dokonjeja. Nicžo nješchodži, hdyž tuczi Čhinešjo něšto pukow dostanu, ale jenož Franzowšjo njejšu kmani, jich k lejšchim myšlam pšchitwjescž. Čži nicžo njechadža, hacž jich pod šwoje

knjejštwo dobyčž a kruč teho kraja wužyzacž. Šchesczjanšku wěru a s njej prawu kulturu tutym póhanam pšchinjesčž, to wulke šbože njeje, dofelž maja woni šami wot teho jara mačo. Šmy derje wczipni šhonicž, šchto tam dokonjeja. Šdyž Franzowšjo tam dobudu, budže jim to jara drohi dobytt. My pak móžemy se wšchěm tutym wóinu-wjedženjom jara špofojom byčž. Wšchetož hdyž šo woni w Afiji s žuřym ludom bija, dha nimaju ani šhwile ani mozy, tudy w Europje haru šapoczinačž. —

Kaž Franzowšjo w Afiji, tak Žendželczenjo w puščinach Afriki šwoje knjejštwo s krejroslecžom pšchisporjecž pytaju. Woni šu najpriedy Egiptowšku wobšadžili a šebi myšlili, so šo jim s loškim poradži, wšcho tam do wěštego porjada štajicž. Ale te ludy muhamedanšteje wěry w šrjedžnej Afrižy, w kraju s mjenom Sudan, šebi to njechadža lubicž dacž, so bychu egiptowški kral a Žendželczenjo jim roškasowali. Teho dla je bješ nimi nowy profeta, s mjenom Mahdi, wustupił a s tym, so šo ša wěrneho profetu wudawa, wšchitke muhamedanške ludy

Čhinešjo.

Ĺ pscheczijowjenju naschczuwajo, Ńo sa jich nawjedowarja postajik. Wón je wójsko hromadžik, do kotrehož na sto tyŃaz muži stupi, a s nimi pscheczijwo Egiptowskim, kotřikž Ńo pod wodženjom jendželstich wyschschich na tutyh, kaž prajachu, sbežkarjow walichu, wojowacz sapoczal. Pšchi predku wón teŃ jara sbozownje skutkowasche a zylke egiptowŃke wójsko a s nim teŃ jeho nawjedowarja Paschu Hiks saniczowasche, ale posdžischu bu wón jow a tam sbity. Tón nowy Mahdi, kotremuž Ńu Ńo pschezo s nowa jeho muhamedanszy Ńobukrajenjo pschisanknyli, pať Ńo tola njeje wottraschicz dať, ale khrobke Ńwoje dobre prawo wobtwjerdži, so jemu a jeho lubej ani Egiptčzenjo ani Zendželčzenjo niczo roskasowacz nimaju. Zendželčzenjo, Ńebi žaneje rady njewjedzo, tu wež na druge bóle mérne waschnje a to s pjenjesami spytachu wuwjesč. Woni wěsteho generala, s mjenom Gordona, s nimale 800,000 hrivnami do Khartuma, najŃlawniŃsheho města w Sudanje, wotpóŃlachu, so by s tym tyh njepscheczelow na jich boť wobrocžik. Tola čzi wo pjenjesy njerodža, ale žadaju Ńebi Ńwoje dobre prawo, po kotrymž chzedža Ńwoje krajne naležnosčje Ńami sradowacz. Na to Ńu něť Zendželčzenjo generala WolŃeley, kiž bē leto prjedy s khrobkosčju egiptowŃke město

General WolŃeley.

Alexandriju dobyť, do Sudana a Kaira póŃkali, kiž dyrbi spytacz teho wopacžneho profetu s mozu pschescžehacz a pschewinyč. Po najnowiŃschich powjesčacz pať Ńu muhamedanszy wojazy město Khartum dobyli a generala Gordona, kiž tam roskasowasche, jateho wŃali. Wbohi WolŃeley pať Ńebi něť praji, so Ńo jemu, hdy by runje wschitku Ńwoju mudrosč napinať, njeradži, tu w EgiptowŃkej a w Afrizy něŃšto hódneho wuwjesč. Najwjetsche hubjenstwo wschať je, so tudy w EgiptowŃkej žane pjenjesy w krajnyh pokadnizach njeŃŃu, a luby Zendželčzan, kiž je hižom dosč millijonow hrivnow na to wažik, tón kraj Ńebi dobyč a sđerzecz, Ńwoju móŃŃen wotežimicz žadym lóŃŃt njepoŃaje, so by Ĺ tym shubjenym millijonam nowe sto millijonow wudať. Nasche dla njech čzinja, sčtož chzedža; my

pať jich nihdy njewobžarujemy, hdyž woni tam něŃšto na khribjet doŃtanu!

Strasčne to kóždy čzať je, hdyž knjezerstwo jeneho kraja w zusbje něťajke kolonije ŃaŃoži. Stalo je Ńo to wot PortugalŃskeje a SchpaniŃskeje, FranzowŃskeje a woŃŃebje ZendželŃskeje a to hižom pschew wjele létŃotkami. DženŃa hiŃŃe Zendželčzenjo a FranzowŃsojo na to djerža, so bychu s wonka Ńwojeho kraja druge krajiny měli, kotrež Ńu jim poddane a s kotrymž móža twory wuměnjecz. Ale pšchi tym Ńo Ńhonjenje čzini, so Ńo Ĺ temu wjele pjenjes trjeba a so to husto Ĺ wójnám wjedže. W najnowiŃŃim čzaťu w Ńamnyh Němzac wjele wo tym Ńo ryczi, so bychu Ńo tajke kolonije pať w połonschej Amerizy pať we wječornej Afrizy ŃaŃožowale, kotrež bychu pod němŃkim khezorstwom stejecž měle, a do kotrychž bychu ludžo móhli wuczahnyč. Po wschém pať, sčtož Ńo wo tej wežy ŃklyŃecz da, dyrbi Ńo wscho na sčžehowaze waschnje wuwjesč. Sdyž něhdže w zŃŃym afriskim kraju jedyn Němž Ńo ŃaŃydlu, dha čže němŃke khezorstwo jeho Ńastupicz a jeho prawo ŃaŃitacz. S pjenjesami pať wone swyŃŃlene njeje, jeho podpjeracz. Tola we wječornej Afrizy, hdyž pšchi plódbnej rězy Kongo jara plódbny kraj leži,

dyrbi Ńwobodne wikowanje knježicz, tať so Ńo žlo njeplacz. Tuteje naležnosčje dla dyrbi Ńo rožryčžowanje wschitkich tyh europiŃŃich móžnatŃtwow w Warlinie wotdđerzecz, kotrež budža do afriskich krajow wokoło rěki Kongo twory abo wuczahowarjow Ńlacz. Pschewženat Ńo tu sjawnje wupraji, so wón tam njepočehnje, ale khrobke Ńebi spěwa: Wostaň w kraju, to čzi praju, w Ńwojim kraju wótzowŃŃim!

W tutym naschim kraju pať runje létŃa žanu nusu nimamy. Žně Ńu, Bohu budž džal, jara dobre byke, warba a wikowanje derje džetej, khleb njeje drohi, dawki njeŃŃu pschewyŃŃofe. Njejednota a njespojnoŃež stej wschudžom Ĺ namaľanju, sozjaldemokratojo a njewěrjazy tu a tam haru čđerja, proŃŃerŃstwo a paduchŃstwo, wopikŃstwo a brójerŃstwo, jebanŃtwo

a hubienstwo bjes khudymi kaž tež bjes bohatymi kwoje hrosne płody pschinješe! To je pola naš runje tak kaž w druhich krajach, w Awstriskej kaž w Ruskej, w Schwajcarskej kaž w Italskej. A hdy by schtó šebi myšlil, so je w Americy lěpje, tón by šo molil. Do tuteho wulkeho kraju psches morjo šo wjesu, kofisz tudy wjazy wutracz njemóža, wysche teho šběžkarjo, kotrychž polizija tu dlěje pola naš čzerpicz njecha a wschitzy czi židzi, kotrymž šo tudy puřow dla, i kotrymž šo jim se wschittich botow hrosy, wjazy lubicz njecha. Sda šo, jako by to wjele rořomnych němstich a šerbškich wobhydlerjow wottrachilo, so radšcho w šwojim kraju wostanu, hacž tam šo i druhimi njewěšnymi ludžimi stowarščuju. Teho dla hdyž wschudžom po žyřym šwěće kóždy šwojeho kraholza ma a wschudžom hory šu, kotrež šo pschetroczicz dyrbja, njewěm, cžeho dla dyrbjeli sforzicz a njespokojnosće dla druhdže šwoje šbože pytač. Kóždy wostań w šwojim powołanju, w šwojim domje a w šwojim kraju šwěrný a budž i wutrobny dobry kšesčizjan, dha šo jemu napošledku derje pónđže!

D o b y t e.

Podawł i najnowišcheho cžaska wot E. G. Pšchetožil J. G.

I.

„To šo stawa!“

„Ale ja waš prošu, knjes Štaczeryjo, so džeřacž muž i ja jenu nóz dwajashčesčdžeřat bleschow wina wupija, to stawa šo tola w našchim lubym městacžku Drjewomoscje porědko došč.“

„To šo stawa, knjes Horako“, wotmolwi wobšedžer hosczenza k štotemu lawej a pschi tym bleschu najlěpscheho wina na kryte blido staji.

Knjes Horak, muž psches řizyczi lět stary, ředžesche pschi wotnje a hladasche se struchłym woblicžom won na torhoscžco, hdžež mózne wětrowe ducze na pschibližaze njewjedro pořasa.

„Dobre ranje, Ludwiko! Mam tež raš cžesčž tebe wohladacž!“ S tutymi šlowami jařny hlóř cžiščinu, kotraž bě wó řtwje, řatorhny. „Šo prawym njedyrbjač i tobu šlowežla wjazy porycžez, dořelž řy tak njelubofnje moje pschepoščenje řazpiř. Za tebi praju, šwjedžen wčerašcheho wječžora bě krašny a wubjerný.“

Wulki narosčeny ludžerjow, kotryž bě řchtyri lěta mlóđšchi, dyžli Horak, řyđže šo na mjehki stólž řa kryte blido.

„Ja njedwěluju, so bě twój šwjedžen krašny“, Horak hórko wotmolwi, „špóřnach to dženša rano na řchleřizanymaj woczomaj a na řrudnym napošladže našchich pschepuškich.“

„Ach“, šmějesche šo tón drubi, „to nicžo nješchodži, praj mi pař, hdže bě ty wčera wječžor, jako běchmy my wjeřele hromadže?“

„My mějachmy pošedjenje towarřstwa pschecžiwu proščeřtwu po domach a na to šym w pschemyřlowym towarřtwje krašny pschednosčt wo bibliji a staro-řyřifšich wurycžach řhyscha.“

„Šebi hižom myřlach“, šo jemu mlóđšchi šmějesche, „je wo prawdže se řchodu, so nješky měřto pschepuřza duchowny. Ř »pobožnemu« masč najřrenišche darj. Tola budž něřto rořomny, a pošwacž so mnu. Šo prawym je haniba“, džesche řařo k řastupjazemu hoscženarjei, „do džeřacž hodyžin řpacž.“

„To šo stawa, knjes Řiwarjo“, tutón wotmolwi a pschod hoscža řchalku cžopleje mjařkoweje řuški pořtaji.

Tola Horak šo na šwacžinje njewobdžěli a wschitte nusowanje bě pořarno; wón by řědma řchleřizu wina k hubje pořař.

Jako bě řhwilu řměrom pošedžat, pořtany, dořelž bě hoscženar runje wonach, a džesche řhutnje: „Ja šym k tebi pschischař, řandrijo, so bych i tobu wo twojich wotpořladach řa pschichod šo rořryčžowař. Jako twój wuj poř dyrbju tebi wušnacž, so šo mi hiřcžze bóle lořřomnyřlenny řdasč, hacž šebi myřlach.“

„Džafuju šo jara, knjes wujo“, džesche řandrij šo šmėjo a hłowu pořhilejo řědžesche dale.

Horak pař ryčesche njemolenny dale: „Ja šym i našchim knjesom porycžat; wón je řwólinowy, tebe řařo pschuwacž; šo wě, so dyrbiřch přjedy jemu wotprořycž.“

Widlicžki a nóz na taler cžišnyřšchi mlóđženz pořkoczi a řawořa: „Šchto? Wotprořycž? řa? Přjedy hacž šo to řtanie, čžu radšcho řuchi řhlěb a běrný bjes řele a řacžinka řěřč. Šchto dha šym řawinowař? Jako mějach moje šbože w řukomaj, prajach: Řak dha by byřo, knjes Řěčřřowniko, hdy by wařche pschepuštwu i pjenješami řandrija Řiwarja šwoje jebanřtwu hiřcžze něřřto powjěřchiko? Ma teho dla tón cžłowej prawo, mje řnyđom wušnacž? To je njepřchitřojnje. Wotprořycž niřdy njebudu!“

Horak žyle rořnjemdrjenny na to wotmolwi: „Štarem knjesej Řěčřřownikej šo nicžo prajicž njemóže, řchtož by jeho bóle raniřo, hacž šłowo »jebanřtwo«. řa tebi radžu, so by šebi jara pschemyřlil, hacž čžesč dobročřiwje pořřicžemu řuku wot šo pořasacž.“

Handrij paſ mórczeſche, ſo na wotproſchenje ani njemyſli a roſrnyčžowaſche ſo w ſwojim hnéwje ſ hoſčženjarjom a ſwarjeſche na jeho hubjenu jědž.

Mjes tym běchu ſo njebjęſa ſamróczite a žalofne hrimanje ſo ſbęze. Handrij, kiž bę ſo najědł, wo- brociž ſo na ſwojeho wuja pſchi woſnje ſędžazeho ſe ſłowami: „Dofelž wěm, ſo na moje wopradowžite ſbože myſliſch, chzu tebi tež na twoje prjedawſche praſchenje wotmolwicž a tebi prajicž, kajſe ſu moje wotpoſhlady ſa pſchichod. Dofelž mudry muž w naſchim čžaſu mjenje dželá, ale radſcho ſwojim pjenjeſam dželáč dawa, chzu tež nětko tajſu mudroſčž wužiwać. Š druha paſ budu ſo ſa rjanej, ſdžęłanej, ale tež bohatej žonu roſhladować a ſ tječža chzu tež něſčto ſamotaſtane ſałožicž a tebję ſa ſwojeho prěnjeho direktarja pomjenuju. Na to poſbėhny my ſwoje ſchłenžy!“

ſako bę Handrij ſo ſwojeje ſchłenžy pſchimnył, ſo by t Gorakej, ſwojemu wujej, pſchitupił, ſabłyſta ſo a wulki hrimot ſo ſbęze, ſo woſna ſaſčęzercžachy a Handrij naſtrožany ſwoju ſchłenžy na blido ſtaji. Gorak paſ kručę praji: „Handrijo, nočžęſch ſo pſcheſ tutón hłóſ na něſčto lępičę połaſać dacz?“

Handrij paſ ſo jemu ſmęjeſche a dželę: „ſa ſo njewjedra njeboju, ja jo rady ſlyſchu. ſa ſ žyła pſchiwěry njefnaju. A hlej, tam ſo ſłóncžny ſaſo pſcheſ mróczęle łama, ja tebi praju, moje heſko je: Šbože dyrbi mlodženz męcz, ſbože! ſbože! na to ſo ſpuſčęžam.“ Šwoju ſchłenžy wupróſdniwſchi a ſebi zigarru ſazehliwſchi čžiſny ſo na mjehki ſtólž.

Gorak paſ ſo poſbėhnywſchi ruku na ramjo ſwojeho pſchęčžela položi a praji ſ krutym hłóſom: „Dofelž je tebi ſnate, ſo ſo jutſje na ſwoje pucžowanie do ſtalſteje podam, poſklučaj dženſa na mnje; ty dže hewat niſojo nimaſch, kiž by tebi radžił. Suby Handrijo, je jenož ſłowčžta trjeba a ty móžęſch ſaſo pola knjeſa Něczłownika hižom dženſa ſkuzžbu doſtač.“

Łón ſynł luboſčę a ſwěrnoboſčę, kotryž ſo ſ tutyč ſłowow žórleſche, tež ſačžiſčęž na Handrijowu wutrobu čžinjęſche a wón ſa wotmolwjenjom pſtaſche, tola w tutyč wotomitu ſo durje wotewriču a ſtarſchi knjeſ ſaſtupi. Wón bę jara rjenje ſwobletany, tola jeho ſchwiwy nóſ połaſowaſche na jeho ród.

Kiwať pſchędſtaji zuſeho knjeſa ſwojemu wujej a zuſy pſchękupž, ſ mjenom Waruch, praji t Handrijej: „Wy ſęje mi ſlubili, knjeſ Kiwarjo, ſo mnu dženſa popołdnju jęčž a wy budžęčę węſęčę ſwoje ſłowo dđeržęčž, dofelž je nětko wjedro tať kraſne.“

„Šso wě, hdyž ſum ſlubil; tola žadam, ſo do- wolicę, ſo mój pſchęčžel, knjeſ Gorak, ſobu jědž, dofelž wón jutſje prječž pucžuje.“

Knjeſ Waruch ſwoli do teho a tež Gorak pſchę- čžiwu temu njebę, runjež męjeſche po prawom ſa po-

połdnje něſčto druhe wotmyſlene; pſchetož dofelž ſo jemu njelubjeſche, ſo bę Handrij ſ tutyč knjeſom do ſnajomſtwa ſtupił, čžyſčę teho knjeſa na ſbože ſwojeho wuja myſlo ſęnacž.

Duž ſo poſtaji, ſo čžędža ſo w 1 hodžinję ſaſo w hoſčženju t čžerwojenemu lawej ſeicž.

II.

Kaž bę ſo poſtajiło, tať wotjědžęchu tež popołdnju Gorak, Kiwať a Waruch do Hornyč Kamjeniz, do maſeje wſy w bliſkoſčži. Gorakej paſ ſo tuto pucžowanie mało lubjeſche, dofelž Waruch ſ njelubownyymi a njepſchitajnyymi powjedancžkami ſwojimaj towať ſchomaj dohhu kſhwilu ſahnacž pſtaſche a wón na- pominaweſche jeho čžaſto, ſo by ſo toho tola woſtajił; Bohu žel paſ jeho napominanje dohhi čžaſ njepomhaſche.

ſako bę ſłóncžny wós do Hornyč Kamjeniz dojeł a pſchęd hoſčženjom ſaſta, wuſtoczji Waruch ſ woſa, dofelž męjeſche wo wſy něſčto wobſtačę a Gorak a Kiwať wotmyſliſčhtaj ſebi, dofelž čžyſčę ſo Waruch ſnano ſa dwě hodžinję wróczicž, pſcheſ kraſny doł ſo wuľhodžowacž.

Waruch paſ poda ſo na bliſtu hórku, hđžęž duchowny bydleſche; pſchi kžęžnyč durjach ſtupi jemu duchowny napſchęčiwu, kotryž čžyſčę woteńcž.

Duchowny myſleſche ſebi, ſo ma jeneho ſ tamnyč winownyč pſchękupžow pſchęd ſobu, a teho dla džakowaſche ſo jemu, dofelž ani najmjeneſcheje potreby nima a pſchitaji hiſčęčę, ſo je na pucžu po lętarja ſa ſwoje čžęčłohore džęčžo.

Waruch paſ njeda ſo wotpołaſacž, dofelž ma jemu, kaž prajeſche, jenož něſčto ſdžęlicž a dofelž je t temu jeno mało mjenſchinow trjeba, a ſačžiſčęža ſo do kžęže. Duchowny, kiž ſebi pomhačž njewjedžeſche, kiwaſche jemu, ſo by po nim do ſčtubowańſteje iſtwy pſchitchoł.

Tu praji Waruch: „Moje mjeno je ſakub Waruch, ja ſum ſ pſchękupžom, a njepucžuju, kaž wjele ludži, po kraju, ſo byč wino pſchędawał, a mam mam jenož něſčto ſdžęlicž a proſchu waſchu wyſokodobſtojnoſčž, ſo byſčęčę pať »Haj« pať »Ně« wotmolwił.“

Wſchi tym wuczahny je ſwojeho pſchewobletarja kuſt platu a pſchępoda jón duchownemu ſe ſłowami: „Proſchu, pruhujęčę jón. Š tutyč trjenjow łóčęž w pſchękupſtwej pječž a dwazęczji nowyč pjenječłow pláčji; wote mnje doſtanjęčę ſa dželáč; proſchu, prajęčę »Haj« abo »Ně«, hačž čžęčę tutón ſbył męcz.“

Šněwnje wotmolwi duchowny: „ſa wo tym ničjo njeroſlymju a chzu tež po lętarja ſa ſwoje kłore džęčžo hiečž a nimam teho dla kſhwile ſa to.“

„Dobre, wy prajęčę »Ně«; duž mam na waſ jenož hiſčęčę tu próſtwu, ſo byſčęčę ſwojej mandželſtej

tutón p'lat wobhladowacź a pruhowacź daŝ; p'schetož k'hwile nimam, dokeleź dyr'bjy ƚo hiŝc'cze d'żenka do Lipska wróćicź."

Duchowny, ƚo nad'żejo, ƚo móże ƚnano na tute waŝc'nje teho c'łowjeka wotb'ycz, c'żiŝny k'obuŝ a k'ij a k'hwataŝc'he po ŝh'od'że dele.

ƚo krótkim c'zaŝu wróći ƚo ŝ tej powjesc'żu, ƚo ma drje jeho mand'żelŝka tón p'lat ŝa dobry, ƚo jeho paŝ njetrjeba.

ƚato c'żyŝc'he ƚo na to wot'ƚalic'ż, ŝtupi jemu Baruch do puc'ża a ƚałoŝc'żejŝc'he: „Wyŝokodoŝtojn'y knjeŝ duchowny, p'sched wami ŝteji njeŝbożowny c'łowjef. ƚa b'ech w Schleŝynŝej wulŝi p'schep'ży a mój nan je mi wulŝe ŝamóženje ŝawoŝtajit. ƚ wy w'eŝc'je, ŝc'hto ƚymy my ƚid'ži w Ruŝkej c'żerpic'ż dyr'bjeli a p'sch'eŝ to ƚymy wŝc'ho ŝhubili. ƚac'ż do jutŝiŝc'hego ranja dyr'bjy n'eŝc'hto ŝap'lac'ic'ż a ŝ temu trjebam hiŝc'c'je n'eŝotre tolerje. Duż proŝc'hu Waŝ, ƚo byŝc'c'je to, ŝc'htoż ƚym ƚebi hiŝc'c'je ŝ nufu ŝd'żer'żat, wotkupit; p'schetož p'sch'eŝ to móžec'je wul'żynjeŝbożownemu c'łowjefej wupom'ħac'ż."

Tola duchowny temu rjenje ŝhotowanemu knjeŝej prawje m'eřic'ż noch'żyŝc'he, ale ŝkónc'żnje praji: „Nad njećinjju, c'ży paŝ hiŝc'c'je raŝ ŝe ƚwojej ƚonu por'yc'żec'ż."

Wón ŝhwataŝc'he dele ŝ ƚwojej ƚonje; ta paŝ ƚo maŝo njeđ'żiwatŝc'he, jaŝo wuhlada, ƚo ŝady jejneho mand'żelŝc'hego ƚuŝbnik do iŝt'wy ŝaŝtupi.

Wón d'żer'żejŝc'he w ruzy n'eŝc'hto do papjery ŝawalene, ŝc'htoż b'e pohonc'ż ŝa nim p'sch'injeŝt.

ƚ runje jemu duchowny wobaraŝc'he, ƚo wón tola wottraŝc'ic'ż njeđa, ale wuwaleŝc'he a poŝaŝowatŝc'he ŝara'ży jedyn k'raŝny blidow'y rub po druhim a nje-móžejŝc'he wŝc'ho doŝc'ż doŝhwalic'ż. ƚato paŝ ƚo ŝkónc'żnje wopraŝc'ha, ħac'ż jemu to wŝc'ho nje wotkupja, wolaŝc'he duchowny ƚyle roŝh'n'ewany ŝ wob'e'maj ruŝomaj ƚo wobarajo: „N'e! N'e! N'e! ƚc'hto d'ħa ƚebi myŝlic'je?"

Wŝc'ho w'omj'el'kn'y, jeno k'ħore d'żec'żo piŝc'c'żejŝc'he a p'schep'ży ŝawaleŝc'he ŝaŝo, ŝc'htoż b'e poŝaŝowaŝ. ƚa to prajejŝc'he ŝ ŝara'ży: „Tute w'eży ƚu 650 ħriwnow winojte, wy doŝtanjec'je je ŝa 240 ħriwnow, noch'żec'je taŝ wubjernu ŝk'adnojŝc'ż wużimac'ż?"

„N'e! N'e! N'e!" praji duchowny, kotryż ŝc'żer'pli-woŝc'ż ŝhubjeŝc'he; „ja dl'eje k'hwile nimam; ja dyr'bjy po leŝarja ħic'ż; ŝ ƚyla dyr'bjy wam wuŝnac'ż, ƚo ƚym ŝe ƚidami ħiżom wjażore raŝy ħubjene w'eży naŝhonik."

ƚa Barucha tute ƚłowa ani najmjeŝŝc'hego ŝac'żiŝc'c'ża njećinj'jadu, ale wón jeno w'oŝpjetowatŝc'he ƚwoju proŝt'wu, ƚo byc'hu tola tute wubjerne w'eży ŝa taŝ tunje pjenjeŝy jemu wotkupili.

Tola ŝaŝo dyr'bjejŝc'he ƚk'ŝyŝc'c'ż: „N'e! N'e! N'ihdy!" ƚato Baruch ŝpóŝna, ƚo na taŝc'he waŝc'nje nic'żo nje-wuwikuje, ŝapoc'ża ŝ wob'e'maj ruŝomaj ƚwoje woblic'żo

potryjo ƚałoŝc'c'ic'ż: „ƚo taŝim ƚaneje pomoz'y nje-namaŝam; ŝhubjenty ƚym!"

ƚa dobo ŝtupi ƚo p'sched duchowneho a p'schepoda jemu telegram jeho ŝ c'żitanju napominajo ŝe ƚłowami: „C'żitajec'je tu! ƚiŝc'c'zel mi ŝd'żeluje, ƚo ŝa mnu ƚl'eđ'ża!"

ƚŝwój c'zaŝnik wuc'żahnywŝc'hi ryc'żejŝc'he dale: „Nje-wróću-li ƚo do połnozy ŝ pjenjeŝami do Lipska, tyŝnu mje do jaŝtwa."

Jeho woc'ži b'eŝc'htej połnej ƚylŝow a ŝaraŝka, kotrejż b'e jeho ƚel, prajejŝc'he mjel'c'żo ŝ ƚwojemu mużej: „Dobre ƚu te w'eży."

Duchowny nimale ŝadw'ełujo d'żejŝc'he ħn'ewnje: „ƚc'hto d'ħa ƚebi wy myŝlic'je, ja w ƚwojim domje teŝto pjenjeŝ nimam."

Baruch ƚo jeho ħnydom wopraŝc'ha: „K'ełto pjenjeŝ mac'że?"

ƚac'ż runje duchowny c'żujeŝc'he, kaŝ nje p'sch'iŝtojnje b'e, ƚo ƚo tutón ƚid ŝa tym praŝc'heŝc'he, b'ežejŝc'he wón tola, dokeleź b'eč'u jemu wŝc'hitke tute w'eży roŝom ƚyle ŝamróć'żile, do ƚwojeje iŝt'wy, ƚo by ƚwoje pjenjeŝy p'schelic'żit!

ƚyle ŝpokojn'y, ħaj wjeŝeły ƚo ŝaŝo wróći a prajejŝc'he: „M'i je ƚyle nje móžna w'eż to kupic'ż."

Baruch paŝ ƚwój c'zaŝnik wuc'żahnywŝc'hi a minuty lic'żiwŝc'hi praji ŝ t'c'ħepotatym ħłoŝom: „ƚeno maŝo w'oŝkomitow mi hiŝc'c'je woŝtanje; c'ħec'je d'ħa wy, ƚo mje do jaŝtwa tyŝnu?"

Duchowny wotmolwi na to: „ƚo by ta w'eż ŝ k'ónzej p'sch'iŝc'ka, c'ħy wam jedyn rub wotkupic'ż."

Baruch paŝ t'c'ħaŝejŝc'he ŝ ħłowu a d'żejŝc'he: „K'eł ƚam prajac'ħ: „ƚaj« abo „N'e«, paŝ wŝc'hitko paŝ nic'żo."

„Mojič pjenjeŝ ani ŝ najmjeŝŝc'ha ŝ temu doŝc'ż njeje."

„K'ełto jich mac'że?" praŝc'heŝc'he ƚo Baruch.

„ƚa nimam 40, ani 38 toleŝ."

„38 toleŝ a w'eży 600 ħriwnow winojte", prajejŝc'he Baruch a ŝtejeŝc'he tu ŝam'ħl'ent'y ƚwoju praw'izu na ƚwoje w'eży d'żer'žo. ƚa to paŝ poŝb'eħny ƚwojej woc'ži ŝe ƚłowami: „ƚr'eħ je, Wožo, wodaj mi tutón ħr'eħ! — ƚu mac'że!"

Duchowny b'e ƚyle naŝtróžen'y, wón ƚłowc'żka ryc'żec'ż nje móžejŝc'he, jeho ƚona paŝ ƚylŝy ronjeŝc'he.

Baruch paŝ praŝc'heŝc'he wo pjenjeŝy a jaŝo b'e je p'schelic'żit, wopraŝc'ha ƚo hiŝc'c'je, ħac'ż jemu duchowny nje móže w ŝlotym abo w papjeryan'ych pjenjeŝac'ħ dac'ż, kaŝ njeby nic'żo p'ŝc'hi tym byŝo.

ƚa to ŝtraba ƚwój dobytt a ƚk'ŝyŝc'heŝc'he p'ŝc'hi wot'eńd'ženju jenoż hiŝc'c'je ŝ daloŝa wotmolwjenje duchowneho: „Wŝc'ho, ŝc'htoż m'ejad, ƚym wam daŝ."

ƚiŝc'etož tón ŝynŝ, ŝ kotrym'ż ƚo te ƚłowa ryc'żac'ħu, też tutón ƚid dl'eje ƚk'ŝyŝc'c'ż noch'żyŝc'he.

Uchowony khodziesze po jstwie horje a dele a pschwoła swojej mandzelskej: „Ty widziš, so smój sjebanaj. Gzeho dla mi nješkwy wotradžika?“

Wona pať słyly ronjo wotmolwi: „Sa njewëm, tak je to wscho pschischo. Sa te wëzy njerodzach; ja pať bëch zyle nabojana; sjebanaj pať na žane waschnje nješkmoj.“

„A wón na to: „Hacž smoj sjebanaj abo niž, je wscho jene; je pať hańba; su-li te wëzy něšto winojte, su kradnjene. Ach, tak bë to jeno možno?! Te wëzy dyrbja mi s woczom; to je hańba ja nasch zyly dom. Po lëtarja nětko šam hicž njemožu, ale nješ jeno tute wëzy prjecž, so je dleje psched šobu njewidžu.“

Tu šastupi mloda knježna s rjanymaj brunymaj woczomaj a prajesche njemërnje: „Sa waš prošcu, njestrožcje šo; pschetož dale nicžo šo štało njeje.“

Mjes tym wotewrichu šo durje s nowa a šadynich štejesche druha mloda mōdrowōczkata knježnicžta a pschwoła smejkotajo pschitomnym: „Nuts pschincž njemožu.“

Pschicžina bësche tež jašna, pschetož s jeineje drašty bëžesche woda. Šejna šotra powjedasche: „Marša chyzsche hōlza a hōlcžku s rëcžki wuczahnyčž, je pať pschi tym šama nuts panyła.“

Tej dwë knježnje bëschtej šotšje šarakti a bëschtej po wobstatym pruhowanju na šeminaru nětotre njedžele tu na wopnyče pobylkej a chyzškej šo wjecžor tam podacž, hdžej mëjeschtej šwoje přenje šastojnstwo nastupicž.

Šako bëschtej šo wotšalikej, šo byšchtej šo pschewobletakej, pschijëdže tež lëtar.

„Wohu džak, šo tu šcže, knjes lëtarjo“, džesche duchowny s ložškej wutrobu, „mōj smoj s tšchepoťanjom na waš čakałoj.“

Lëtar mõzesche jeju tež bōrly s tym smërowacž, šo to džëcžo cžëžžy šhore njeje, a jaťo šo duchowny lëtarja prafšesche, hacž by wón radžik, šo Marša po tutym njesbožu džensša hišcže wotjëdže, šastupi wona wješela a cžerstwa a wobžarowasche jeno, šo bë šwōj medaillon, kotryž bë wołoko šchije nošyla, we wodže šhubika.

Šarakti wosta pschi tožu šhoreho džëscža, cži drusy pať podachu šo do pōblanskeje jstwy a tu powjedasche šanta šon podawť: „Šako džensša do mljna džëchmoj, šo bychmoj šanži bojemje prajikoj, šaktyšchachmoj njedaloko mljna džëscžome wołanje a

jaťo šo k rëcžžy wōdachmoj, wuhladachmoj tam maleho hōlza a jeho šotšicžku, šotrejž šo nimale tepišchtej. Mjes tym šo ja do mljna po pomozž bëžach, prōžowasche šo Marša, šo by jeju šama šwody wuczahnyła, pschi tym pať šo wobšuny a padže do wody. Ššomrōcžiwšchi wuhladach ju hacž do ramjenjow we wodže a wołach s žylkej šchiju wo pomozž. Šnydom pschibëžeschtaj dwaj knjesaj. Šedyn bë dołhi a mëjesche cžornotwōdžerjate wołšy;

„Mōj widžachmoj, tak tu hōlcžku wołošchachu, hōlcžk pať jady šerka štejo wosta.“

wón štoczi hnydom do wody a wuczahny wōboheho šo tepjazeho hōlza a jeho šotšicžku s wody. Šon drugi pať se žoktej poškej brodu pomhasche Maržy s wody a by šo pschi tym tež pschi šamym s wodu štowaršchik. Tak wscho hišcže šbožownje wotbëža. Šdyž prjecž džëchmoj, bëchu tež šotšje a macž teju džëcži pschischo a mōj widžachmoj, tak tu hōlcžku wołošchachu, šjes tym šo hōlcžk, wëscže šo puťow bojo, šady šerka štejo wosta.“

Mjes tym bë wōš pschijëk, s kotrymž mëjeschtej šo tej knježnje na bliske dwōrnišcžo dowjesčž; šarakt, kotryž s nimaj jëdžišche, wša te wot Šarucha kupjene

wězy šobu, so by je šwojemu pscheczelej t pscheda-
wanju pschepodał. Tola wón wrócił šo s tej šrudnej
powjesežu, so na tych wězach nicžo njeje, so šu to
s wonka rjane wězy, t temu dželane, so bychu šo
hłupi šjebali a so wone wjazy dužli 60 hriwnom
winojte nješku.

III.

Bohaty knjes, s mjenom Ršchizan, kotryž wulke
kubla we wječornym němštim kraju wobkedželše,
bě do hlowneho města Rkatusteje se šwojej mandželstej
a se šwojej zylej šwojbu pucžował.

Se šwojej mandželstej šo wo tym, šchtož běšchtej
tu wuhladałoj, rošrčujujo, šo wón do hoščenža po-
dawajše, w kotrymž bě bydło wotnajate.

Šako běšchtaj mandželstaj do hoščenža pschischłoj,
šakšhšeschtaj, tak šo hoščenžar s jentym mužom
wuryčujuje.

„To šo stawa“, praji hlóš w šakškej naryczi,
„ja šam najlěpje wěm, šchto reka: wscho je wob-
šadžene; ja šym šam hoščenžar; moje mjeno je
Štaczer. Njebudžče tak džiwny. Wy dyrbicje rum
měž!“

„To je njemóžna wěž“, šawoła hoščenžar.

„Čžinicze, šchtož chžecze; hacž na dalishe tu wo-
štanu“, wotmolwi Štaczer.

„Šchto je?“ měšeshe šo horčach špominjenu knjes
do rycžow, kiž bě mjes tym se šwojej mandželstej
tu pschischłoj.

„Mój běchmój w ludowej šhromadžisnje“, wot-
molwi Štaczer, „a tam šu mojeho pscheczela poš
morneho šbili. Šashe bydło je hodžinu daloto wot
jow. Šchto chžu čžinicž?“

„Wšcho je tu wobšadžene?“ prascheshe šo knjes
Ršchizan.

„Šaj, wscho“, wotmolwi hoščenžar.

Ša to praji Ršchizan: „Še-li tebi prawje, luba
žona, jimaj tu mału módrú štwicžku pschepodamoj;
pschetož mój hišchže tji štwy ššhowamoj.“

Šona bě s tym špofojom a šhwatashe, so by se
šwojimaj džowčizčomaj a s wučerku tu štwicžku
wurumowała. Ša to donješechu tam wobohého franje-
neho a Štaczer chžyshe po léšarja hicž. Knjes Ršchizan
paš prajeshe, so chže priedy rany šam wobhladowacž
a roššubžicž, hacž je to s žyla nušne. Wón tež pschi
tym špofna, so rany štrachne nješku a so te léšar-
štwo, kotrež ma wón šobu, ša wuhojenje wudošaha.

„Ša te rany dyrbi šo lód kšacž a tón doštanjecze
tu“, džeshe wón, „džicze po šwoje wězy, knjes Šta-
čzerjo, my mjes tym wajšeho pscheczela wobštaraj.“

„Wóh šapšacž wam tu wulku dobročžiwosčž“, s tu-
tymi šłowami dželeshe šo Štaczer, so by po šwoje
wězy do druheho hoščenža šchłoj.

Mjes tym kšadžechu šhoremu lód na jeho rany
a mandželka Ršchizanowa pschikšasa wučeržy, tutón
lód wobnowicž, jeli šo se šwojim mandželštim ša
džebacž minutow njewróci. Šako šo knjes Ršchizan
wrócił, wuhlada wučerku s čžerwjenyhaj ližomaj
pschi durjach štejazu a žyle šamyšlenu a jako šo jeje
woprašča, šchto jej je, wotmolwi: „Knjes Ršchizano,
tam leži mój medaillon. Šójče šobu, ja chžu wam
pošakšacž.“

Ršchizan chžyshe jej to wurčecž, ju na to
pošafujo, so je tola hišchže wjazy tajšch medaillonow
na šwěče, tola młoda wučerka wotčžini jón a poš-
kšasa jemu a jeho mandželstej, kotraž bě tam mjes
tym tež pschischłaj, šwojese macžerny wobraš. Nětk
wěrjeschtej młodej wučeržy a wón woprašča šo: „Šo
tajšim je wam tón šhory knjes šnaty?“

„Šaj, ja jeho šnajuj; ně, ně!“ pschistaji wona
šhětšje, „ja jeho njemajuj.“

Młodej knježnje pschi šamym šylšy s woczow
běžachu a wona pošhny šo, so by šašo šebi mozy
nadobyla.

„Wy dyrbicje tola wjedžecž, komu seže jón darika?“
praji Ršchizan.

„Darika? Ša šym jón šhubika.“

„A tu jón šašo namakacž? To je tak džiwna wěž.“

Ša to powjedajše Šarka, tak bě ju tón młody
knjes w Šornych šamjenizach s wody wučžahnył a
jej žiwjenje šdžeržal.

„To šo stawa“, praji hlóš psched durjemi a
Štaczer šastupi se šwojimi wězami. Knjes Ršchizan
prascheshe šo jeho, šchto tón šhory knjes je.

Štaczer na to: „Dubi knježa, to je Šudwit Šorat,
najšprawnišča dušča na žyšym šwěče. Wy šo
džiwacze, so jeho tajšeho wuhladače. Šaj, hlejče,
to šo stawa, a to wscho je žyle jednore. Mjoe
mjeno je Štaczer, ja šym hoščenžar, a Šorat wo-
bjeduje pola mje. Wón pucžuje kóžde léto do Štašsteje
a duž šym w tutym léče s nim pucžował a nětko
šmój šašo na dompucžu. Mój šmój tu ludowu
šhromadžisnu wopštałoj, došelž Šorata tajše wězy
jimajaj, a runjež je wón hewal s čžicha, tola tajše
hrosne rycže šnjeseč a mjelcžecž njemóže. Nětko
mamoj šwoju šchłodu.“

Šofelž bě hižom pošdže, poda šo Ršchizan do
póblanšsteje štwy, so by šo lehnyl a napominajše tež
Štaczerja t temu; tón paš šebi rycžecž njebajše, ale
wosta pschi tym, so budže na stole pschi šhorym šedžecž
a jeho wobkedžowacž.

Šano w 7 hodžinach budžeshe Šorat Štaczerja,
kotryž na stole drěmajše. Štaczer šo mało nje-
džiwajše, jako Šorata psched šobu štejo wuhlada.

„Šašo štrony?“ woprašča šo jeho.

„We hłowje mi hišcže zyle prawje njeje; wiele dželacz hišcže njesamóžu.“

Wonaj roszryczowaschtaj šo wo dobrocziwosczi, kotraž bė šo jimaj wot teje zuseje šwójby dostała a wotendželchtaj, šo byschtaj šo pola šwojich dobroczelow podžakowaloj. Wonaj nadenidželchtaj Ršchizana w sa- hrodže; tón dzafa njerodzješche a woprašča šo Horata: „Čžeho dla wopytujecze tajke šhromadžišny?“

Na to wotmolwi Horat: „Ša móžu wusnacž, šo wozypnosčž abo něšto tajke mje k tomu njewabi, ale ja kedžbuju hižom dohko na te hibanja mjes dželaczerjemi. Mjes dželaczerjemi šym ja narofł a mam domach wobthad i wiele dželaczerjemi. Čžim bóle je mje tež sruđžilo, šo šu šo dželaczerjo wot šawjednitow wodžicž dali, kotřž šu jim wsču nabožinu i wutrobny rubiki. Ša špominam na jene tajke nowiny, hdžej šo pišalče: »Dwoje je móžne. Pať je Bóh pať niž. Njeje-li Bóh, njetrjebamy žantym šakonjam pošluchacž a móžemy šwět po šwojim šdaczy šarjadowacž. Še-li pať Bóh, šmy šjebani.« Ša čžyž wohladacž, hacž je tu mjes katoliškim ludom tež tak šle a šym pošnal, šo je tu šterje hišcže hórje. Šchtóž móže pšchi tym mjelčecž, tón čžescže hódny njeje. Šako šebi jedyn wuczer šwėri, na naščeho kžžora šwarjecž, štocžich na stol a prajach něšto. Ša njewėm ščto, ale wscho wali šo na mnje.“

Ršchizan praščesche šo dale ša jeho domišnu a prajesche na to: „Dha je wam wescže tež wješ Hornje Kamjenizy šnata?“

„Hornje Kamjenizy?“ wotmolwi Horat, „tam šym njepapomnitu, haj najšbožownišču hodžinu šwojeho žiwjenja mėl.“

„Macze wy tam pšchuwšnych abo pšhecželow?“

„Nė, druha pšchicžina to je; kaž šym šo dom wrócžil, tam pojėdu.“

Mjes tym bėchu te žónške šo pšchibližite a cži tjšo mužojo štančču, šo byču je poštrowali. Horat pať tu štejesche kaž kamjen. Wón wuhlada we wuczeržy tu, na kotruž bė štajnje a pšchezo myšłik, kotruž bė něhdy i wody wuczahnył. Wón ničžo njewidželche ani nješłyščesche, ale šo zyle šaczerwjeni a šebi rady njewjedješche. Škónčnje šo šhraba a praji: „Ščto dyrbicže wy, knježna, wo mni myšłicž?“

„Wo wami, kotruž šče mi žiwjenje šdžeržal“, wotmolwi Marta, „jeno dobre.“

Ršchizanowa kiwasche tym druhim, šo byču šo wotšalili; wona prajesche: „Šaj mataj šebi hišcže wjazy prajicž.“

Duž wotėndžechu. —

Horat powjedasche potom tež wsčitkim, kať bė do wobšedženštwia teho medaillona pšchišoł, šo bė šo we wodže wot Maržyneje ščije wotčžinil a w jeho draščje wišajo wostal. Wječor bė jón w šwojim

byđlu namakal, ale rano bėšche hižom prjecž pucžowacž dyrbjal.

Rady by tu Horat hišcže dleje wostal, tola wón dyrbjesche šašo dom a jako wječor ščlenizu wina k roszžohnowanju pijachu, praji wón k Maržy: „Na šašowohladanje!“

A i jeje módreju wócžlow šwēcžesche šo a i jeje rta šłyščesche tež njesapomnitej šłowecžy: „Na šašowohladanje!“

IV.

Młody knješ i rjanej knježnu khwatasche, šo by hišcže tam došoł, hdžej pošť šastawa. Šedma bėšchtaj tam pšchicžtoj, pšchijėdže tež pošť a i njeho wuskoczi štaršči knješ i šhorym młodženzom. Młoda knježna šawoła wješela: „Dobre ranje, luby šwako! Šu tebi šwojeho nawoženju pšchėštajam.“

Tón štaršči knješ witasche pšhecželnje teho młodženza, kiž ničto drubi njebė hacž Horat a wšpjetowasche šwoje šożopšhecža. Wón pať dyrbjesche šo nětko wot Horata a jeho njewjesty Marki dželicž, dofelž mješesche šhoreho młodženza do bliškeje kolonije „Bethel“ dowješčž, kotruž bė duchowny ša tajkich ša- ložik, kotřž maja štu šhoroscž.

Dofelž bė Ršchizanowe kubko, hdžej bė Marka i wuczerku, bliske, a dofelž bė tež Horatej móžno byko, w lutym cžaku pšhincž, bėchu poštajili, šo čžėdža šo tu šėncž. Šako bėšchtaj šo Horat a Marta w Kafuskej na džiwne waschnje šašo wohladałoj, bėchu Maržyne listy wo tym powješčž do Hornych Kamjeniz pšchijnješle. Na to bė Marta wo wopytach wšteho Horata pišala a škónčnje bė wona do hód wo do- wolnosčž ša šlubjenje i Ludwikom Horatom prošyla. Šslub bė šo hody pola Ršchizanež stal.

Mjes tym šo šwak šwojeho šhoreho wobštarasche, wobhladaščtej šebi Horat a Marta tu koloniju a jako bė šo cžab, ša to poštajeny, minyl, dželėsche šo Marka wot Horata, šo by šwojeho šwaka pytała. Horat pať poda šo na hórku, hdžej bė tón šamy duchowny něotre burše kubka kupil, hdžej móšesche kóždy muž, kiž dželta njemješesche, je namafacž, doniž šebi na druge waschnje něšto šašłucžicž njemóžesche. Še wsčitkich štronow bėchu ludžo pšchicžahnyłi. Šu wuhlada Horat wiele ludži w šemi ryjazych a šemju w šarach wozazych a poda šo do byđla nahladowarja a hošpodarja, kotruž bė rad šwólniwy, jemu wscho pošlacž a roszkladowacž. Wón woprašča šo hošpo- darja: „Š kotruž rjadownjow pšchitłhadžėja tu ludžo?“

„Šu šu wsčitke rjadownje šastupjene“, wotmolwi tamny, k nam pšchindu rjemješłnižy, šahrodnižy, pišarjo, pščetupžy.“

„Tež pščetupžy?“

„A to niž porėdko. Njemolu-li šo, je tón, kiž tam dže, pščetupžy.“

Horak tam pohlada, ale šhto bē to? Horak tam stoczi a sawoła: „Sandrijo!“ Wščezo s nowa wołasche wón: „Sandrijo!“

A wopravdže, tón muž, kiž tam dželasche, njebē druhi hacž Sandrij Rimar.

„Sandrijo — ty jom!“ wospjetowasche wón.

Wobliczo dželaczerja šo sacžerwjeni, wón stupi něotre kroczele do sady. Sandrijowe wobliczo na to šbledny a jeno czejzy dyčasche wón.

„Luby Sandrijo!“ sawoła Horak.

Tamny pak na to: „Wostaj mje, wostaj mje, Ludwiko, ja šym hubjeny cžłowjet“, a wobroczi šo. Horak pschimny jeho ja ruku, Sandrij pak wospjetowasche: „Wostaj mje!“

Horak džeržesche jeho twjerdže a džesche: „Bój šo mnu, jeno na něotre minuty.“

Wón czejnjese šo wobarazeho Sandrija do kžeje a hospodar posticzi jimaj hnydom jstwu, šo móhtoj šo rozryčecz; pschetož wón cžujesche, wo czo šo tu jedna.

Sandrij padny na stol a pschitrywasche šwoje wobliczo s rukomaj. Horak pak šhodžesche po jstwie a prošesche Boha wo šhroblošč. Šlónčnje stupi psched šwojeho wuja, tón pak stonasche a šlowczfa ryczcz nocyjšche. Wiele prózy dyrbjesche Horak nałożecz, doniž jeho s ryczenju pohnu. Wón powjedasche: „S krotka móžu powjedacz, kaš šym psches šwoju lohkosnyšlnošč do nješboža pschischof. Tamnemu Baruchej, kotrehož sijnach w tym cžahu, jako bēch w loteriji dobył, šym wschitke šwoje pjenjesh požčiči, šo móhł šwoje jebanštwu hiščcže powjeshiciz; wón rošnyjesche mje bōrny wo wschitto pschinjescz. Sako bēch w jenej nozy s nim hiščcže w žadoszczach a wješelach žiwy był, rano ničzo wjazy njemėjach. Baruch bē prjecz a bē mi wschē papjery wšak. Rchwilu šebi hiščcže psches šwoju lohkosnyšlnošč psches wschē staroszcz pomhach, tola tež moja drašta bu pschezo hubjenscha a žalostne myšle mi pschiubžechu.“

Horak šo woprascha: „Čžeho dla nješby šo na jeneho s naš wobroczi?“

„Sa šo hanbowach. Sa čzych do Ameriki. Čžasto šym hšód cžerpicz dyrbjak. W tym cžahu šlyščach wo tutej koloniji a podach šo šem. Sa mnje je to jara cžeže žiwjenje. Tu šo nam s biblije čžita a s teje halle špōšnavam, kaš hubjeny cžłowjet ja šym.“

„Se šwjateho pišma móžesh šo troschtowacz“, praji na to Horak. „Šaj, jeno šo bych to wēricž móhł“, sawoła Sandrij, „o cžeho dla šo mi ženje prajiko njeje do tych dobrých šlubjenjow wēricž, kotrež tu šlyšču! Šaj na wopaf šym šo pschezo na to pokazowak, šo dyrbju wscho, šchtož wēra rēfa, hanciz a šo »pschinwērie hšwuch« šwiecz. Bucz

š heli šym schof. Šaj tebi, kiž bē na šwoje šbože šmyšlenu, šym šo čžasto šinjak. Sa nješšym hšodny, šo šlónčžo na mnje šwēczi.“

„Budž stroschtny, Sandrijo; wscho budže šo polēpschecz“, džesche Horak, „w njebjeschach je sa naš hnydy došč.“

„Šaj, hdy bych to wēricž móhł“, stonasche Sandrij. „Ty dyrbisch wēricž“, wotmolwi Horak s krutym hšošom.

Sako šo Horak praschesche, šhto je šebi sa pschichod wotmyšlit, wotmolwi Sandrij: „Do šwēta won šo mi wjazy njecha; mam nadžiju, šo tu maše sastojnštwo doštanu; doštanu-li jo, tu wostanu.“

Ludwik na to ničzo njewotmolwi, ale pschimny šwojeho wuja ja ruku prajo: „Na šahowohladanje!“

„Džak tebi, o Ludwiko“, praji Sandrij s cžičim hšošom. Ludwik pak šo wotwobroczi a wotēdže, šo njeby pschegara hnuty był psches te šlyšy šwojeho nješbožowneho wuja Sandrija.

V.

Nimale lēto bē šo minylo. Šymny wētr dujesche. W lēšu pschi drošy šhibowachu šo šchtomny pod móžnym wētrom. Pohoncz, kiž bē šo cžoply šwobleak dla šymšteho cžaha, pschitēdže s wošom, w kotrymž pschekupž šedžesche. Wón bēšche šo do šwojeho kožucha sawalit. Na dobo štoczišchtej konjej na boš, pschetož sady nič cžeržesche sacžinjeny wōš a pohoncz honjeseche šwojeju konjow, šo byšchtej hiščcže bóle šhwatafej.

Pohoncz prēnjeho woša sawoła: „Tón khadla dyrbi wrōtny bycz. Šeliko taj nješbože nješmējetaj, nječak ja pohoncz rēlacz.“

Mješ tym pak tam tež wōš hižom ležesche w pschērowje, pohoncz bē hacž na šrejbž droši šlecžak. Druhi pohoncz tam se šwojim wošom dojedže a pschewjasa šwojeju konjow a wobroczi šo na teho, kiž we wošu šedžesche, se šlowami: „Sa čžu sa wošom hšadacz; pohšadajcže wy sa pohonczom.“

Tón pschekupž cžinjeseche, kaž bē jemu pohoncz prajik, a namata wboheho pohonczja se šlamanej ruku. Wón šbēhny jeho a wjedžesche jeho do šwojeho woša. Šeho pohoncz bē mješ tym wošowe wošno rošbit a pomhache knjesej we wošu šedžazemu won. Tón hšadache bojšnje na wschē boki, tola wón šo šwješeli, jako tón druhi wōš wuhšada. Na to praji: „Sa wam se šlotym šaplacžu, jeli mje na dwōrnisščžo dowjeseče, šo móžu s pschichodnym cžahom wotječ.“

Pohoncz jemu wotwolwi, šo wón tu roškasowacz nima. Tón zušy šhwatašche s temu wosej, hščž tón pschekupž wbohemu franjenemu pohonczej šyđto pschihotowasche.

„Wože dla, špožcžcže mi šlecžē we waschim wošu“, wrošesche wón.

Kaž wot blysta trjeheny, stoczi pschekupz, tutón hlóš sakhyschawski, s wosa a pohlada zusemu do woblicza, na to wali šo na njeho a pschimny jeho sawoľajo: „Barucho!”

„Kiwarjo!” sawoľa tamny a padny na kolenje, „šmilnošč! šmilnošč! mje chyzedza popadnyč. Puscheczje nje!”

Dokelž franjeny pohoncž we wosa stonasche, puscheczi Šandrij Kiwar sašo šwojeho njepšhecžela Barucha, kotryž bě jeho něhdy do njefboža pschinješł, a šaleše sašo do wosa.

Š dobom sawoľa hlóš: „Stejczje, wy seče jaty w mjenje šakonja. Wy seče tón wot naš pytany jebat.”

Wěšče to hlóš polizisty, kiž bě pschijechał; ša nim pschindže druhi, a tutaj šwajasaštaj Barucha, šo byšchtaj jeho do jastwa wotwjedtoj.

Kiwar šłubi, šo chze šo ša teho franjeneho pohoncza štaracz a jeho do bliškeho měšta šobu wsacz, a wón wotjedže. Šako bě w měšce šwoje wězy wobštaral, wotjedže š nóznyh czahom. Wón běšče šam a to bě jemu jara lubo, dokelž móžesche njemolent na to myšlicž, šchtož jeho wutrobu hnujesche. Wón bě psches to njefbože, kotrež bě jeho potrjedchilo, wjazy šhrobkosčje šebi nadbył.

W pošlednim czachu bě wón žadanje meł, šo njeby Barucha ženje wjazy wohladał; prjedy bě po tym žadał, šo móhl šo na nim wječječ. Šola wón bě š lepšchemu smyšlenju doščoł a hněwasche a hańbowasche šo jara, šo bě šo dženska wot stareho hněwa pscheminyč dał a šwojeho stareho njepšhecžela hanil. Šo pał bě tež jeniczke, šchtož jeho šrudži. Šeho wutroba džakowasche šo temu, kotryž bě jeho tał džiwnje a hnadnje wodžil. Wón šo nadžesche, šo

budže tež pošledni korjen šwojeje lohkosmyšłnosčje še šebje wuhnacž móž.

Šo tym, šo bě jeho Šorak tam w tej koloniji jako hubjeneho džetaczerja wohladał, bě jeho w hnujazym lišče prošyl, šo chyzł šebi wěry pscheczimo Bohu a człowjekam dobyč. Wón běšče jemu psched woczi stajal, kał běšče junu w džeczatšwoje macž jeho w bibliji rošwuczowata. Tež běšče jemu šdželik, šo móže šnano pola knjesa Něcztownika sašo šaštojnštw doštač. Š teho lišta bě Šandrij sašo troščta dobył a po dołhim wojowanju bě šo šhrabał a jako měšesche wěru a bohabojašnosč we wutrobje,

bě šo š lohkei wutrobu na knjesa Něcztownika wobrocžil a jeho wo wodaczje prošyl. A Něcztownik bě jemu sašo šwój dom wotewril. Šał bě Šandrij sašo do měšta Drjewomosta pschichoč, Něcztownik pał měšesche pscheczimo šwojim ludžom to hešło: „Dowěra šbudži dowěru”, a wón bě teho dla Kiwarja hnydom ša tajšeho poštajil, kiž měšesche po kraju wokoło puczowacz a pschedawacz.

„Wón běšče jemu psched woczi stajal, kał běšče macž jeho w bibliji rošwuczowata.”

pscheczimo temu, kotrehož bě šesnał jako šmilneho wótza, hdyž na šwoje šbože a njefbože myšlesche; haj wón chyzšche tež dale wojowacz pscheczimo šphtowanjam tuteho žiwjenja.

* * *

„Šo štawa,” š tuthymi šłowami wotewri hoščenžat Šawa durje šwojeje dobreje ištwy, kotraž bě hišczje tajka, kajtaž bě psched štjomi šetami była, jako tam Šorak a Kiwar hromadžje šedžeschtaj a Šorak šwojeho wuja Kiwarja š dobremu napominasche. „Šuby knjes Něcztownika”, šapoczja duchowny š Šoracych Kamjeniz, jako bě štaczet wotěščoł, „ja waš wo

radu prošcu tuteho lista dla, kotryž je mje jara hnuł. Gandrij Kiwań, wuj mojeho lubeho šwaka Horaka, prošy mje a moju žonu, so bychmoj do teho šwolitoj, so móhi šo wón dženša na kšeczišnach pola Horaka s mojej šwakovoj Hanku šlubicz. Za šym, kaž šo wě, do teho šwolit, ale prošcu waš, so byšceže mi prajiš, šchto wo nim myšlicze."

"Kaž je mi snate, nima wašcha šwakowa žanych pjenjes?" prašchese šo Něcztownik.

"S zyta niz."

"S teho spóšnowam", praji Něcztownik, "so je šo Kiwań zyle wobrocził; pschetož prjedy Kiwań žaneje žony njerodžesche, kšiba jara bohata. W poslednimaj létomaj je šebi moje dowěrjenje zyle dobył."

"Sa to ma šo nimo Wožeje šmilnošceje wam džakowacz", džesche duchowny.

Wós bě mjes tym pschijel, kotryž mějesche duchowneho, Něcztownika a Ptaczerja do zyrtoje dowjeszcz.

Duchowny wobštara kšeczenje Horakoweho přerjonarodženeho šynka; šmóšja běchu šararka s Hornych Kamjeniz, knjes Něcztownik a knjes Kiwań.

Pschi wjeczeri stany Kiwań a wupraji šwój džak wschitkim pschitonnym a škóncznje ryczesche wo šbožu, kotrež šo jemu dženša psches to dostawa, so móže šcežu šotru, Hanku, pschitonnym jako šwoju njewjestu pschedštajicz.

Najbóle wjekelische šo Ptaczer, ale jeho wjekela bě bóršy kónž. Šako na šbože šlubjeneju pijachu,

šwórczi wón šklenžu czerwjeneho wina, a jako Gandrij a Ludwik wjekelaj prajeschtaj: "Šo šo stawa", wotmolwi Ptaczer hńewnije: "Šo šo stawa, ale hošcerižarjej šo to štačž njeshmě; wysche teho šym wam tež, knjeni Horakowa, tón krašny nowy blidowny rub štašy; nětko spóšnowam, kaš krašny wón je."

Mjes tym šo šo czi drusy Ptaczerjej šmējachu, bě Marka šwojemu mandželstemu šwonyla a wón postannyschi pschinješe mjes kótkim te wězy, kotrež bě duchowny něhdy wot tamneho jebata Barucha kupil. Šako duchowny jeho wuhlada, šawoła wón: "Ša šym wamaž tola šakasaš, tute wězy nětkomu daricz."

"Ty paš šy namaž dowolit, jako te wězy k twójemu wjekelu wot tebe pschijachmoj, s nimi cžinicž, šchtož čžemoj", džesche Marka, wša te wězy a štupi šo psched šwoju šotru Hanku: "Čžesč je mēcž?"

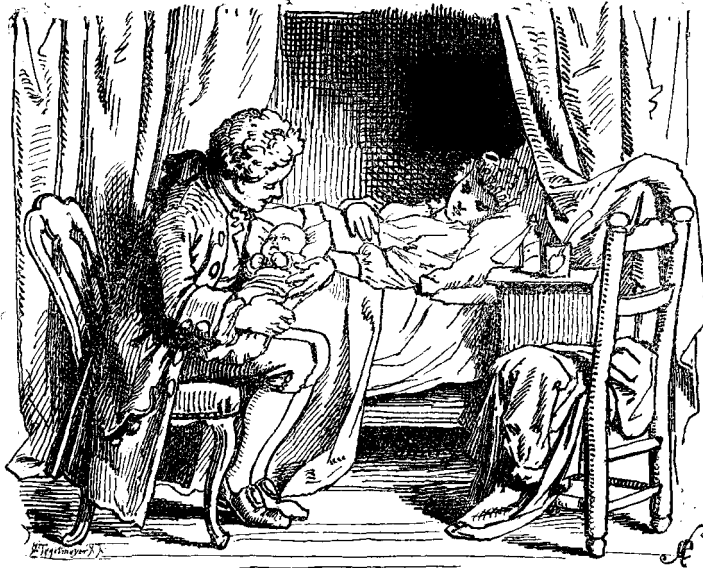
"Niz daricz!" šawoła duchowny.

"Ně, dha dyrbi to kšostanje bycz", džesche wona.

Kiwań, kiž njewjedžesche, šchto ma to rekacz, prašchese šo šwojeje njewjesty a ta šlubi, šo čže jemu tu wěz w bližšchim cžasu rosšajnicž.

Dokhi cžas hšceže šedžachu tu wschitzy wjekeli w rjanym towarštwje, šo móžemy s měštosczu prajicz, šo

ša dokhi cžas w měštacžku Drjewomosczje tajki krašny a šabawny wjeczor byl njeje. Kiwarjej lubjesche šo posdžičho w jeho šamšnym domje. Wón bě šwěrnny mandželstki a bóršy tež lubošczimny nan.

„Kiwań bě šwěrnny mandželstki a bóršy tež lubošczimny nan.“

Njesbožowny hracž.

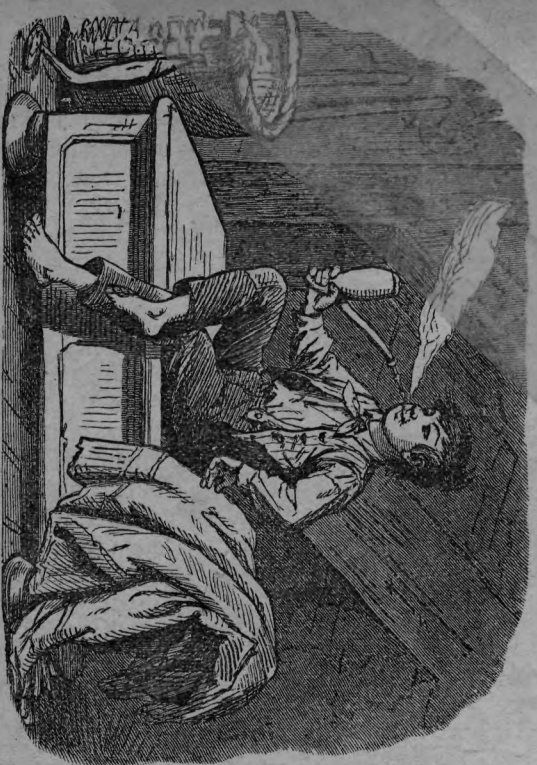
Šedyn bohacž běsche šo do hracža daš a jedyn wjeczor tež jara wjele pschěhrał. Rošnjemdrjeny teho dla, dawasche wón šwój hńew kšartam šacžuwacz, kotrež roštorhowasche, rošrubowasche a s nohomaj teptasche. Šo wuhlada pobožny cžlowjek, móžesche šo lědma šmjecža šdžeržecz a džesche pschi šebi: "Šak je štajnje, šo my cžlowjekojo ženje šebi winu njedarowam,

ale ju štajnje na druhich kladžemy. Šamneho cžłowjela njerošowny hńew je dopočasmo, šo je jemu šwědomnje prajilo: Ty šy něšchto njedobre cžinik. Šdyž paš nětko morwe kšarty, kotrež tola zyle ničžo ša to njemóža, šo šu šo k hřečej trjebale, tajki hńew šakšuža, kaš wulki hńew hatle tón cžlowjek, kiž je je trjebał?"

Wóh wucž naš, šo bychmy šwój hńew niz na druhich, ale na šebje wobrocžowali.

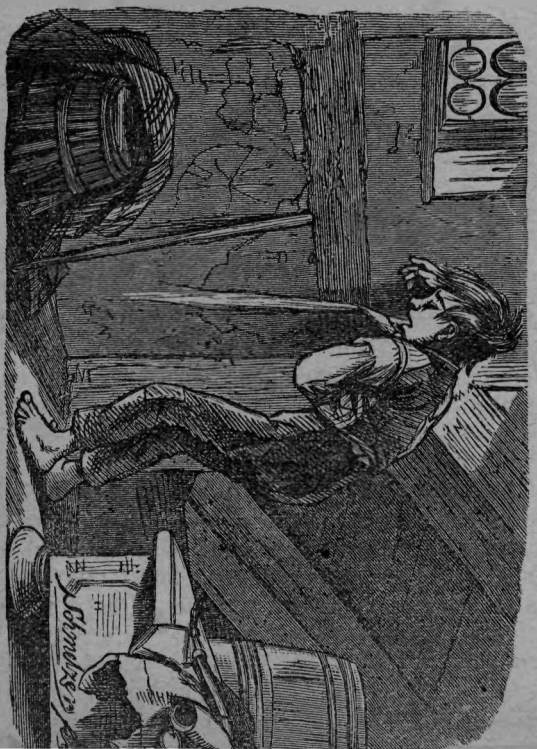
Óróicéí nana truibhí ionghlaba
ní fe fgeimú in deie nfa.

Su faéshlí a póspuá:
"Míí Búobháí truibhí tobákaí!"

Tón tobháí lofhí nícheáíde,
Món bhpa íghíro me bhawje.

"Mú íamí te muílle bolóíáí,
Eáo bhábum truibhí píeáídebháí!"